

Gérard Rossé

A SZENT PLÉBÁNOS

VIANNEY SZENT JÁNOS ÉLETE ÉS
GONDOLATAI

OMC, Bécs, 1987

A SZENT PLÉBÁNOS

Gérard Rossé

A SZENT PLÉBÁNOS

*VIANNEY SZENT JÁNOS ÉLETE ÉS
GONDOLATAI*

A szent születésének 200. évfordulójára

OMC, Bécs, 1987

Egyházi jóváhagyással

A mű eredeti címe és kiadója : Gérard Rossé, Curato d'Ars, Scritti Scelti, Città nuova Editrice, Roma, 1975.

Fordította : Puskely Mária

Copyright der ungarischen Übersetzung,
by 1987, by Verlag Opus Mystici Corporis
(in Verbindung mit dem Österreichischen Pastoralinstitut)

Satz und Druck : Eisenstädter Graphische GmbH.,
7000 Eisenstadt, Jos. Haydngasse 10.

Megrendelhető :

OMC Könyvkiadó

A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14.

A KIADÓ ELŐSZAVA

1986-ban ünnepelte a katolikus világ Vianney Szent János születésének 200. évfordulóját. Ebből az alkalomból II. János Pál pápa is felkereste Arsot, Franciaország zarándokhelyét, ahol szinte eredeti épségében áll még a szent plébános lakóháza. Kis temploma köré szép kegytemplomot építettek, amelynek mellékoltárán láthatjuk a szent sírját.

Könyvünk röviden megismerteti Olvasóinkat a szent életével, majd a második részben válogatást közöl a szent gondolataiból és imáiból.

A harmadik rész szemelvényeket ad szentbeszédeiből. Ezekért a prédikációkért különvonatokat kellett indítani Párizsból, és Bossuet, a híres szónok azt mondta róluk: az én beszédeimet meghallgatják az emberek, és utána elmennek színházba, az arsi plébános beszédei után viszont elmennek gyónni...

Szeretettel tesszük Olvasóink asztalára ezt a megemlékezést a szent lelkipásztorról. Adja Isten, hogy azok a szavak és gondolatok, amelyek a szent életében oly sokakat fordítottak Istenhez, ma is megteremjék gyümölcsüket: megtérőket vezessenek a gyónatószékhöz. -

BEVEZETÉS

Az arsi plébános gondolataiból nyújtunk át az olvasónak egy csokorra valót. Ezek a gondolatok egyrészt tanítása és katekézise során hangzottak el, másrészt azok a tanúk, plébániai hívek, munkatársak és zárándokok gyűjtötték össze, akiknek megadatott az a kiváltság, hogy közelébe jutottak és hallgathatták Vianney János Máriát.

A könyvet két részre osztottuk. Az első rövid gondolatokat és egy imát tartalmaz, a másik hosszabb idézeteket beszédeiből.

A gondolatok kiválasztásához elsősorban a következő művet használtuk fel: **Pensées choisies du Saint Curé d'Ars et petites fleurs d'Ars**; válogatta J. Frossard, Téqui, Paris, 1961; B. Nodet, **Le curé d'Ars, sa pensée, son coeur**, X. Mappus, Lyon, 1966.

A beszédek részleteit a következő könyvekből válogattuk: **Saint Curé d'Ars, Sermons**, válogatta J. Alzin, „du Soleil Levant“, Namur, 1958; **Les Sermons du Pauvre Curé d'Ars**, „Club du livre chrétien“, Paris, 1965.

Az arsi plébános soha nem gondolt arra, hogy a nyilvánosság számára írjon. Leszámítva néhány többé-kevésbé hiteles, illetve átdolgozott levelet és imát, nem hagyott hátra mást, mint papi szolgálata első tíz évének prédikációit.

A beszédek száma összesen 85. Az Eucharisziáról és az Isten szeretetéről szóló legszebb prédikációk elvesztek. Prédikációi megfogalmazásához különféle vezérkönyveket használt, minden bizonnyal mestere, M. Balley tanácsára, aki ismerte teológiai műveltsége hiányait. Azonban, amint Mons. Fourrey írja, „az arsi szószékről vagy a hittanóra dobogójáról elhangzott mondatok lehetnek volna egyszerű, a régi beszédgyűjteményekből elhangzott többé-kevésbé hűségesen idézett közhelyek. Pontosan itt van a rendkívüli. Mindabbban, amit előzőleg minden visszhang nélkül elmond-

tak, az arsi plébános olyan rendszert talált, amelynek segítségével képes volt életet adni és megértetni az üzenetet a világgal“.

1830 táján, amikor Vianney már teljes mértékben élvezi püspöke bizalmát, végre önmaga lehet. Ekkor már nincs ideje arra, hogy papírra vesse és megtanulja beszédeit. Bízva a Szentlélek segítségével egyszerűen rögtönöz a szószéken. Ebből az időszakból csak az maradt ránk, amit hallgatói összegyűjtöttek.

Végül mikor megérkezik lelkipásztori segítsége (1845), Raymond abbé, Vianney rá hagyja a vasárnapi nagymise prédikációját, magának csak a délelőtti 11 órakor kezdődő katekézist és a vasárnap esti hittan oktatást tartja meg.

Aki beszédeit olvassa, kétségtelenül csalódást érez egyrészt irodalmi formája, másrészt stílusának szegénysége meg az ilyesféle kifejezések ismételtetése miatt: „Jaj, testvéreim!“, „Ó Istenem!“ ... a helyesírás fölött meg jobb, ha szemet hunyunk.

A beszédek eléggé bizonyítják, hogy az arsi plébános semmiképp sem volt kifinomult kulturember. Parasztfiú volt, s lényegében mindig az maradt, vagyis pappá lett paraszt. (1786. május 8-án született a Lyon-tól nyolc kilométerre fekvő Dardillyben; hat testvére között ő volt a negyedik.)

János Mária gyermekkorától kezdve egyszerű, szegény, kemény munkáslethez szokott. Hét éves korában már ő vitte a legelőre a család szamarát, néhány birkáját és a tehenét. Később segített apjának és idősebb testvérének a mezei munkában. Éjjel François testvérével aludt az istálló egy sarkában. Ez az életmód megerősítette a már természettől kemény, odaadó, a nehézségekkel szembenező jellemét, ugyanakkor elmélyítette szemlélődő, magányra és bensőségességre irányuló hajlamát.

És az iskola? Már maga a fiúkra háruló mezei munka sem kedvezett a rendszeres tanulásnak. Ehhez járult még az 1789-ben Párizsban és a nagy városok-

ban kitört forradalom, ami végül a kis falvakban is éreztette hatását. Dardillyben például a forradalom kezdetétől zárva maradt az iskola. Nem nyílik meg csak majd 1803/1804 telén. Amikor János Mária először beül az iskolapadba, már tizenhét éves fiatalember. Ebben a korban már nem könnyű elsajátítani a nyelvtan és a számtan alapelemeit. Hiányzik az emlékezet gyakorlottsága. Az apának elég lett volna, ha János Mária valamennyire tud olvasni, számolni és írni. A fiú viszont nem érte be ennyivel! Teljes erejével nekifeküdt, hogy jól kihasználja azt a néhány téli hónapot. Egy pár éve ugyanis valami nőtt és be is érett benne. Egyetlen álma, vágya, hogy pap legyen. Hogy pedig ide eljusszon, ahhoz tanulnia kell, jól kell ismernie a latint. Abban a korban a latin tudása elegendhetetlen ismeretető jegye volt a hiteles papi hivatásnak.

Hogyan alakult ki benne ez a hivatás? Nehéz ezt pontosan leírni. A családi környezet, főképp pedig az édesanya befolyása alkalmas talajt biztosított az ilyen vágy megszületéséhez. Az anya hamar megízlelteti vele az ima örömét: „Isten után anyámnak köszönhetem“, mondja később. Ugyanez áll a Szent Szűz iránti tiszteletre is: „A Szent Szűz az én legrégibb szerelmem; előbb szerettem, mint megismertem“.

Régi szokásként élt a Vianney családban a szegények megvendéglése. A kapu mindig nyitva volt előttük. A koldusokat nagy tisztelettel fogadták, a családi asztalhoz ültették le őket, megosztották velük ételüket. Éjszakára még egy meleg zugot is biztosítottak számukra. A Vianney családban élt a hagyomány, hogy egyszer egy azóta híressé vált koldust vendégelték meg: Labre Szent József Benedeket 1770-ben.

A leendő arsi plébános egyik jellemvonása a szegények iránti szeretet. Már gyerekkorában szülei házába vitte a koldusokat, akikkel az utcán összeakadt. Amikor pedig plébános lett, a szegényeket meghívta a plébániára, tüzet gyújtott nekik, elbeszélgetett velük, odaadta nekik ingeiket, cipőit, nadrágjait... Ezt mondta: „Milyen nagyszerű, hogy a szegények eljönnek hoz-

zánk! Másképp nekünk kellene megkeresnünk őket! S erre nincs mindig ideje az embernek.” Hogy meg ne sértse érzékenységüket, rendkívüli gyöngédséggel bánt velük. „Amikor találkozott egy koldussal, meglőzte a kérésben, arra kérte, adja neki a tarisznyájában rejlő kenyérhéjat... Úri módon fizetett érte, vagy cserébe zsemlét, vagy valamelyik plébániai hívőtől kapott finom kenyeret adott. Aztán elkísérte a szegényt és köszönetet mondott szeretetreméltóságáért” – írja B. Nodet.

A kis János Máriára a legnagyobb hatást azonban valószínűleg a francia forradalom alatt élő Egyház helyzete gyakorolta, és minden bizonnyal ez irányította a papság felé. Monnin abbé, a szent első életrajzírója, így utal erre: „Hallottam Isten tiszteletreméltó szolgájától, hogy a papi hivatás igen korán felébredt benne, mégpedig egy hitvallóval való találkozás nyomán”.

A Forradalom által elszabadított vallásellenes gyűlöletet a Papság Polgári Konstitúciójának megszavazása törvényesítette /1790.július/. Novemberben a nemzetgyűlés megköveteli, hogy a papok tegyenek polgári esküt. Végül 1793-ban a „gyanúsak törvénye” halálra ítéli az „ellenszegülő” papokat, jutalmazza ezek beárulóit és bünteti segítőiket. A vallásüldözés évei ezek, Franciaországban ismét megszületik a katakombák egyháza.

János Mária még kicsi volt ezekben az években, talán nem is értett meg mindent. Nagy hatást gyakorolt azonban rá az olyan papokkal való találkozás, akiknek a Vianney család titokban menedéket nyújtott, mégpedig a „gyanúsak törvénye” fenyegetése ellenére. Nem felejtette el azokat az éjszakai szentmiséket, amelyeket valamelyik félreeső házban, titokban hallgattak. Főképp nem felejtette el első szentáldozását: az Úr testét először titokban, egy szorosan besötétített szobában kapta meg. János Mária akkor tizenhárom éves volt. Raymond abbé, az arsi plébános első segítsége, így tájékoztat: „Nem ismerjük pontosan sem a napot, sem az órát, amikor János Mária először járult az Úr aszta-

lához. Csak annyit tudunk, amennyit ő maga mesélt el: az ünnepre egy kis szobában került sor. Az ablak alá egy hatalmas szénásszekeret állítottak, hogy elfordítsák a Köztársaság túlságosan is tevékeny ágenseinek minden gyanúját“.

E jelenet színhelye a szülővárosától 4 km-re eső Ecully volt. A bérmlás szentségében csak 21 éves korában részesült. Keresztelő Jánost választotta védőszentjéül. Ettől kezdve gyakran így írta nevét: Vianney Keresztelő János Mária, ill. Keresztelő János Mária.

A nehézségek, a vallási élet szegénysége, a hűség papok bátorságának példája felébresztették benne a papság utáni vágyat. „Ha abban a szerencsében lesz részem, hogy pap legyek, sok lelket szeretnék Istenhez vezetni!“ – mondta még gyermekként.

Miután világosan felismerte és ki is jelentette, hogy pap akar lenni, sőt legyőzte apja ellenkezését is, meg kellett tenni a szükséges lépéseket. Apja két évig ellenállt. Okai nem egészen világosak. Elengedhetetlenül szüksége volt fiára a mezei munkákban? Vagy lehetetlennek tartotta a tanulmányokhoz szükséges költségek előteremtését?

Elhatározták, hogy János Mária Charles Belley, Ecully plébánosa irányításával tanulni kezd; az abbé ugyanabban a faluban lakott egyik rokonuk családjánál. A munkával már amúgy is túlterhelt Balley az első percben habozott, aztán a 20 éves fiatalember meggondolta a dolgot és ezt mondta: „Légy nyugodt, barátom, ha szükséges, feláldozom magam érted.“ Ecully plébánosa megtartotta a szavát. Ő lett a jövőben arsi plébános tanítója, lelki atyja, a papság felé vezető úton támasza, papi és plébánosi életének vezetője és példaképe.

János Mária számára megkezdődik a tanulás fájdalmas és terméketlen munkája. A latin nyelvtan szabályai legjobb akarata ellenére se mennek a fejébe. „Semmit se tudok megtartani az én nehéz fejemben.“

Hét évig tanult. Ezt a korszakot sikertelenségek, újrazkezdések, elbátortalanodás és kisebb-nagyobb megszakítások jellemezték. 1809-ben váratlan és kellemetlen meglepetés éri: behívják katonának. Pedig Balley abbé felvetette tanítványát a papságra készülők névsorába. (A lyoni egyházmegyében a seminaristák fel voltak mentve a katonai szolgálat alól).

Mi történt? Tévedés? Elnézés? Neki mindenképpen indulnia kellett. Nem értette a dolgot. A Gondviselésre bízva magát szeretne volna a körülményekben felismerni Isten akaratát. A körülmények pedig a Forez hegység felé sodorták... Katonaszökevény! Akarva-akaratlan szökevény lett.

A napoleoni háborúk ideje ez. A császárnak mindig nagyobb szüksége volt emberekre. A fáradt, kivézett nép ellenállt. Rosszallását azzal mutatta meg, hogy segítette és rejtegette az egyre nagyobb számú katonaszökevényt. Ilyen körülmények között a katonai szolgálat megtagadása nem volt valami megvetendő tett, Vianney katona soha nem is érzett megbánást. A plébános később nyilvánosan, hittanoktatásokon is felidézte katonai kalandját. Tréfát csinált belőle. Amikor 1855-ben III. Napoleon a Francia Becsületrend lovagjává nevezte ki, szellemesen megjegyezte: „Fogalmam sincs, miért... Hacsak nem azért, mivel katonaszökevény voltam.“

Noës faluban fogadták be és rejtették el. Nevet változtatott Monsieur Jérôme lett a neve, próbálta magát hasznossá tenni. Az tény, hogy ez a tizennégy hónap tanulás szempontjából veszendőbe ment. Amikor végre hazatérhetett 1811 márciusában, a családi helyzet egészen megváltozott. Anyja egy hónappal ezelőtt meghalt. János Mária iszonyú fájdalmat érzett: „Mióta őt elvesztettem, egyetlen egy teremtményhez sem ragaszkodom ezen a földön“. Az őt befogadó apa viszont zord lett, megkeményedett azoktól a zaklatásoktól és fenyegetésektől, amelyeket a katonaszökevény fiát kereső rendőrségtől kellett elszenvednie. János Mária, érezve, hogy akaratlanul is nagy

fájdalmat okozott, éveken át szorongó maradt, minden módon szerette volna apját kiengesztelni. Ezt bizonyítja az a levél, amit 1813-ban, tanulmányai színhelyéről, Verrières-ből írt apjának; büntudata még nagyon erős:

„Drága apám,

engedje meg, hogy fiai közül a legméltatlanabb még egyszer megízlelje az apjával való beszélgetés boldogságát, akinek barátságát oly kevéssé érdemli meg, mivel oly hosszú időn át oly méltatlan módon visszaélt jóságával, s ezért nem érdemel mást, mint örök elutasítást. Az apai gyöngédség azonban nem ismer határokat, még a legnagyobb sértések után is barátsággal fordul egy olyan hálátlan fiú felé, aki csak megvetést érdemel...”

(A levelet – eredeti helyesírásával – a Mons. Trochu által gondozott könyvben lehet olvasni: **Les lettres du saint curé d'Ars**, Paris, 1958. 1-3 l. Ebben a könyvben olvasható Maxence Van der Merssneek az arsi plébánosról írt rövid de rendkívül érdekes életrajza is).

János Mária visszatért Ecullybe, a plébánián, M. Balley mellett kapott lakást. Ismét komolyan hozzá kellett fogni a tanuláshoz. Főlöszleges hangsúlyoznunk, hogy nem volt könnyű. 1812 októberében Balley elvitte tanítványát, szinte már fogadott fiát, a Verrières-i kislestemniáriumba, hogy ott megkezdje a filozófiai évet. „Verrières-ben volt egy kis szenvedni valóm” – mondta öregkorában. Amikor az osztályban a professzor először kérdezgetni akarta, János Mária néma maradt. Nem értette a hozzá intézett latin kérdést. Nem csupán a filozófiai és teológiai kézikönyvek voltak latinul, hanem ezen a nyelven folyt az oktatás is.

Egyszóval mindjárt az elején megvolt a baj. „A fiatal Vianneyből – írja Raymond abbé – kétségtelenül hiányzott a szellem kultúrája. Túlságosan későn kezdett tanulmányait gyakran kellett megcsonkítania, félbeszakítania és újrakezdenie... Nem csoda tehát, hogy sok dologban tanúsított tudatlansága Verrières-be lépése pillanatától kezdve sok megaláztatást váltott ki”.

Vianney azonban nem veszítette el bátorságát. Más öt társával együtt, akik ugyancsak nem boldogultak a latinnal, anyanyelvén külön órákat vett. Az eredmény elég szerény volt. Az iskolaév végén Balley abbé magához fogadta tanítványát és a szünidő alatt próbálta őt bevezetni a teológiába. 1813 októberében János Mária megjelent a lyoni nagyszeminárium kapujában. Teljes csőd következett. Nagy jóakarata ellenére képtelen volt arra, hogy kövesse a teológiai előadásokat, hogy magáévá tegye azok tartalmát. Nem tudjuk pontosan, mennyi ideig tartózkodott a nagyszemináriumban. Talán mindössze negyven napot. Minden esetre hamar búcsút kellett mondani és visszatérnie plébánosához.

Ez volt talán az első alkalom, amikor Vianney le akart mondani a papságról. Talán másképp kell magát Istennek szentelnie! Megint csak M. Balley állt mellé és bátorította. Elhatározták, hogy János Máriát Balley abbé okítja teológiára, mégpedig francia nyelven, aztán majd a szemináriumban jelentkezik vizsgára. Az ún. kisebb rendeket megelőző vizsgákról van szó.

Így is történt. A vizsgák azonban sikertelenek voltak. Ekkor ismét Balley mentette meg a helyzetet. Kijárta az érsekségen, hogy tanítványa Ecullyben vizgázzék, egyetlen professzor jelenlétében. Ez alkalommal az eredmény nem maradt el. Vianney-t szentelésre bocsátották. Az előjárók bizonyára inkább az általuk tisztelt Bellay véleményére voltak tekintettel, semmint a János Mária által felmutatott eredményekre.

M. Courbon, a lyoni egyházmegye általános helynöke, ekkor mondta: „Jámbor a fiatal Vianney? Szereti a rózsafüzér imádságot? Tiszteli a Szent Szület?... Nos, a kegyelem elvégzi a többit.”

1815. augusztus 13-án, Grenoble-ban szentelték pappá, mintegy könyörületből, azt, akit később az Egyház majd a papok védőszentjének és példaképének nyilvánít. János Mária 29 éves volt. Teológiai tanulmányai két évig tartottak!

Vianney álma tehát valóra vált: pap lett. Tudatlan pap. Tisztában volt ezzel, nem kellett róla meggyőzni. Visszaemlékezve tanulmányi idejére, egyszer ezt mondta Monnin abbénak: „A tanulmányok? Én nem tanultam. M. Balley megkísérelte ugyan, hogy öt-hat éven át valamit a fejembe töltsön. Ő elfeljetette a latint, viszont az én szegény fejembe semmit sem sikerült belepréselnie“. Nem akarta ezt a tényt letagadni se maga, se mások előtt, sőt még túlzott is: „A családokban általában mindig van egy nehéz fejű; nálunk én voltam az“. Egy más alkalommal: „Amikor papokkal vagyok együtt, olyan vagyok, mint Bordin, a falu boldja“.

Hiányos ismereteinek tudata nem váltott ki belőle semmi féltékenységet azokkal szemben, akik műveltebbek voltak. A veszély nem ebben állt. Ő maga hangsúlyozta: „Több fáradságot jelent, hogy megvédjem magam az elbátortalanodás kísértésétől, mint a gögtől.“ Sok oka volt arra, hogy felébredjen benne az elbátortalanodás kísértése; a tudatlanságából fakadó méltatlanság érzése ezek között nem volt a legkisebb. Hogyan tanítson másokat, amikor nem ért hozzá? Rémműlet töltötte el arra a gondolatra, hogy plébános legyen: „Nem bántam meg, hogy pap lettem és misézhetek, de nem szeretnék egyáltalán plébános lenni“. Miután mégis vezetője lett egy közösségnek, tudatlansága állandóan gyötörte. Valahogy így okoskodott: „A püspök tévedett. Ha ismerte volna képtelenségemet, nem nevezett volna ki plébánosnak. De miért nem vett róla tudomást? Mivel hozzáértésemmel álcázom a szomorú valóságot“.

„Milyen szerencsétlen vagyok! Egészen a püspökig nincs senki, akit be ne csapnék! Micsoda képmutató vagyok!“ – így panaszkodott. Amikor tisztelettel köszöntötték, szemrehányást tett magának: „Szerencsétlen képmutató! Ha ismernének!“ Egyszóval belső konfliktus született benne. Azzal vádolta önmagát, hogy képmutató, hogy nem őszinte, mivel vezető szerepet tölt be, pedig erre egyáltalán nincs joga, mivel

nem rendelkezik a szükséges képességekkel. Az emberek úgy tekintenek rá mint lelkipásztorra, valóságban pedig egy tudatlan ember. Nem képmutató-e tehát? Vajon nem csapja be plébániai híveit?

Az arsi plébánosnak ez a megpróbáltatása hírnének növekedésével elviselhetetlenné vált. Belső gyötrelmét csak paptestvérei szemrehányásai tudták enyhíteni.

Ha valamelyik környékbeli plébános megfeddte, az arsi plébános valósággal fellélegzett. Úgy tűnt, hogy néhány pillantra sikerült kikerülnie a hamis helyzetből, igazán önmaga lehetett, hiszen annak ítélték, ami benső meggyőződése volt: semminek. „Csakhogy nem csapok be mindenkit, mondta. Végre van valaki, aki helyemre tesz és igazi értékem szerint ítél meg. Milyen hálás vagyok nekik! Hiszen ők segítenek abban, hogy igazán megismerjem önmagam!” Híres Borjon abbé és az arsi plébános levélváltása. „Plébános úr, írta Borjon abbé, ha valaki olyan keveset tud a teológiából, mint Ön, soha nem lenne szabad belépnie a gyóntatószékbe.” Vianney habozás nélkül így válaszol: „Drága és mélyen tisztelt Paptestvérem, mily sok okom van arra, hogy szeressem Önt! Ön az egyetlen, aki jól ismer engem! Minthogy Ön oly jóságosan és szeretettel érdeklődik személyem iránt, segítsen, hogy elnyerjem a már régóta kért kegyet, vagyis hogy más kerüljön a helyembe, amit én most tudatlanságom miatt méltatlanul foglalok el, én pedig visszavonulhassak egy sarokba és sirassam szegény életemet”... A válaszban nincs semmi irónia. Vianney a hála legőszintébb érzésével fordul paptestvére felé, aki lehetővé tette, hogy álarc nélkül szembenézhesen önmagával: tudatlan és bűnös énjével. Ő legalábbis így ítélte meg önmagát.

A tudatlanság bűn, erről mélységesen meg volt győződve. Sajnos azonban egyáltalán nem árnyalta véleményét. Hogy plébániai híveit figyelmeztesse a tudatlanság veszélyére, kategórikusan kijelentette: „A tudatlan ember nem ismeri sem azt a rosszat, ame-

lyet a bűnnel követ el, sem a jót, amit elmulaszt, ezért a tudatlan ember elveszett ember...". Ezt a fogalmat természetesen elsősorban önmagára alkalmazta. Tudatlanságát hangoztatva még inkább fokozódott belső gyötrelme. Ezt világosan meg kell mondanunk. Félt a haláltól, félt Istentől, mivel tudatlansága miatt képtelen volt az üdvösségre vezetni a rábizottakat. „Az én nagy kísértésem a kétségbeesés. Félek, hogy Isten képmutatásom miatt elítél". Vagy: „Biztos, hogy mindig fölkelnék éjféلكor! Nem a fáradság tölt el félelemmel. Én lennék a legboldogabb pap, ha nem nyugtalanítana állandóan az a gondolat, hogy mint plébánosnak kell megjelennem Isten ítélszeke előtt."

Jóllehet az isteni ítélettől rettegő arsi plébános gyakran jutott el a kétségbeesés szélére, szorongó szívében mégis győzedelmeskedett a kegyelem, az isteni szeretet megtapasztalása. Az arsi plébános egyre mélyebbre merült a végtelen Szeretet-Isten misztériumában, és ebből a tapasztalatból olyan tanítást merített, amely mélységében Szent Páléval hasonlítható össze. Íme néhány gondolata: „Isten nagy irgalmában semmi olyat nem helyezett belém, amire támaszkodhatnék: se tehetséget, se tudást, se bölcsességet, se erőt, se erényt."

„Én eszköz vagyok Isten kezében. És ha talált volna még tudatlanabb, még méltatlanabb papot, azt állította volna az én helyembe, hogy megmutassa irgalma nagyságát."

~ „A jó Isten, jóllehet senkire sincs szüksége, felhasznál engem nagy művében, bár én csak egy tudatlan pap vagyok. Ha lett volna egy másik pap, akinek még több oka lett volna a megalázkodásra, általa még százszor több jót tudott volna művelni".

Ez az igazi alázat segítette az arsi plébánost abban, hogy felülemelkedjék félelmén – ami különben soha nem hagyta el –, és tudatában lévén semmi voltának, ráhagyatkozzék az isteni irgalomra, abban békét és egyensúlyt találjon. Ezt sejtetik a következő szavak: „Egy napon kaptam egy levelet, amelyben szentként

bánnak velem, ugyanakkor egy másikat, amely tele volt sértésekkel. Ha csak az elsőt kaptam volna, a gőg uralkodott volna el rajtam, a második viszont csak kétségbeesésbe sodort volna. Nem kell fontosságot tulajdonítani se az egyiknek, se a másiknak. Az az ember, ami Isten szemében.“

Az a meggyőződés, hogy tudatlansága miatt nem áll lelkipásztori hivatása magaslatán, a kétségbeesés kísértését váltotta ki benne. Iszonyú szorongásainak azonban nem csupán a tudatlanság volt az oka. Már maga a teológia, ahogyan azt abban a korban bemutatták, nem könnyítette meg az Istennel való derűs kapcsolatot. Az a teológia és az az erkölcstan, amelyet akkor a szemináriumokban tanítottak és a népnek hirdettek, nem tudott teljesen megszabadulni a janzenizmus szigorától. Túlságosan hangsúlyozták Isten bírómivoltát, az emberekbe bele verték a pokoltól való félelmet, túlságosan kiemelték az ember nyomorúságát és hangsúlyozták az üdvözülés útjában álló nehézségeket. Ez a teológia kétségtelenül csak még növelte az arsi plébános belső gyötrelmét. Hosszú évekre lesz szüksége ahhoz, hogy megszabaduljon ettől a súlyos igától.

Hogy ez a teológia nagy hatással volt Vianney érzékeny lelkére, még nem igazolja azt az elviselhetetlen szorongást, amely éveken át osztályrésze volt. Eredetét talán abban a misztikus élményben kell keresnünk, amelyben papi szolgálata első éveiben részesült. Erről keveset beszélt s inkább csak utalásokban. Egy aszszornynak bevallotta: „Leányom, ne kérje Istentől nyomorúsága teljes ismeretét! Én kértem egyszer, s megkaptam. Ha Isten nem segített volna, azonnal kétségbeesésbe hullottam volna.“ Egyik plébániai hívének, Catherine Lassagne-nak, akiről még szó lesz, ezt mondta: „Azt kértem Istentől, hadd ismerjem meg nyomorúságomat. Nos, megismertem, s annyira letörtem, hogy könyörögtem: enyhítse a próbatételt. Úgy tűnt, nem tudom elviselni.“ Egy más valakinek: „Annyira megrémültem nyomorúságom megismerésétől, hogy

azonnal könyörögve kértem a kegyelmet, hadd felejtsem el. Isten meghallgatott, de meghagyta semmi voltom világos tudatát s így megértette velem, hogy semmire se vagyok jó.” Nos, talán a fiatal plébános elég vakmerő volt ahhoz, hogy ezt a rendkívüli kegyelmet kérje Istentől.

Ha megállnánk Vianney János Mária életének e tragikus és szorongással telt oldalánál, nem ismernénk meg őt teljesen. Tény, hogy az arsi plébános nem volt művelt, nem tartozott kora értelmiségi képviselői közé. Minthogy későn kezdett tanulni, emlékezete nélkülözötte a szükséges gyakorlatot; soha nem tudott megbarátkozni se a francia, se a latin nyelv szabályaival, és lázadt a kazuisztikus teológia ellen. A lyoni professzorok Vianney megítélésében sajnos összekeverték az emlékezetet az intelligenciával. A tudatlanság ui. nem jelenti az intelligencia hiányát. János Mária tudatlan volt, s így gyakran butának tartották. Márpedig ez tévedés.

Különben sem szabad elfelejtenünk, hogy az arsi plébános egész papi szolgálata idején állandóan tanult. Amikor meg bejutott Lyonba, felkereste a könyvesboltokat. Könyvtára, még ma is, több mint 400 kötetet tartalmaz, nem beszélve az azóta eltűnt könyvekről. Ezek között van pl. a Szentek élete /éjjeliszokrányén tartotta/, misztikus szerzők művei /ezen a területen meglehetősen kultúrára tett szert/, teológiai, erkölcsi könyvek, beszédgyűjtemények stb. Amikor csak volt ideje, tanult, s így szert tett olyan teológiai tudásra, amely szükséges volt lelkivezető tisztségének betöltéséhez.

Devie püspök szeretett volna meggyőződni Vianney tudásáról, ezért arra kérte, terjessze elé a nehéz lelkiismereti eseteket és tegye hozzá az általa adott tanácsokat. S az arsi plébános éveken keresztül így tett. A püspök elismerte, hogy a neki megküldött kb. 200 eset megoldása, két-három vitatható esetet leszámítva, helyes és pontos volt.

Meg kell mondani, hogy a püspök értékelte a kis falusi plébánost. Garets grófnőnek, aki megjegyezte:

„Az arsi plébánost általában műveletlennek tartják“, ezt válaszolta: „Nem tudom, tanult ember-e, de jól tudom, hogy maga a Szentlélek gondoskodik megvilágosításáról“. A püspök rámutatott tehát Vianney tudásának igazi forrására: a Szentlélek ajándékaira. Ennek titkát maga az arsi plébános magyarázta meg a maga rendkívüli egyszerűségében: „Akiket a Szentlélek vezet, azoknak helyes gondolataik vannak. Íme, ezért van sok olyan tudatlan, akik végeredményben többet tudnak a bölcseknél.“

János Máriát a természet eleven intelligenciával, éleselméjűséggel ajándékozta meg, olyan szellemmel, amely képes volt a megfigyelésre, meg tudta ismerni a lélek állapotát, fel tudta fedni az ember legrejtettebb érzelmeit. Jól felismerte egy-egy helyzet humoros oldalát is. Hajlamos volt az örömré, a humorra. Gyorsan kapcsolódott. Néhány „kiszólása“ híressé vált. Ezek szívélyes, vidám emberre utalnak, aki ugyanakkor mindig ügyelt mások érzékenységre, akkor is, amikor kicsit kifigurázta valamelyik gyónóját vagy paptestvérét. Egy jól megtermett hölgynek például, aki azt kérdezte, mit kell tennie, hogy bejusson a mennyországba, ezt felelte: „Tartson három nagyböjtöt“. Barátja, egy környékbeli plébános, ugyancsak jelentős testsúllyal, barátságosan ilyeneket mondott Vianneynek: „Remélem, plébános úr, nem felejt el barátait... Számítok Önre, hogy majd besegít a mennyországba... Ha feljut, majd én belekapaszkodok ruhájába“. Vianney ránézett és elmosolyodott: „Vigyázat! A mennyország bejárata szűk, s mindketten kívül maradunk!“

Az arsi plébános tudott szellemesen válaszolni arra a számtalan kérdésre, amellyel oly sok nő alkalmatlankodott neki; ilyenkor saját magán is gúnyolódott, főképp, ha túlságosan előtérbe került:

- Plébános úr, a tisztítóhelyen van a férjem?
- Még nem jártam ott, leányom.

Egy asszony hosszú időn át alkalmatlankodott neki, ugyanazt a históriát mesélte unos-untalan. Az

arsi plébános aztán egyszer megkérdezte: „Leányom, az év melyik hónapjában beszél kevesebbet?” A hölgy azt válaszolta, nem tudja. „Talán februárban, mivel az három nappal rövidebb a többinél...”

A Második Császárság idején krinolin volt a divat. Vianney ezt is jól kifigurázta: „A Császár sok nagyszerű dolgot művelt, de egyet elfelejtett: ki kellett volna szélesítenie a kapukat, hogy átférjenek rajtuk a krinolinok.”

Amint már jeleztük, önmagát sem kímélte, amikor túlságosan sok tiszteletben volt része.

„Plébános úr, mi van önben?”, kérdezte valaki. „Ó, hogy mi van énbennem? Az arsi plébános megformálásához kellett egy liba, egy pulyka és egy rák.” Egy más valaki azt kérdezte, vajon a sok megtiszteltetés nem fenyegeti a felfuvalkodás veszélyével: „Barátom, válaszolta, ha vannak tömjénsemek, nem hiányoznak a rúgások sem”. /Francia szójáték./

Utolsó éveiben, amikor már túlságosan lefoglalta a gyóntatás, egyházmegyei önkéntesek csoportja segítette; ők foglalkoztak a zárándokokkal és a plébánia adminisztrációjával. Köztük volt Toccanier abbé, Raymond abbé utóda, az arsi plébános segítője, aki Vianney egyik legbensőségesebb barátja lett. Ott volt a csoportban Monnin abbé is, Vianney későbbi életrajzírója.

E misszionáriusok közül az egyik talán túlságosan dicsérte a plébánost, aki így válaszolt: „Látjátok jól, hogy amikor ti itt vagytok, még mennek a dolgok előre. Amikor azonban egyedül vagyok, semminek se jutok a végére. Olyan vagyok, mint a nulla, ami csak akkor ér valamit, ha más számot írnak elé.”

Ne feledjük tehát az arsi plébános személyiségének ezt az oldalát: élénk szellemét, kedélyességét és vidámságát. „Mennyi szellem volt abban az emberben és milyen nagy szellem.” – mondta róla René Bazin, a Francia Akadémia tagja.

Pappászentelése után nagy meglepetés várta: káplán lett Ecullyben. Végeredményben jobb megol-

dást nem is lehetett volna találni. Bellay abbé elhatározta, hogy magához veszi, folytatja vele a teológiát és bevezeti a plébániai munkába.

János Mária csodálta ezt a szigorú és jóságos, parancsoló és szelíd, volt ágostonrendit (az ágostonrendieknek az ún. genovévai ágára nagy hatást gyakorolt a szigorú janzenizmus), aki hűségesen megtartotta régi kongregációja szigorú fegyelmét, s a plébániára is bevezette a rend szerzetesi szabályát: napirend, közös zsolozsma, csendes étkezés, lelki beszélgetések, pihenés, havi megújulás stb. Mindehhez járult még a bőjt, a vezeklések és áldozatok...

János Mária otthonosan mozgott ebben a légkörben, s legjobb tudása szerint utánozta mesterét, közben pedig – anélkül, hogy észrevette volna –, a lelke vezetésében magáévá tette azt a szélsőséges erkölcsi szigort, amelyet Balley kongregációjából hozott magával. Ez a gondolkodásmód nagyon elterjedt volt a lyoni egyházmegye papjai között és általában a francia papság körében. A két pap, Balley és Vianney versenyezve vezekeltek, olyannyira, hogy a plébániai hívek nyugtalanságukban küldöttséget menesztettek az érsekségre. S ami még többet mond: a mester és tanítványa, egymásért aggódva, a másik tudta nélkül „túlzott vezeklés” miatt feljelentették egymást az érsekségen!

Amint már jeleztük, Ecully-ben folytatódott a képzése. Balley abbé dogmatikára és erkölcsstanra oktatta, hiszen mindezekre szüksége lesz leendő lelkipásztori szolgálatában. A tanulmányokat gyakorlat egészítette ki. János Mária kezdte megtanulni a szentségek kiszolgáltatását, a különféle szertartásokat. Gyakorolta a prédikációt, plébánosa segítségével megoldott néhány lelkiismereti kérdést... Balley határozott lelkipásztori programot súlykolt bele, ezt pedig Vianney plébános majd aggályos pontossággal megtartja: a nép tanítása, a szegények szeretete, a gyermekek vallási és emberi oktatása, a betegek látogatása, a liturgikus élet ápolása.

Ez a két és fél évig tartó káplánság (1815–1818) Ecullyszeretett plébánosa vezetésével boldog szakasz volt Vianney életében. Azonban Balley abbé 1817-ben meghalt. János Mária megrendült, irányvesztett lett. A leendő arsi plébános soha nem feledkezik meg erről a papról, akit szentnek tartott. Jónéhány év elmúltával ezt mondta: „Ha festő lennék, még most is el tudnám készíteni arcképét.”

Néhány hónappal később, 1818 februárjában. Vianneyt kinevezik Arsba, káplánnak, a szomszédos Misérieux plébániának alárendelve. Ars csak 1821-ben lesz plébánia, királyi rendeletre, a Párizsban élő arsi gróf erőfeszítései nyomán. Vianney csak ettől az évtől kezdve viselhette a „plébános” címet. Az arsi plébánát 1823-ban leválasztották a lyoni egyházmegyéből és az 1801-ben megszüntetett és az 1822. október 6-án kelt bullával ismét helyreállított Belley egyházmegyéhez csatolták. Belley új püspöke 1823-ban Mons Devie lett.

Vianney János Mária elmúlt 31 éves, amikor átvette Ars (Lyontól északra 35 km) vezetését. A falunak akkor kb. 230 lakosa volt. Nem volt könnyű megtalálnia a gyümölcsfák között elrejtett 40 alacsony házacska. Egyik itt, a másik ott, néhány meg a gerendákkal megtámogatott kis templom körül... Harangtorony nem volt. Még talán a plébánia nyújtotta a legvigasztalóbb látványt: a földszinten konyha és egy nagy terem, az emeleten három szoba. Mindezt a régi nemes Garets család bútorozta be; kastélyuk a kis völgy végében húzódott.

1804-ben az akkori arsi plébános ilyen képet fest róla az érsekségnek: „A falu minden lakosa, szám szerint 370, katolikus vallásúnak vallja magát. Ezek közül csak a nők, a kislányok és a gyerekek járultak az elsőáldozáshoz és a többi szentséghez. A férfiak állandóan távol maradnak... Nem jobb a helyzet a szertartásokon sem. Katekizmus négyszer van hetenként. Senki sem jön gyakran, azok sem, akik elsőáldozó korban vannak. Aztán szénakaszálástól Szent Márton napjáig minden leáll. Van egy népiskola mindkét nemű gyerek

számára. Egy helybeli tanít, de a katekézist egészen a papra hagyja... Ez pedig igen fáradságos ezeknek a lényeknek butasága és tehetségtelensége miatt. Legtöbbjüket semmi más nem különbözteti meg az állattól, mint a keresztség. Nagyon nehéz meggyőzni az apákat és az anyákat a közös ima szükségességéről, még kevésbé az evangélium olvasásáról; kevés olyan ház van, ahol ezt meg tudják tenni... Ars lakói sok állatot tartanak, ez a foglalkozás magyarázza, hogy ahány gyerekük csak van, az mind pásztor lesz, sőt még a szomszédos falvakból is alkalmaznak ilyeneket. Ezeket a gyerekeket vagy fiatalokat ünnepnapon vagy vásárnap egyáltalán nem lehet látni a templomban. Mindeddig képtelen voltam megváltoztatni ezt a rossz szokást, aminek okát a kapzsiságban kell keresni."

Ez a szomorú vallási kép nem csupán Ars falura volt jellemző. A Forradalom szomorú következményeit tükrözte: üres formalizmus és vallási közöny, anyagelvűség, zsugoriság és romlottság.

Vianney elődje minden lehetőt elkövetett, hogy a falut ismét kereszténnyé tegye. Volt is valami eredmény: néhány férfi ismét megünnepelte a húsvétot, néhány család buzgóbb életet kezdett.

Vianney érkezésekor volt egy arsi szeminarista, Jean-François Renard, aki akkor készült a szubdiákonátusra. 1820-ban mutatta be első miséjét Arsban. Ő maga így emlékezett később vissza: „Amikor az a boldogság ért, hogy pappá szenteltek, ez a jó atya /Vianney/ nem elégedett meg azzal, hogy asszisztált nekem az oltárnál, azt is akarta, hogy a plébánián legyen az ünnepi ebéd, és boldogan fogadta be azt a két szeminárium barátnak, akiket én hívtam meg a szertartásra. Jóllehet ez volt Vianney szigorú életének virágkora, telve volt szeretetreméltó kedvességgel, borjúhúst, vadhúst és más finomságokat szolgáltatott fel... Hogy evésre bátorítson minket, felfüggesztette kemény böjtölését, még húst is evett, bort is ivott, de csak kis mennyiségben." Most maradjon meg bennünk az arsi plébánosnak ez a képe. Még visszatérünk erre.

Vianney érkezését szinte alig vették észre. A következő napon a misére hívó harangszó adta hírül az új-ságot. Garets grófnő így számolt be az eseményről: „mindenki csodálkozott, amikor hallotta a misét jelző harangot. Ezt mondták: Íme, új plébános érkezett.”

A plébános első látogatása a templomnak szólt. Elszomorodva nézte az elhagyatott szentélyt. A plébánia sokkal jobban nézett ki. A papnak jobb a szál-lása, mint Istené, gondolta. Vianney egész élete során szépítette, díszítette és nagyobbította Isten házá-t. Ezenkívül új házakat szerez meg, restauráltat, iskolát épít gyerekeknek, harangtornyot emel, oldalkápolnákat állít stb. Maga sem félt a fizikai munkától, festett, aszta-losmunkát végzett, segített a kőműveseknek...

Közben pedig Garets grófnőnek a plébániáról min-den fölösleges dolgot visszaküldött, maga számára csak az elengedhetetlenül szükségeset tartotta meg: két asztalt, egy szekrényt, néhány széket, egy lábast és egy serpenyőt, néhány tányért és csészét; ehhez járult az a néhány darab, amit Ecullyből hozott magá-val: egy ágy (az ágybetétet hamarosan egy szegény-nek adta), a Balley abbétől örökölt könyvek, egy kevés fehérnemű és egy ernyő.

Az új plébános aztán beérte a plébánia konyhájával és az emeleten egy szobával. Ily módon a szegények otthonosan érezhették magukat a plébánián. A falu népe is értékelte plébánosa egyszerűségét: egynek érezték maguk közül.

Vianney nem várta meg, hogy az emberek jöjjenek őt meglátogatni. Tudatában lévén lelkipásztori felelő-ségének, és annak, hogy először neki kell szeretnie, maga kereste fel őket egyenként, hogy lassanként az-tán valamennyit megismerje. (Abban az időben nem volt szokás, hogy a plébános meglátogassa a család-o-kat.)

A hatás nem maradt el: „Nagy szeretetével, jósa-gával és látogatásaival végül is felébresztette plébániai hívei szeretét”, tanúsította egy arsi asszony. Vianney

mindezt nagy tapintattal és finomsággal tette. Előszeregettel az ebéd idejét választotta, amikor együtt találta a családot. Íme M. de Saint Pierre így festi meg a jelenetet:

„Hogy ne hozza őket zavarba vagy ne okozzon meglepetést, már messziről hangos szóval hívta a családfőt. Aztán, belépve a házba, jelt adott, hogy csak folytassák... Neki támaszkodva valami bútornak elkezdett beszélni. Okosan és bölcsen ügyelt arra, hogy paraszt hallgatóival szinte kizárólag csak az őket érdeklő anyagi dolgokról beszéljen: a termésről, munkáikról. Mindent meg akart ismerni, az egész rokonságot, egymáshoz való viszonyukat. Aztán egy finom és édes fordulattal az isteni dolgokra terelte a beszédet. Nem unalmas vagy bántó módon: szavait teletűzdelte képekkel, rövid történetekkel, a szentek életéből vett epizódokkal.“

Minden alkalmat kihasznált, hogy megismerje az embereket, hogy velük bizalmas kapcsolatba kerüljön. Ezt tette az utcán, a kapuk előtt, séta közben a mezőn. Vianney szeretett ott találkozni híveivel, ahol éppen dolgoztak. Elsőként, már jó messziről üdvözölte őket, aztán egy-két szót váltott velük. Máris megvolt a kapcsolat.

Az első években azonban emésztette őt a magány és a megfelelő tevékenység hiánya. Minthogy természeténél fogva kezdeményező, tevékenységre hajló, a munka hiánya gyötrelmet okozott neki, szorongással töltötte el. Ezt nevezte a „kétségbeesés próbájának“. Már 1820-ban, tehát két évvel Arsba érkezése után, áthelyezésről beszélt fivérének /ami végül is nem történt meg/: „Elküldenek egy másik plébániára, nem messze Villefranche falutól“. Egészségügyi okokra hivatkozott. Bizalmasan azonban ezt mondta: „Ennek a vidéknek fullasztó légköre nyugtalanít; félek, elkárhozom, mivel nem dolgozom eleget“. Állandóan félt, hogy nem elég tevékeny.

Mindig voltak szorongó pillanatai. Nyomorúságának és tehetetlenségének éles tudata, az a meggyő-

ződés, hogy becsapta előjáróit, az Isten előtt viselt felelősség súlya: mindez az elbátortalanodás különböző formáiban nyilatkozott meg. Akkor meggyőzte önmagát, hogy helye valami eldugott sarokban van, ahol elbújhat és imádkozhat szegény önmagáért.

Az arsi plébános híres megfutasainak eredetét ezekben a válságokban kell keresnünk. Magányra vágyott, hogy ott „sirassa szegény életét“, mint szokta mondani. 1840-ben, éjszaka, elindult, hogy otthagyja Arsot. Akkor hirtelen félelem szállta meg, hogy Isten akarata ellenére megy. Még ugyanazon az éjszakán visszatért. Senki sem vette észre távollétét.

1843-ban Dardillybe futott, szülőfalujába. Az Arsba induló zarándokok nagy tömege meglepetéssel látta, hogy Dardillybe érkezett. Erre visszafordult. Végül, 1853 szeptemberében még egyszer meg akart futni, sikertelenül. A tragikomikus epizódot ő maga ezzel a kommentárral zárta le: „Gyerek voltam“.

1834-ben is kérte áthelyezését. Devie püspök Farcins falut ajánlotta neki, ami Arsnál ötször nagyobb község. Vianney elfogadta, aztán megrémült: „Ő én szerencsétlen! Beleegyeznék, hogy elmenjek egy nagyobb plébániára, én aki alig tudom megvédeni magam a kétségbeeséstől egy kis plébánián!“

A visszavonulás vágya egész élete során nyugtalanította. 1843-ban bizalmasan bevallotta Ars polgármesterének: „Tizenegy éves korom óta kérem Istentől, hogy magányban élhessek. Soha nem hallgatta meg kéréseimet.“

Saját püspökétől is kérte ezt. 1851-ben ezt írta Devie püspöknek: „Monseigneur, mivel Ön olyan szerencsés, hogy visszavonulhat és többé nem gondol másra, csak a mennyre, könyörgök, szerezze meg nekem is ezt a boldogságot!“ Az az indokolatlan hír járta ui., hogy a püspök visszavonul.

A püspök „süket“ maradt. Vianney, utódjával is megpróbálkozott. Néhány év múlva ezt írta Chalandan püspöknek: „Mivel már beteges vagyok és idős,

örökre búcsút akarok mondani Arsnak“; az eredmény ugyanaz. Kihasználta a püspök lelkipásztori látogatásait is, hogy ugyanezzel a kéréssel hozakodjék elő. Mindig hiába. 1859-ben, két héttel halála előtt, ugyanezzel a kéréssel fordult Chalandoan utódjához, Langerie püspökhöz.

A magány utáni vágy az odaadás szomjával vegyült az arsi plébános szívében. „Ha egyik lábam már a mennyben lenne, s valaki azt mondaná, menjek vissza a földre és dolgozzak egy bűnös megtéréseért, szívesen visszatérnék. És ha e végett a világ végéig kellene is a földön maradnom, éjfélkor fölkelni és úgy szenvedni, mint ahogy most szenvedek, egész szívvel elfogadnám.“

Ars lakosai hamarosan észrevették, hogy ez a rosszul öltözött, soványka, félénk, nehéz járású kis pap voltaképp megátalkodott harcos. Hadat üzent megrögzött visszaéléseknek, pogány szokásoknak: a káromkodás szokásának, a táncszenvedélynek, a vasárnapi munkának, a kocsmázásnak. A harc évekig tartott, és soha nem vezetett teljes eredményre minden területen.

Halála évében Vianney kijelentette: „Ó, még vannak bűnösök a plébánián! Most már el kell mennem, hogy valaki más jöjjön és megtérítse őket!“

Esetenként változtatta a taktikát, mint mindig, tapintatos volt, senkit sem akart megsérteni. Inkább meggyőzni akart, semmint anatómát kiáltani. A veszélyeket akarta megmutatni, és nem ítélni. „Nem emlékszem, hogy valaha is megharagudtam volna plébániai híveimre. Vagy hogy valaha valakinek szemrehányást tettem volna.“ Amikor viszont rosszhiszeműséggel, rosszakarattal találta magát szemközt, akkor maga is nyíltan támadott. A káromkodókkal igen szigorúan bánt. Az eredmény nem is maradt el. Egy látogató ezt mesélte: „Az első este, amikor átsétáltunk a falun, egy olyan jelenetnek voltunk a tanúi, amely egészen új fénybe helyezte az arsi plébánost. Három férfi két lovat

vezetett, amelyek egy nagy, ág nélküli fatörzset húztak. Velünk egy időben érkeztek egy patakhöz. Át akarták rajta juttatni a lovakat. Az egyik ló megbokrosodott, rosszul lépett és elesett, s további balesetet okozott. A férfiak siettek, hogy kihúzzák az állatot szorult helyzetéből. Csodálkozva néztünk egymásra, mert ez a három paraszt a türelmetlenség legkisebb jelét sem adta, nem tettek egymásnak szemrehányást, nem ütötték és nem szidták a szerencsétlen állatot. Falusi ember ekkora önfegyelme – pedig nehéz helyzetben voltak – előttünk teljesen ismeretlen volt.“

Úgy tűnik, hogy az ünnepnapon folytatott küzdelme is elég hamar meghozta eredményét. Már 1829-ben, amikor a püspök körlevélben megkérdezte, dolgoznak-e a lakosok vasárnap is, Vianney ezt válaszolhatta: „Ritkán“.

Keményebb és kevésbé eredményes volt a kocsmák bezárására és a táncszendevély fékezésére irányuló erőfeszítése. Ez a kis falu négy kocsmával dicsekedhetett. Vianney így írta le ezeket a helyeket: „A kocsmá az ördög üzlete, az az iskola, amelyben a pokol ismerteti meg tanítását, az a hely, ahol eladják a lelkeket, ahol a családok széthullanak, ahol megrendül az egészség, ahol megkezdődnek a civódások és ahol gyilkosságok történnek“. Leírása pontosan jellemzi azt a kort. A kocsmák voltak az egyetlen helyek, ahol a parasztek össze tudtak gyűlni és kiönteni a szívüket. Gyakori volt a részegség, aminek az egészségre és a család vagyoni állapotára való következményeit könnyű elképzelnünk. Az arsi parasztek vasárnap inkább ebben a kocsmában időztek, mint a templomban. A kocsmák tehát versenyeztek a misével.

Az arsi plébános számára a cél világos volt: meg kell szüntetni ezeket a helyeket, el kell távolítani a kocsmából a törzsvendégeket, a vasárnapnak vissza kell adni az „Úrnak szentelt nap“ jellegét. A templomhoz közel eső két kocsmának egymás után be kellett zárnia. Vianney maga adott pénzt az egyik tulajdonosnak, hogy foglalkozást változtasson. Aztán a két távo-

labb fekvő kocsmára került a sor. Ezt követően hét próbálkozás is történt, hogy újra kocsmát nyissanak. Valamennyi kudarcba fulladt. Az eredmény igen jótékonynak bizonyult: nemcsak a mise lett az emberek vasárnapi találkozóhelye, hanem maga a nyomor is csökkent: „Felszámolva a kocsmákat a plébános úr megszüntette a nyomor legfőbb okát“, állította Jean Pertinand, Ars tanítója. Vianney kritériuma ezen a területen is kiegyensúlyozott volt. A rossz ellen küzdött, nem a kocsma ellen. Később, amikor a zarándokok száma egyre nőtt, nem ellenezte egy hotel megnyitását, s ő maga szolgáltatta a legtöbb vendéget. Ez a hotel azonban már nem volt a szabadosság helye.

Leghosszabb és legkeményebb küzdelmet a táncszenvedély ellen kellett folytatnia. Kerek 25 évig küzdött, s nem ért el teljes eredményt. Ha sikerült is ezt a bűnt Arsból kitépnie, a megrögzöttek átmentek más faluba. Vianney itt sem annyira a tánc és a bálók ellen küzdött, mint a bálók után rendszerint elkövetett bűnök ellen.

A bálók és a kocsma elleni támadásai, a szemrehányások, hogy a gyermekek nem kapnak jó nevelést, sokszor váltottak ki ellenállást az érintettek részéről. Botrányos pletykák keringtek a plébánosról; névtelen gyalázkodó leveleket kapott, kiénekeltek, sértegették; trágár felírásokat talált a plébánia kapuján... „18 hónapra át kellett túrnie, hogy egy bizonyos személy esténként az ablak alatt sértegette, mintha kicsapongó életet folytatna“. Soványságát erkölcstelen élete következményének tartották. Egy lány, aki egy közeli házban szült, azzal vádolta plébánosukat, hogy ő a gyermek apja. Vianney ezt mondta: „Ha Arsba érkezésemkor tudtam volna, mit kell itt szenvednem, nyomban meghaltam volna“. A rágalmak eljutottak a püspök füléig is. Vianney a legrosszabbra volt elkészülve. „Azt hittem, elérkezett a pillanat, amikor bottal kiűznek Arsból, amikor a püspök kiközösít és én majd börtönben végzem életemet... Látom azonban, hogy nem érdemeltem meg ezt a kegyelmet!“ Valóban, „nem érdemelte meg

ezt a kegyelmet!“ A püspök és az arsi családok nagy része túlságosan jól ismerték a plébánost ahhoz, hogy hitelt adjanak ezeknek a botrányos híreszteléseknek. Ő pedig hallgatott, nem kereste a bosszút. Mi több, habozás nélkül segített anyagilag egy olyan családot, amely üldözte őt.

A megpróbáltatásnak ez az órája is elmúlt. „Soha nem voltam annyira boldog, mint azokban a pillanatokban, amikor üldöztek és rágalmaztak. Isten akkor elárasztott vigasztalásával, mindent megadott, amit csak kértem.“

Vianney rendelkezett egy másik eszközzel is plébániai hívei visszaéléseinek és bűneinek leküzdésére: könyörgött értük és felajánlotta magát értük Istennek.

Tanúk állítják: „Hogy megszüntesse a táncmulatságokkal kapcsolatos visszaéléseket, elsősorban a vezeklés eszközéhez nyúlt. Egy napon hallottam, amint azt mondta, addig végezte a vezeklést, ameddig csak bírta.“ „Hallottam tőle, hogy inkább imájával akart a problémák végére járni, mintsem szóval vagy tanítással.“

Nem várt Arsba való kinevezésére, hogy sokat imádkozzék és keményen vezekeljen. Ezt már láttuk. De ezek a „fegyverek“, Isten és az ember iránti szeretetének kifejezései, plébánosi kinevezése után még hatékonyabbak lettek. Meg volt győződve tudatlanságáról, de ugyanakkor nagy volt benne a lelkipásztori felelősségtudat. Felelősnek tartotta magát Isten előtt a rábízottakért, ezért szeretetével igyekezett pótolni mindazt, ami Ars lakosainak szeretetéből hiányzott. Jól írja Nodet: „Az arsi plébános legfőbb műve, életműve abban áll, hogy szeretett, még jobban szeretett azokért is, akik nem szeretettek vagy oly rosszul szerettek“.

Még sötét éjszaka volt, amikor már fölkelt és a templomba ment. „Kezdetben reggel 4-kor már mindig a templomban volt, imádást tartott az Oltáriszentség előtt egészen 7-ig, amikor bemutatta a szentmisét“, írja Jean Pertinand. Népéért imádkozott: „Istenem, add

meg nekem plébániám megtérését. Kész vagyok minden szenvedés elviselésére, amit csak akarsz, akár egész életemben is, csak térjenek meg!”

Gyakorlatilag a templom volt az otthona. „Úgy tűnt, hogy a templomot választotta lakóhelyül. Ha valaki meg akarta őt találni, ott kellett keresnie”, írja Guillaume Villier.

Vianney részben a magára vállalt vezekléseknek köszönhette népszerűségét. Ez különösen megérintette kortársait, minket modern embereket pedig elbizonytalanít. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy övéi iránti szeretete készítette őt vezeklésre, böjtre, olykor túlzott büntetésekre is. Említsünk meg néhányat: az ájulásig ostorozta magát; megfosztotta magát az alvástól. Néhány héten át egy nedves szoba földjére vetett szőlővenyigén aludt; mindez neuralgiás fájdalmakat és fejfőrcsöket okozott /ettől 15 éven át szenvedett/. Néhány hét múlva, amikor észrevette a nedveség romboló következményeit, átköltözött a padlásra, ahol párnaként gerendát tett a feje alá. Végül a fenti szoba ágyában aludt, miután eltávolított belőle mindent, ami kényelmét szolgálhatta volna.

Zavarba ejtők böjtölései. Naponta egyszer evett: maximum két burgonyát, egy kis kenyérhéjat, néha három darab lepényt (lisztből és vízből készül egy serpenyőben kisütve).

Nagyböjtben aztán nem evett csak minden második vagy harmadik nap. Kikerülhetetlen következmények: a gyomor összehúzódása, fizikai gyöngeség. „Megesett, hogy tizenkettő és egy között megebédeltem, rendbe hoztam a szobát, megborotvákoztam, aludtam és meglátogattam betegeimet”.

1827 után javult kicsit az étrendje, amikor a „Providence”-ből kapta ételét. 1854-től pedig orvosi parancsra egy kis főzeléket és húst is kellett ennie, de így is mindig kevesebbet evett, mint ami a létfenntartáshoz szükséges. Így igazolta magát: „Jó ,hulla a porhüvelyem’; kemény vagyok. Ha valamit ettem – mindegy,

mit – és két órát aludtam, mindent újra tudok kezdeni.“ Ne beszéljünk a betegségekről! 1843-ban egy tüdőgyulladás a halál kapujáig sodorta. Ebből aztán egy sajátos lelkipásztori tanulságot vont le, amit így közölt Marguerite Humbert unokahúgával: „Jó húgom, amikor haldokló mellett áll, hangosan olvasson, mivel a haldokló akkor is jól hall, amikor úgy tűnik, hogy eszméletlen“. Egy éven át sikeresen titkolt egy kettős sérvet. Igazi vezeklése azonban, amint erről most szó lesz, a gyóntatószék volt.

Később maga is elismerte, hogy papi szolgálata első éveiben, kétségtelenül túlzásokba esett. Akkori vezekléseit „fiatalkori bolondságoknak“ nevezte és bevallotta: „Sok oktalanságot művel az ember fiatal korában.“

A maga böjtjeit és vezekléseit soha nem kényszerítette másokra. Ezen a területen is a hívei és paptársai iránt érzett igazi szeretet vezette és egyensúlyozta ki tanácsait. Övéi között nem tűrte meg a túlzott vezekléseket, különlegességeket, ezek ui. káros hatást gyakorolnak a lelki életre. Catherine Lassagne-nak pl. megtiltotta, hogy nagyböjt idején böjtöljön. Az így ellenkezett: „De ön, plébános úr, mennyire böjtöl!“ Ő azonban így válaszolt: „Igaz, de a böjtölés mellett én el tudom végezni a munkámat, ön viszont nem.“

(Catherine Lassagne, az arsi plébános leghűségesebb munkatársa, 1824-ben tanítója, majd igazgatója lett a Providence nevet viselő lányiskolának és árvaháznak. 1848-ig folytatta ezt a tevékenységet. Aztán kizárólag a plébános szolgálatára szentelte magát. Megírta Emlékeit /**Petit Memoire**/, értékes tanúságát az arsi plébánosról.)

Egy másik buzgó leánynak, aki szerette volna őt utánozni és nem evett egy ideig, a plébános megparancsolta, hogy jelenlétében azonnal egye meg, amit neki hozott, ugyanis szomorúnak találta.

Szokás volt, hogy az egyházmegye plébánosai hol itt, hol ott összegyűltek. A paptestvérek állították, hogy

Vianney élete vége felé a legjobb ebédet mindig Arsbán kapták. Vianney így magyarázott: „Mindig így kell tenni. Amikor paptestvéreket fogadunk, úri módon meg kell őket vendégelni.“ Az a vágya, hogy látogatóit minden jóval elhalmozza és kiszolgálja őket, mindig jellemző vonása volt, még ha kezdetben, váratlan látogatások alkalmával, gyakran zavarban volt is, mivel semmit sem tudott nekik adni. Aztán előrelátó lett. Raymond abbé megjegyzi, hogy „kis készletet tartott, hogy paptestvéreit jól tudja tartani. Jósággal és szívélyesen terített nekik asztalt.“

Vianney lelkipásztori szolgálata természetesen nem korlátozódott vezeklésekre és a plébániáján előforduló bűnök elleni harcra. Tevékenysége alapvetően építő volt: minden lehetséges eszközzel /anyagival is/ elősegítette, hogy néhány emberben kibontakozzék az Istennek való teljes odaadás, plébániai híveiben pedig megszülessék és megerősödjék a mély belső élet.

Anyagilag segített két szegény családból származó seminaristát, az arsi Michel Laconte-ot és későbbi káplánját a farins-i Antoine Raymond-t. Az utóbbi ezzel kapcsolatban ezt írta: „Valóban érdeklődött irántam, segített, hogy bekerüljek a kisszemináriumba. Kifizette tandíjam egy részét is.“

Egyszerű és szívélyes magatartása, valamint mély jámborsága végül is magára vonta Ars lakóinak figyelmét, egyesekben felébredt a vágy, hogy utánozzák. Az arsi plébános felismerte azokat az embereket, akikkel megoszthatta vágyait és céljait. „Első hódítása a fiatal leányok voltak“, írta Catherine Lassagne, aki előzőleg annak a fiatal csoportnak volt tagja, amely oly szívesen vett részt a táncmulatságokon. Vianney finom tapintattal vezette őket. „Mihelyt valaki jobb belátásra tért, meghívta, hogy vasárnap jöjjön kertjébe gyümölcsöt enni, miközben a többiek táncra gyülekeztek. Ott aztán a jó Istenről beszélt nekik, a szentek életéből olvasott részleteket. Ezt mondogatta nekik: Ti sokkal boldogabbak vagytok, mint akik most táncolni készülnek a téren. Egy vasárnapon a lányok gyónni jöttek a templomba. A

plébános, aki szinte soha nem hagyta el a templomot, így szólt hozzájuk: Mondjuk el a rózsafüzért!”

Ezután rendszeresen imádkozták a rózsafüzért, s hamarosan létrejött a Rózsafüzér Társulat, amit a püspök 1820-ban, két évvel Vianney Arsba érkezése után, jóvá is hagyott. Ugyanezt tette aztán a férfiakkal. A legbuzgóbbak beíratkoztak az Oltáriszentség Társulatba. Ezt a püspök 1824-ben ismerte el.

A plébános nemcsak az imát akarta híveivel megkedveltetni, hanem a gyakori szentáldozásra is buzdította őket, vagyis abban a korban egy igazi belső megújulást indított el. Az egyházközség legjobbjait céltudatosan vezette a tökéletesség útján. Ezekkel a választottakkal valóban nagyon igényesnek mutatkozott. Catherine Lassagne bevallja, hogy tíz éven át annyira félt tőle, mint amennyire tisztelte. Természetesen az arsi plébános erőfeszítései nem csupán a legjobbakra korlátozódtak. A plébános tudta, hogy minden egyes emberért felelős. Ezért egyrészt beléjük véste az alapvető erkölcsi törvényeket és a szülői köteleességeket, másrészt belső életre nevelte a paraszt-családokat. Megtanította őket arra, hogy az Istennel való kapcsolat áthassa a nap minden pillanatát. Hogy keresztény módon osszák be az időt, szinte kolostori napirendet állított eléjük: a napot imával kell kezdeni, ezt pedig nem „öltözködés közben vagy zsámolyon ücsörögve” kell mondani, hanem „térdenállva, a feszület előtt, magukat előzőleg szenteltvízzel meghintve”. Aztán a munka: „Amikor munkába indultok, ahelyett, hogy ennek vagy annak a viselkedésével foglalkoztok, foglaltok el magatokat valami jó gondolattal.” Maga a munka is vallásos cselekedet: „Dolgozzatok, mint eddig, csak azzal a szándékkal, hogy engedelmeskedtek Isten parancsainak. Isten ui. azt parancsolta, hogy arcotok verejtékével keressétek meg kenyereteket. Íme így a munka az engedelmesség tettévé változik. Ha van levezekelni való bűnötök, tartsatok bűnbánatot. Ha valami kegyelmet akartok kieszközölni magatoknak vagy másnak, indítsátok fel magatokban a bizalmat

és a szeretetet.“ Reggel kilenckor gondoljanak a Szentlélek eljövetelére, délben imádkozzák el az Úrangyalát. Étkezés előtt adjanak hálát a kapott javakért. Délután háromkor emlékezzenek meg Jézus kínhaláláról. Este, lefekvés előtt, imádkozzanak közösen, mert hiszen „ha ketten vagy hárman az én nevemben imádkoznak, ott leszek közöttük“. Végezzenek lelkiismeretvizsgálatot is. „Mivel a téli éték hosszúak, kívánatos lenne, hogy olvassatok valami lelki könyvből egy keveset. Ha nem tudtok olvasni, hát akkor imádkozzátok el a rózsafüzért és kérjétek a Szent Szűz oltalmazó segítségét“.

Idővel megváltozott a falu arculata. Az átalakulás nem volt teljes. Vianney halálakor még mindig van öt vagy hat férfi, akik nem ünneplik meg a húsvétot. Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy az évről évre nagyobb számú zárándok eléggé felkavarta a falu megszokott életmódját.

A falu lelki átalakulásának folyamatában fontos szakaszt jelentett 1827. Jubileumi beszédsorozat tartottak a plébánián. Ezt követően megnövekedett a szentségekhez járulók száma. A plébános örömtől ujjongott az eredmények láttán: „Ars többé már nem Ars!“ (Valójában mindig maradtak ellenszegülő elemek. 1830-ban, az ún. júliusi forradalom idején pl. kérték, hogy Vianney menjen el Arsból.)

A plébános türelmes munkával, imájával és szenvedéseivel érlelte a legbiztosabb gyümölcsöket. Egyházias, szinte kolostori élet született Arsban, a látogatók legnagyobb csodálatára. „A plébánia közösséggé vált. Soha nem láttam ehhez hasonlót“, mondta például Belvey bárónő.

M. Balley tanításának szellemében az arsi plébános nagy fontosságot tulajdonított a fiatalok nevelésének.

Arsban, mint a Forradalom után annyi más faluban, nem volt iskola. A téli hónapokban jött valahonnan egy tanító. Vianney szeretett volna két, rendszeresen

működő, ingyenes iskolát létrehozni, egyet a fiúk, egyet a lányok számára. E célból néhány hónapra Farcins-be küldte a 17 éves Catherine Lassagne-t és a 20 éves Benoîte Lardet-t. A két fiatalnak ez idő alatt el kellett sajátítania a szükséges ismereteket, hogy aztán a lányiskola tanítói és vezetői legyenek. Közben a plébános megvásárolt egy szegényes kis épületet, amely a földszinten egy szobát, az első emeleten két szobácskát foglalt magában. Ehhez járult a padlás, amit később hálóteremmé alakítottak át. A plébános idővel megnagyobbította az épületet. A ház 1830-tól már hatvan leánynak adott otthont. A leányiskolát 1824-ben nyitották meg. Hamarosan megérkeztek az első bentlakók is, aztán elhagyatott vagy szegény családból származó leányok. Az iskola egyben árvaház is lett /1827-ben/. „Providence” („Gondviselés”) néven ismerték.

Később, 1838-ban, a plébános létrehozta a fiúiskolát is. Ezt először az arsi Jean Pertinand vezette, majd, 1849-től a Belley által alapított Szent Család közösség testvérei.

A „Providence”, az arsi plébános kedvenc műve, megérdemli, hogy röviden ismertessük.

Az intézmény tökéletesen megfelelt nevének. Catherine Lassagne és Benoîte Lardet csak rövid ideig tartózkodtak Farcins-ben, éppen csak a legfontosabb ismereteket sajátították el, hogy kézbe vehessék az iskola vezetését. Vianney gyorsan visszahívta a két leendő „igazgatónőt”: jöjjenek és lakjanak magában az iskolában. (Egy héttel később egy harmadik vezető is csatlakozott hozzájuk, Marie Chanay.)

Megkezdődött számukra a „Providence” kalandja. Catherine harmadik személyben így számol be megérkezésükről: „Ami az élelmet illeti: a házban nem volt más, mint egy bödön vaj meg egy kis száraz sajt; mindezt egy jó asszony hozta. /A két alapító/ hozott otthonról ágyakat, fehérneműt és a legszükségesebb dolgokat. Bevonulásuk napján még csak kenyér sem volt a házban. Miután rendbehozták a házat, haza kellett

volna menniük, hogy egyenek valamit. Ekkor így szóltak: Maradjunk, hátha a Gondviselés küld valami enni-valót. Így is lett. Egyikük édesanyja gondolt a lányára és ebédet küldött neki. Ezt aztán megosztották egymással. Kis idő múlva a másik is megkapta otthonról a maga ebédjét. Megvolt mindenük, másnap pedig már sütöttek kenyeret.“

A vezetőknek természetesen egy másik iskola is kezdődött, az életszentség iskolája. Már az első naptól sejtették, hová akarja őket elvezetni plébánosuk: hagyatkozzanak teljesen a mennyei Atyára, Ő majd gondoskodik róluk. Vianney ebben a szellemben nevelte őket. Egy utcáról felszedett szegény lánnyal állított be: „Fogadjátok be ezt a szerencsétlen kislányt, a jó Isten küldte őt.“ Catherine meglepődött: „Plébános úr, hiszen nincs több ágyunk!“ „Dehogynem! Ott van a sajátotok!“ – válaszolta a plébános.

Kétségtelen, hogy először Vianney kapott nevelést a mennyei Atya iskolájában. „Valahányszor csak nyugtalankodtam a Gondviselés miatt, a jó Isten mindig megbüntetett, vagyis váratlan segítséget küldött“.

A plébános a Szentírás szellemében így foglalta össze az isteni iskolában nyert tapasztalatát: „Isten mindennek előtt bizalmat vár tőlünk. Amikor őrá bízunk minden gondunkat, igazságossága és jósága nem tudja elviselni, hogy ne segítsen.“

A vállára nehezedő gond nem volt lebecsülni való. Naponta meg kellett találnia az ahhoz szükséges pénzt, hogy táplálhassa ezt a kis közösséget. Nem hiányoztak a nehéz pillanatok sem. Szinte addig a pontig érkeztek, hogy be kell csukni a „Providence“ kapuját. Az utolsó percben azonban, valami rendkívüli módon, mindig megérkezett az utánpótlás. Egy jótévő vagy egy gyónó pénzt adott, s ez mindig a legalkalmasabb pillanatban történt. A plébános mindezt természetesnek tartotta, egyáltalán nem csodálkozott. Ha valaki szemrehányást tett neki, hogy ti. hiányzik a szervezettség, az előrelátás, túl nagy a szegénység, – akkor

ezt felelte: „Gyakran arra gondolok, hogy ha nem él-nénk a szegénységnek ebben az állapotában, nem tu-dom, hogyan csinálnánk tovább...“, vagyis Isten nem mutatná meg többé Gondviselését. Azonban még ezt is hozzátette: „Engem mindig elkényeztetett a Gond-viselés. Soha nem aggódtam semmiért, és mindig megvolt mindenem. Mily nagyszerű, amikor egészen és kizárólag, fenntartás nélkül és mindig a Gondvise-lésre hagyatkozhatunk!“

Vianney természetesen nem ült ölbetett kezekkel, hogy majd pénz hull az ölébe. A végsőig vállalta a fe-lelősségével járó kötelezettségeket. Egy szemtanú ezt írja: „Jóllehet minden ügyét a jó Istenre bízta, nem kí-sértette a Gondviselést“. Mindenek előtt pénzt kellett találnia, hogy kifizesse az iskolaépületet. Aztán az in-gyenes iskola és árvaház fenntartásáról kellett gon-doskodnia. Teljesen Istenre hagyatkozott, meg volt ugyanis győződve arról, hogy a segítséget mindig a menyeyi Atyától kapta. Ugyanakkor fáradhatatlanul imádkozott, „nem hagyta élni kedves szentjeit“, mint mondogatta szemléletes módon. Aztán nekiállt a kere-sésnek. Eladta az apjától örökölt javakat. Végül már egy kis föld meg erdő tulajdonosának mondhatta ma-gát, de ez nem volt neki való mesterség, ezért állandó évi díj fejében újból mindent eladott. Ez az összeg rendszeres bevételt jelentett, de nem volt elég. Gyűj-tést rendezett Arsban, ennek eredménye azonban mindössze egy zsák krumpli volt. Akkor ismerős gaz-dag emberekhez fordult, mint pl. a Párizsban lakó Prosper des Garets grófhhoz, vagy gyónóihoz.

(1834-ben, az idős Garets grófnő halála után /1832/, akit általában Ars Úrnőjének neveztek, Prosper gróf átköltözött az arsi kastélyba, és 1838-ban a köz-ség előljárója lett. Fennmaradt több olyan levél, amelyet az arsi plébános a grófhhoz intézett. Egyszerű, rövid, kérő-levelekről van szó: „Mélyen tisztelt Jótevőm, ha lenne olyan jó, s elküldené nekünk összes adományát /arról a pénzüsszegekről ír, amit a gróf évente elküldött a Providence számára/, nagy örömet szerezne nekünk,

mert így ki tudnám fizetni adósságaimat. 1000 frankról van szó. Kérem, fogadja legalázatosabb tiszteletem kinyilvánítását és legnagyobb fokú hálám érzelmeit. Vianney, arsi plébános.“ Ez a levélfajta ma sem ismeretlen.)

Külön méltatást érdemel az az üzleti kapcsolat, amely közte és Marie Ricotier között kialakult. Ezt a nagylelkű és eredeti, ugyanakkor bőbeszédű és parancsolásra hajlamos nőt a plébánosnak gyakran kellett megleckéztetnie: „Ó, Marie! Mi nem Angliában vagyunk! Vannak itt férfiak, akik parancsoljanak!“ Nos, ez a derék hölgy jó szimattal megsejtette, hogy a plébános úr értéktelen tárgyai egyszer majd értékes ereklyék lesznek. Ő maga meséli el az ügyet: „Gyakran jártam a Providence-ben, segitettem az intézmény vezetőinek. Vianney úr, amikor étkezéskor megérkezett, gyakran panaszkodott, hogy nincs pénze se az intézmény, se szegényei számára. „Nos, plébános úr, mondtam neki, ha elad nekem valamit, megveszem.“ Én nevetve tettem az ajánlatot, ő meg komolyan belement. Ettől az időtől kezdve Isten Szolgája különböző tárgyakat kínált nekem, én persze megvettem, készpénzben fizettem, s mindig jóval értékén felül. Így jutottam először olyan tárgyakhoz, amelyek még Balley abbée voltak, aztán cipőkhöz, egy kalaphoz, egy reverendához meg bútorokhoz...”

Ricotier asszony lassanként mindenét megvásárolta, ugyanakkor megadta neki a jogot, hogy élethossziglan használhassa, beleértve a lepénysütésre szolgáló serpenyőt, a krumplifőző lábost, a kenyérhéjat tartalmazó kosárkát...

„Egy napon – folytatja Marie Ricotier – panaszkodott a Providence-ben, hogy már nincs semmi eladni valója, pedig pénzre van szüksége. „Nem adhatom el a ruhámat, mivel nem az enyém.“ „De plébános úr, mondtam neki nevetve, vannak fogai...” „Rendben van. Mennyit ad értük?” „Öt frankot darabjáért” – válaszoltam, s közben arra gondoltam, úgysem fogadja el az ajánlatot. „Öt frankot!, válaszolta, hát ez igazán

megéri!’ És kötelességének tartotta, hogy mozgó két fogát azonnal kihúzza. ‘Ő plébános úr, ne húzza ki! Meghagyom Önnek használatra. Eladja valamennyit?’ ‘5 frankot ad érte?’ ‘Szívesen’. ‘Most azonnal ideadja?’ ‘Igen, plébános úr.’ Megszámolta, tizenkettő volt. ‘Összesen 60 frank. Menjen, hozza a pénzt, megvárom.’ Mentem tehát a 60 frankért aztán a három vezető jelenlétében átadtam neki...“

A történet ismét csak a szent kedélyességéről és egyszerűségéről tanúskodik.

Eljön majd az a nap, amikor megszabadul a Providence szükségletei fedezésének gondjától. Azonban továbbra is „üzletelnie“ kell; érdeklődése ekkor az egyházmegyei missziók alapítása felé fordul. 97 plébánián segítette a missziókat. Ugyanakkor támogatta a fiúiskolát és az akkortájt keletkezett új szerzetesközösségeket. Ilyen volt pl. az általa személyesen ismert Balley abbé alapítása, Taborin-ben, a Szent Család Testvérek kongregációja. Támogatta volt verrières-i és lyoni szemináriumbeli barátját, Jean Claude Colin atyát, a maristák alapítóját. Így tett sok más művel kapcsolatban, nem sorolhatjuk fel valamennyit. Segítette paptestvéreit, betegségükkor helyettesített, prédikált, a szomszédos plébániákon népmissziók alkalmával gyóntatott.

A „szegény arsi plébános“ kezén átfolyó összeg – így szokta magát nevezni a püspöknek írt leveleiben – egy mai üzletembernek is becsületére válnék.

A Providence elsősorban az abban folytatott élet miatt vált ismertté. A plébános álma nem csupán egy leányiskola volt; szerette volna összegyűjteni az elhagyatott, szegény leányokat is.

„Kezdetben két vagy három kis szerencsétlent szedtünk össze. Számuk lassan növekedett, egészen addig, hogy a ház szűknek bizonyult valamennyiük befogadására.“ – írja Catherine Lassagne. Az így összeszedett kislányok bizony gyakran nem voltak az erény példaképei. Néhányan már betöltötték 18. évü-

ket, vagy még idősebbek voltak, amikor jelentkeztek a Providence-ben. Olykor félmeztelenül érkeztek, tele élősdiekkel“ /Jeanne-Marie Chanay/.

Vianneynak e nehézségek ellenére is sikerült megértetni ezekkel a 8-20 éves lányokkal és nevelőikkel, hogy Isten szereti őket, megbocsát nekik, ezért minden okuk megvan az öröme; sőt még vágyat is ébresztett bennük, hogy szeressék a bűnösöket, áldozzák fel magukat értük. Minderre ő maga adott példát. „Amikor a plébános úr azt mondta nekik, hogy a táncmulatságok botrányai sértik a jó Istent, a legnagyobbak azt kérték nevelőiktől, hogy az éjjelt imádságban tölthessék és bocsánatért könyörögjenek a bűnösök számára. Ők maguk szervezték, óránként keltették egymást. Mindezt a legnagyobb csendben, úgyhogy az alvók semmit se vegyenek észre.“ /Catherine Lassagne/.

A lányok emberi és lelki érettsége bámulatra készítette a látogatókat. „Valóságos családot alkottak – írja az egyik látogató –, amelyben a nagyobbak példát adtak, tanáccsal szolgáltak és tanítottak. A tanulmányi rész nem volt egészen világos, de az egész házban hit, lelkiség és csodálatra méltó tanulékonyság uralkodott. Nem valamifajta intézmény volt ez, hanem inkább a szent alapító igazi kisugárzása“.

A családi érzés oly erős volt a Providence-ben, hogy olykor szinte már megütközést keltett. „Egyszer megkérdezte valaki, hány árva van a házban, mire a három nevelő nagy ártatlanul így válaszolt: Fogalmunk sincs! – Hogyhogy? Nem tudjátok? – Nem, Isten tudja, s ez elég. – De ha egyikük meglép? – Ó, nagyon jól ismerjük őket és annyit foglalkozunk velük, hogy azonnal észrevevessük.“

Természetesnek tűnik, hogy a Providence családjában, ahol oly elevenen élt az életszentség igénye, istenes halálesetek is adódtak. Öt vagy hat leány halt meg, Benoîte Lardet is, 1830-ban. Amikor megtudta, hogy betegsége halálos kimenetelű, felkiáltott: „Micso-

da öröm! Nemsokára meglátom a jó Istent!“ Helyébe Marie Filliat került mint nevelő.

Catherine Lassagnet így ír erről: „Egyesek örültek, hogy meghalnak, hiszen így a mennyországba mehetnek. Mások énekeltek és kérték, hogy velük együtt adjunk mi is hálát. Egyikük azonban remegett a halálfélelemtől. „Ó, mondta mégis utolsó órája előtt, milyen boldog vagyok!... Milyen nagy a mi vallásunk öröme!“ Társai ekkor kedvenc énekébe kezdtek, s ő, összeszedve minden erejét, velük énekelt.“

Az arsi plébános természetesen nagyon otthonosan érezte magát a Providence légkörében. Szívesen eltöltött pár percet az udvaron játszó lányok között. Beszélgetett velük, egy-egy mosollyal bátorította őket, jó modorra nevelgette őket, meg hogy az asztalnál viselkedjenek illendően...

Nagy volt a tekintélye, mindent elért, amit csak akart. Gyakran megosztott velük valamit lelkipásztori gondolataiból és az emberek iránti szeretetéből. Amikor valami kegyelmet akart kieszközölni, imáikat kérte, „s mindig meghallgatást nyert“. Vianney ismert minden egyes lányt, követte a Providence elhagyása után is életútjukat, munkát keresett nekik, anyagi támogatást nyújtott, tanácsot adott házassági ügyeikben.

Az arsi plébános álma kétségtelenül az volt, hogy napjait a Providence-ben fejezze majd be. Nem így történt. 1848-ban a Szent József kongregáció nővérei vették át Vianney legkedvesebb intézményét. Az árvaházat bezárták. Csak a plébániai iskola maradt meg az arsi leányok számára.

Ez az intézkedés váratlanul érte, s az első pillanatban megzavarta. Igaz, egy ideje már szó volt arról, hogy nővérekre bizzák az iskolát. Úgy tűnt, hogy fennmaradásának ez a legjobb biztosítója. Világos volt ugyanis mindenki előtt, beleértve a plébánost is (1843-ban, amikor Dardillybe menekült, Catherine Lassagne levélben értesítette, hogy az árvaházban mindössze öt kislány maradt meg), hogy a Providence túlságosan

össze van kapcsolva alapítójával, s kétséges, hogy halála után fönmaradhat-e. Néhány család is elégedetlenkedett, mivel nem szívesen látta, hogy gyermeke együtt él mindenféle piszkos jöttmenttel. Az állam pedig megkövetelte, hogy a tanítóknak diplomájuk legyen.

Az arsi plébános mindezt nem értette. A mű elérte célját: a lányokat kiváló családanyákká nevelték. Nem tudósokat akartak képezni. A falusi környezetben szükséges elméleti ismeretekre szert tettek, ezen kívül elsajátították a gyakorlati tennivalókat: tudnak kötni, mosni, vasalni stb. Mindezekon felül megkapták azt a szilárd vallási és erkölcsi alapot, amelynek segítségével képesek szembenézni az élet kikerülhetetlen megpróbáltatásaival. Ez volt a cél, s ezt elérte Vianney. Mire jó akkor ez a diploma-ügy? S miért kell a Providence intézményt nővérekre bízni? Ha nővéreknek kell átadni az intézményt, miért ne a három nevelőnek? „Csak át kéne őket festeni“, mondta a maga sajátos stílusában.

Devie püspök úgy látta jónak, hogy az intézményt a Szent József kongregáció nővérei vegyék kezükbe. „A püspök ebben Isten akaratát látja, én azonban nem látom ezt.“ Azonban mihelyt világos lett, hogy a püspök így akarja, Vianney is habozás nélkül és készséggel elfogadta a döntést. Számára az Egyház képviselőjének tekintélye volt a döntő. Így félretette legforróbb vágyát is, hogy magányba vonuljon, és odaadta legkedvesebb művét, a Providence-ot is.

A Providence még meglátta annak születését, amit a „tizenegy óra katekizmusának“ neveztek. Egy alkalmi segítő felfigyelt az intézményben folyó oktatás családi, egyszerű jellegére. „Voltak ott jó asszonyok, akik a rokkán dolgoztak, aztán a házból való gyerekek, s ha jól emlékszem, egy asztalon még a tyúkok is elültek“. Ehhez az első kis csoporthoz szinte lopva csatlakoztak az Arsba érkező zárándokok és látogatók. A Providence terme lassan szűknek bizonyult, ezért a plébános 1845-től a templomban tartotta a katekézist.

„A jó plébános, miután felismerte, milyen jó hatással van mindez a zárándokok lelkére, többé már nem a Providence épületében tartotta a hitoktatást, hanem a plébániai templomban, méghozzá minden áldott nap és ugyanabban az órában. Harangszóval jelezte a katekézis kezdetét. A Providence épületéből a nevelők vezették oda a gyerekeket. Minden zárándok kötelességének érezte – és örömmel tett ennek eleget –, hogy megjelenjék ezen a hitoktatáson. Jelen voltak, sokszor számosan, a plébániáról is.” /Raymond abbé/.

Álljunk meg egy pillanatra az arsi plébános tanításánál, amely kétségtelenül nagy hatást gyakorolt sok emberre.

Vianney nagy értéket tulajdonított Isten Szavának, fennkölt elképzelése volt arról, amit mi ma igeliturgiának nevezünk. „Urunk maga az Igazság, Szava éppoly fontos számára, mint Teste. Nem tudom, mi a rosszabb, ha valaki a misén szórakozik el, vagy ha a hitoktatáson. Nem látok különbséget. A mise alatt veszendőbe hagyják menni Urunk szenvedésének és halálának érdemeit, a hitoktatás alatt pedig szavát, vagyis őt magát.” Nagy erővel és meggyőződéssel prédikálta tehát az előző nap kívülről megtanult beszédet. Ez a hév az első években inkább mosolyra készítette a hallgatókat, sőt idegesítette őket. Túl hangosan beszélt, kellemetlen, éles hangnemben. Emlékezete olykor cserbenhagyta, ilyenkor ott kellett hagynia a szószéket anélkül, hogy befejezte volna a beszédet, ami egyébként egy kerek óra hosszat tartott. Amikor „Ars úrnője” megkérdezte, miért kiabál annyira, így válaszolt: „Amikor prédikálok, süketekkel van dolgom, vagy olyanokkal, akik alszanak, amikor viszont imádkozom, akkor a jó Istennel van dolgom, és a jó Isten nem süket.” Beszédeiben olykor eleven képet rajzolt hallgatóiról. „Látjátok azokat, akik ide-oda forgatják fejüket, hogy a szomszédjuktól megkérdezzék, hány óra van. Mások ásítognak és nyújtózkodnak, forgatják könyvük lapjait, mintha azt akarnák megvizsgálni, nem vétett-e el valamit a könykött. Mások meg, látjátok, úgy alszanak,

mintha ágyban feküdnének... és végül látjátok azokat, akiket Isten Szava – ami már annyi bűnöst megtértített – annyira rosszul érint hogy, mint mondják, kénytelenek kimenni és egy kis friss levegőt szívni”.

A szórakozott, a természetfeletti valóság iránt érzéketlen hallgatóság láttán könnyen merevséggé változik a szigor. Vianney engedett a félelemkeltés kísértésének, s nem tudta mindig elkerülni e módszer kockázatát. A papság körében eléggé elterjedt volt az a módszer, hogy az embereket a kétségbeesés határára vitték, és ezzel térítették a jó útra és készítették a kereszténység megélésére. Ezt a módszert Vianney is magáévá tette: „Barátom, szeretnék odáig vezetni, hogy kétujjnyira légy csak a kétségbeeséstől, hogy aztán megrémülve állapotodtól, elfogadd azokat az eszközöket, amelyeket a jó Isten felkínál neked, hogy megmenekülj.” Gyakran beszélt tehát a pokolról, a halálról, az ítéletről. Vég nélkül növelte a halálos bűnök listáját, ok nélkül megsokszorozta az elkárhozottak számát. „Hány keresztény lép ki a templomból úgy, hogy talán harminc vagy ötven halálos bűnnel több terheli, mint mikor belépett!” „Igen, gyermekeim, százezer bűnös életet élt emberből ha talán egynek lesz jó halála!” „Hány lélek van a pokolban!... A bűnösök ezrei hullanak bele állandóan... Hány keresztény veszett már el, de hány!”

Ezekben a túlzásokban nehéz felismerni Ars szent plébánosát. Ezek a szélsőséges nézetek kikerülhetetlen hitbeli tévedésekhez vezettek, nem számítva azt a veszélyt, hogy elbátortalanította az érzékeny lelkiismeretűeket és megzavarta plébániai híveit. Az évek múltával ez a szigor fokozatosan megenyhült. Tanításának uralkodó témája Isten szeretete lett. Az emberi nyomorral való találkozása nyomán ítélete enyhébbé vált. Istennel megélt, egyre mélyülő egysége arra készítette, hogy az őt égető isteni szeretetet adja mindenkinek. Így lassacskán kirajzolódott az arsi szent plébános igazi arculata; a zárándokok ezreit vonzotta gyóntatószékéhez és szószékéhez. A szónoki pályája csúcsára

ért P. Lacordaire ezt mondta: „Ön a Szentlélek ismeretere tanított engem“. Lacordaire látogatása után az arsi plébános finoman így nyilatkozott: „Azt mondják, hogy az ellentétek vonzzák egymást. Tegnap ez beigazolódott Ars szószékén. Látni lehetett a legmagasabb fokú tudást és a legteljesebb tudatlanságot.“ Lacordaire viszont, amikor egy plébános elég szerencsétlenül értékelte Vianney ékesszólását, ezt mondta: „A jó arsi plébános úgy prédikált, amint azt egy plébánosnak tennie kell. Azt kívánom, hogy minden falusi plébános olyan jól beszéljen, mint ő.“ Ez 1845-ben történt. 1850 és 1853 között Lacordaire még egyszer visszatért Arsba.

A tánuságtételek egybehangzók: „Élete vége felé tanításában és a katekézisben szinte mindig Isten szeretetére tért vissza. Néha más témába kezdett, de mindig a szeretetnél kötött ki, különösen kiemelve Jézus Szíve szeretetét és jóságát, emberszeretetét.“ Ugyanezt állítja Raymond abbé is: „Amikor Monsieur Vianney Isten szeretetéről beszélt, szinte egész lényét elöntötte az öröm és a szeretet. Milyen boldogság Istent szeretni! – ismételte egyszerűen. Isten Szolgája állandóan visszatért erre a témára, ezt ismételte katekézisében és beszédeiben. Állítom, hogy mindig ugyanazzal az örömmel hallgattam, még akkor is, amikor ugyanazt a témát, ugyanazokat a fogalmakat és ugyanazokat a kifejezéseket ismételte... Szívét legjobban azokban az oktatásokban öntötte ki, amikor az Eucharisziáról, Isten szeretetéről és a Vele való egyesülésről beszélt“.

Elmúlt már az az idő, amikor betanult beszédeket mondott hangos szóval. „Gyakran előfordult, hogy érzelmei legyőzték, s ez a szent ember kénytelen volt elhallgatni.“ Már nem talált szavakat annak kifejezésére, amit mondani akart, ugyanis már túlságosan átérezte mondandóját. Már csak ezt ismételte: „Ő itt van!“ – és kezével a tabernákulum felé mutatott. Az emberek megdöbbent csöndben hallgatták. Íme, ebben állt az arsi plébános, a nagy misztikus ékesszólása!

Az arsi plébános sajátos karizmája kétségtelenül a gyóntatás volt. (Pappá szentelése után csak egy évvel kapott gyóntatási engedélyt). Kezdetben nagyon szigorú volt a bűnbánat szentségének kiszolgáltatásában. Egyik beszédében ezt olvassuk: „Arra van szükség, hogy teljesen megváltoztassuk életünket, enélkül nem érdemeltük meg a feloldozást. Megvan az ok, hogy féljünk: szentségtörést követtünk el. Istenem, hány szentségtörés! Ó, ha harminc feloldozás közül csak egy is érvényes lenne, rövidesen az egész világ megtérne!”

Az utolsó felkiáltás ugyancsak plébánosunkra utal, de a túlzott szigor ezen a területen az egész francia papságot jellemezte. Ha az arsi plébános olykor feloldozás nélkül bocsátott el egy-egy gyónót, azt kérve, hogy másnap, jobban felkészülve jöjjön vissza, nem tett mást, mint követte kora szokását.

Szigora ebből a szempontból is enyhült az évek múlásával, olyannyira, hogy kiváltotta néhány paptestvére szemrehányását: „Azért szidnak, hogy nem szabok ki elég szigorú elégtételt, hogy túlságosan könnyen feloldozom a gyónókat. Dehát hogy lehetnék szigorú azokkal az emberekkel, akik oly messziről jönnek, akik annyi áldozatot hoznak, akiknek gyakran el kell bújniuk, hogy ide jöhessenek?” – válaszolta Vianney. Könnyörtelen maradt viszont a közömbösökkel szemben, azokkal, akik nem akartak bűnbánatot tartani. Egyesek közepszerűsége sírásra készítette. „Azért sírok, mert Ön nem sír.”

Rendkívül jó volt azokkal a bűnbánókkal, akik messziről jöttek és az őszinte megtérés vágyával. A maga sajátos nyelvén „nagy halaknak” nevezte ezeket. Catherine Lassagne ezt írja: „Nagyon szeretett minden bűnbánót, de egészen gyöngéd szeretetet táplált a nagy bűnösök iránt. Értett ahhoz, hogy megérintse szívüket, nagy buzgalommal megtérítse őket.”

Ítéletei kiegyensúlyozottak, tanácsai okosak és alázatosak voltak. „Láttam, hogy gyorsan döntött, de ezt soha nem akarta másra ráerőszakolni, inkább ezt

mondta: – Én így tennék“, mondta egy pap. Amikor nem tudott megoldani egy lelkiismereti kérdést vagy problémát, egyszerűen bevallotta képtelenségét és elküldte az illetőt egy hozzáértő emberhez.

A gyónókat jobban megérintette a plébános személye, mint szavai. Hangja, különösen az utolsó években, gyöngye lett, nehezen lehetett megérteni, amit mond. Gyakran elég volt egy sóhaj, egy tekintet, hogy valakinek forradalmasítsa egész életét. Rendelkezett – egyéb ajándékok mellett – a könnyek adományával. „Sírt a gyónatószekben. A gyónók olykor nehezen értették őt, mivel szava sírásba fulladt. Gyakran csak könnyei voltak az egyedüli buzdítás... A legmegátalkodottabbak sem tudtak neki ellenállni“ /Garets grófnő/.

Gyorsan felfigyeltek ennek a kis falusi plébánosnak eredetiségére. Hamar híre terjedt vezekléseinek, ördögi kísértéseinek. (Az arsi plébános éjszakai ördögi kísértései nagyon ismertek. Ezeknek a groteszkül változatos ördögi zavargásoknak az volt a céljuk, hogy lehetetlenné tegyék azt a néhány órás álmot, amit engedélyezett magának, megbillentsék idegegyensúlyát és egészségét. Az ördögi támadások valószínűleg 1823-ban kezdődtek és csak halála előtt néhány hónappal szüntek meg. Püspökének, aki erről kérdezgette, ezt válaszolta: „Azt gondoltam, hogy ez csak az ördög lehet, mivel félttem. A jó Isten nem kelt félelmet.“ Idővel aztán már nem félt ettől sem. Rájött, hogy amikor az éjszakai zenebona szokatlanul erős, akkor a következő napon valami „nagy hal“ várható. „Dühös, és ez jó jel. Pénz és bűnösök érkeznek“.)

Híre lassan átlépte a plébánia, majd az egyházmegye határát, felébresztette egyesek kíváncsiságát. Végül is valóságos mozgalom keletkezett azokból, akiket egy „szent“ meglátásának vágya vonzott Arsba. 1823-ban Vianney részt vett a Trévoux-ban megrendezett népmisszión. Ettől kezdve vált igazán híressé mint gyónatató. A környékről sokan megjelentek, s a mi plébánosunk különösen tevékenynek bizonyult. Felfigyeltek rá. Catherine Lassagne ezt meséli: „Gyónatósze-

két állandóan megszállva tartották, annyira, hogy egy napon – azt hiszem, rosszul is volt megépítve a gyóntatószék –, az előre nyomuló tömeg magával sodorta a gyóntatószéket és azt, aki benne volt. Maga a plébános úr mesélte ezt a kalandot: elvittek, mondta, a gyóntatószékkel együtt.“

Ettől az időtől kezdve nőtt az arsi plébánosnak mint gyóntatónak a híre. Az emberek kezdtek jönni, eleinte néhányan. Ez a szám aztán évről évre növekedett. Kezdetben nem hiányoztak a nehézségek. Az Arsba érkezők között az elsők azok az aggályosok vagy fecsegők és okvetetlenkedők voltak, akik elárasztják a zárándokhelyeket, mindenütt széthúzást, egyenetlenkedést okoznak, mivel félremagyarázzák a gyóntató szavait. Vianney több paptestvére nyilvánosan megtiltotta a híveknek, hogy Arsba menjenek. Idővel aztán elnémultak ezek a bírálatok. „1827-1828-tól minden nap 25-30 zárándok érkezett. Ez a szám aztán állandóan növekedett“, írja Jean Pertinand. Renard abbé hasonlóan nyilatkozik: „1830 és 1835 között kezdett különösen növekedni a zárándokok száma. Ezt megerősíti Garets grófnő: „Arsba érkezésem évében /1834/ kb. 30.000 volt a zárándokok száma“. (Vianney életének utolsó éveiben a zárándokok száma évente elérte a 80.000 vagy 100.000-et.)

Trévaux és Ars, Villefranche és Ars között meg kellett szervezni a közlekedést. 1840-ben rendszeres összeköttetés létesült Lyon és Ars között. Lyon központi állomásán, Lyon-Perrache-ban külön ablakot nyitottak, ahol csak Arsba szóló jegyeket árusítottak. Az oda- vissza szóló jegy nyolc napig volt érvényes /ami különleges kivételt jelentett a többi jeggyel összehasonlítva/, mivel közismert volt, hogy ha valaki Arsban meg akar gyónni, akkor egy hétig kell várakoznia.

Most már túl nagy súly nehezedett Vianney plébánosra. Továbbra is vállalt minden felelősséget plébániája híveiért. Ars lakosai azt kérdezték, ugyan még mennyi ideig áll ellen ekkora megterhelésnek. Csak az 1845-ben kinevezett arsi káplán, A. Raymond

vett le róla valamennyi terhet, közte a betegek látogatását, amit a plébános maga akart végezni. Gyakorlatilag azonban 1835-1836-tól Vianney oda volt szögezve a gyóntatószékhez, egészen haláláig. Ő, aki fiatal korában teli tüdővel lélegezte a mezők tiszta levegőjét, aki kimondhatatlanul szerette a természetet, 23 éven át kalickába zárva marad! Helyesen mondta A. Raymond, hogy Vianney „a gyóntatás vértanúja” volt! Ugyancsak ő tanúsítja a következőt: „Láttam, 1840 után, hogy a legszebb évszakban a gyóntatószékben tartózkodott éjjel egytől vagy kettőtől kezdve egészen késő éjszakáig, leszámítva azt az időt, amíg bemutatta a szentmisét, elimádkozta a breviáriumot és elfogyasztotta szerény ételét. Télen hajnali 4-kor jött és a gyóntatószékben maradt az est leszálltaig. Naponta így 15-17 órát töltött a gyóntatószékben. Este úgy vonszolta el magát a plébániáig. Két vagy három órát aludt. Az utolsó években azonban gyakran láz gyötörte, száraz köhögés rázta, veríték öntötte el... s ehhez járultak még utolsó cseppként az ördögi kísértések. Másnap, még a sötét éjszakában, visszatért a gyóntatószékbe. Teste nem bírta többet. „Hajnalban kénytelen vagyok magamnak kiosztani két-három ostorcsapást, hogy meginduljak előre. Ez aztán felébreszt.” Hajnali 4 körül gyakran meglepte az álom, ilyenkor egy néhány percre lerakta fejét a gyóntatószékben. Máskor, ereje végére jutva, lerogyott egy székre, miközben megjegyezte: „Na, ez igazán nevetséges!” A gyöngeség elfogta a hitoktatás és a beteglátogatás pillanataiban is. Garets grófnő meséli: „Egy napon, legyőzve a szenvedéstől, összeroskadt és eltűnt a szószék mögött. Amikor egy pillanat múlva újból megjelent, lángoló szavakkal ecsegette az imából fakadó erőt és vigasztalást”. Egy plébániai hívő ezt meséli: „Egyszer beteg voltam, s eljött meglátogatni. Betegebb volt, mint én. Amikor elhagyta a szobát, összeesett a fáradtságtól.” S mindezek ellenére az arsi plébános folytatta a gyóntatást, elviselte a nyár fullasztó hőségét, lélegezte a templom áporodott levegőjét. „A gyóntatószék hősege, vallotta meg egyszer bizalmasan Catherine Lassagne-nak, valami fogalmat ad a pokolról.”

Télen meg a hidegtől szenvedett. Egy tanú ezt mondja: „Isten Szolgája gyóntatás közben többször elájult; ennek oka egyrészt a hideg volt, másrészt betegségei. Megkérdeztem tőle: Hogyan tud ebben a hideg időben oly sok órán át megmaradni anélkül, hogy melegítené a lábát? — Ó barátom, megvan annak a jó oka: mindenszentektől húsvétig voltaképp egyáltalán nem érzem a lábom.“

1859-ben, halála évében, a július különösen meleg volt. „Nem lehetett belépni az arsi templomba, amelyet éjjel-nappal melegített a jövés-menés, anélkül, hogy az ember ne fulladozott volna. A gyónásra váró emberek ki-kiszaladtak egy percre, hogy levegőhöz jussanak. Ő azonban, mindezek ellenére, helyén maradt. Elviselte ezt a vértanuságot.“ Pierre Oriol, aki társaival a rendet igyekezett fenntartani a templomban, így folytatja: „Betegsége előtti napon M. Vianney szokás szerint hajnali kettőtől este hétig gyóntatott. Ezt csak akkor szakította meg, amikor bemutatta a szentmisét, elimádkozta a zsolozsmát és más imákat, és kétszer magához vett valami ételt. Nem engedett meg magának semmi pihenést, jóllehet nagy fájdalmai voltak és kimondhatatlan volt a hőség.“ 1859.július 29. volt, külső tevékenységének utolsó napja. Oriol tudósítását Catherine Lassagne egészíti ki: „Többször el kellett hagynia a gyóntatószéket, hogy egy picit pihenjen az udvaron. Este Jérôme testvérrel tért haza... A nap éppen lenyugodott. Igen fáradtnak látszott. Kértük, talán menjen levegőre egy kicsit, az majd jót tesz. Ki is ment, és a fráterek része felé indult (a Szent Család kongregáció szerzeteseiről van szó, akik a fiúiskolát vezették), mert már nem tudott kimenni az utcára anélkül, hogy a tömeg mindjárt körbe ne vegye. Szinte azonnal visszatért, a fáradtságtól lépni sem tudott. Mi visszavonultunk, s bár nagyon aggódtunk érte, egyedül hagytuk. Valamikor éjfél után egy óra tájban kopogott, minket hívott. Én értem oda elsőként. Kérdeztem, hogy van. Így válaszolt: „Itt az én szegény végső óráim. Menjete, hívjátok Jassans plébánosát“. (Monsieur Beau volt az arsi plébános gyóntatója.)

Augusztus 4-én, hajnali két órakor, halálküzdelem nélkül, békésen elszenderült.

Ars plébánosa végkimerülésben halt meg. (1905. január 8-án avatták boldoggá. Szenttéavatására 1925.május 31-én, két héttel Lisieux-i Teréz boldogáavatása után került sor.)

GONDOLATOK

ISTEN SZERET MINKET

Ó gyermekeim, milyen jó az Isten! Mennyire szeret minket! Ezt csak a paradicsomban értjük majd meg.

A jó Isten értünk teremtette a napot, ami világosságot ad, a levegőt, amit lélegzünk, a tüzet, ami melegít, a vizet, amit iszunk, a gyümölcsöt, ami táplál, a ruhát, amivel befödjük magunkat.

Olyanok vagyunk, mint a kis gyermekek, nem tudjuk, hogyan haladjunk a mennyország útján, ingadozunk, elesünk, ha a jó Isten keze nem támogat minket.

Isten nem veszít szem elől, amint az anya nem veszti szem elől kis gyermekét, aki most kezd járni.

Az érte fizetett árral arányosan szeretünk valamit. Ítéltétek meg ti, milyen nagy az Úr szeretete, akinek vére ontásába került a mi lelkünk! Ezért éhezik a velünk való közösségre és a lelkünkkel való kapcsolatra.

Isten azért teremtett és helyezett minket a világba, mivel szeret. Üdvözíteni akar, mivel szeret...

Minden pillanatban szeret és mindig ugyanazzal az erővel.

Amikor kérjük, a jó Isten olyan készségesen megbocsát, amint egy anya készen áll arra, hogy fiát elrántsza a tűztől.

Nem a bűnös tér vissza Istenhez, hogy bocsánatot kérjen, hanem Isten fut a bűnös után és téríti magához.

Urunk olyan a földön, mint egy anya, aki karjában hordja gyermekét. Ez a gyerek rossz, rugdossa anyját, beléharap, megkarmolja, de az anya ebből egyáltalán nem csinál ügyet. Tudja, ha elengedi, leesik, egyedül nem tud járni. Íme így van a mi Urunk is: elvisel tőlünk minden bántalmazást, gorombaságainkat, megbocsátja minden butaságunkat, szinte ellenünkre könyörül meg rajtunk...

Isten irgalma olyan, mint egy áradó patak: magával sodorja a szíveket.

Isten olyan jó, hogy az ellene elkövetett sértésekre mit sem adva, szinte akarunk ellenére bevisz a paradicsomba. Olyan, mint egy anya, aki a szakadék fölött karjában viszi át gyermekét. Azzal van teljesen elfoglalva, hogy elkerülje a veszélyt, miközben gyermeke szüntelenül karmolja és bántalmazza.

Valahányszor aggodalmaskodom a Gondviselés miatt, a jó Isten megbüntet nyugtalanságomért: váratlan segítséget küld.

Isten mindenkinek felett bizalmat kér tőlünk. Amikor Őrá bízunk minden gondunkat, igazságosságában és jóságában segítségünkre siet és megsegít.

Fenntartásaink kiszárítják irgalma folyamát, bizalmatlanságunk gátat vet kegyelmeinek.

Olyan mértékben lesztek gazdagok, amennyire csak a Gondviselésre számítottok.

„Kérjetelek és kaptok.” Egyedül Isten tehet ilyen ígéretet és tarthatja is meg.

SZERETNI ISTENT

Mily szép, mily nagyszerű, hogy megismerhetjük és szerethetjük Istent, szolgálhatunk neki! Ez az egyetlen dolog, amit a földön tennünk kell. Amit ezen kívül teszünk, elvesztegetett idő.

A jó Isten azért helyezte a földre, hogy lássa, szeretjük-e őt. De senki nem marad meg itt.

Isten szeretetre teremtette az embert, ezért is hajlik annyira a szeretetre.

A szeretetre teremtett ember nem élhet szeretet nélkül: vagy Istent szereti, vagy önmagát vagy a világot...

Nem szeretjük Istent, ha ezt nem tanúsítjuk tetteinkkel is.

Keressetek olyan szeretetet, amely nem nyilvánul meg külső tettekben; nem találtok.

Istent teljes szívvel szeretni azt jelenti, hogy csak Őt szeretjük, és őt tesszük jelenvalóvá mindenben, amit szeretünk.

Nem mindnyájan adhatunk nagy alamizsnát a szegényeknek, nem lehetünk mindnyájan szerzetesek, nem vonulhatunk vissza mindnyájan egy karthauzi kolostorba vagy a pusztaságba, de mindnyájan szeretjük a jó Istent egész szívünkkel.

Istent szeretni nem csupán abban áll, hogy ajkunkkal kimondjuk: Istenem, szeretlek. Istent teljes szívből, az egész elméből, minden erőből szeretni annyit jelent, hogy mindennél jobban szeretjük, készek vagyunk arra, hogy elveszítsük javainkat, becsületünket, sőt életünket is, de semmiképp meg nem bántjuk. Istent szeretni annyit jelent, hogy semmit sem szeretünk jobban Őnála, semmit, ami Vele összeegyeztethetetlen, semmit, ami megosztaná szívünket.

Gyakran gondolok arra, hogy ha még nem lenne is egy másik élet, akkor is elég nagy boldogság lenne, hogy ezen a földön szerethetjük Istent, szolgálhatunk neki, és tehetünk valamit az ő dicsőségéért. (Ezt néhány nappal halála előtt mondta.)

Ha megértenénk azt a boldogságot, hogy szerethetjük Istent, elragadtatásba esnénk.

Semmi sem olyan megszokott a keresztények között, mint hogy ezt mondják: Istenem, szeretlek, és talán semmi sem ritkább, mint Isten igazi szeretete.

Vajon a hal a fákat és a mezőket keresi? ... Nem, a vízbe veti magát. A madár megáll a földön? ... Nem, a levegőben szárnyal. És az ember, aki Isten szeretetéért teremtetett, nem szereti Őt és másfelé fordítja érzelmeit!

Amíg nem szeretitek Isteneteket, nem lesztek soha boldogok: minden fárasztó, minden unalmas marad...

A jó Istenen kívül semmi sem szilárd, semmi, semmi! Az élet elmúlik, a szerencse megfordul, az egészség tönkremegy, a hírnevet kikezdi. Eltűnünk, mint a szél... Minden elmúlik, nagy léptekkel elsiet. Ó Istenem, ó én Istenem! Milyen sajnálatra méltóak azok, akik mindenféle dologba helyezik szeretetüket?... Azért tesznek így, mert túlságosan szeretik önmagukat. De nem ésszerű ez az önszeretet. Önmagukat szeretik és a világot, önmagukat keresik, a teremtményeket keresik Isten helyett. Ezért soha nem boldogok, soha nem nyugodtak. Ezért mindig nyugtalanok, mindig gyötrődnek, mindig fel vannak dülva.

IMA ISTEN SZERETETÉRŐL

(Talán 1848-ban írta, de csak halála után jelent meg a **La Voix du Bon Pasteur** c. folyóiratban.)

Szeretlek, Istenem, s egyetlen vágyam, hogy életem utolsó leheletéig szeresselek. Szeretlek téged, végtelenül szeretetre méltó Istenem, s téged szeretve inkább meghalok, semmint hogy egy percig is úgy éljek, hogy nem szeretlek.

Szeretlek, Uram, s egyetlen kegyelmet kérek tőled: hogy örökre szeresselek.

Szeretlek, Istenem, s csak azért vágyakozom a menny után, hogy meglegyen az a boldogságom, hogy tökéletesen szeretlek. Szeretlek, Istenem, aki végtelenül jó vagy, s egyedül azért félek a pokoltól, mert ott nincs meg az az édes vigasz, hogy szeresselek...

Istenem, ha nyelvem nem tudja mondani minden pillanatban, hogy szeretlek, akarom hogy szívem minden lélegzetvételemmel ezt ismétlje... Istenem, add meg nekem azt a kegyelmet, hogy téged szeretve szenvedjek, és szenvedve téged szeresselek. Szeretlek, isteni Üdvözítőm, mert értem feszítettek keresztre. Szeretlek, Istenem, mert itt a földön érted keresztre feszítve éltetsz...

Istenem, add meg nekem azt a kegyelmet, hogy téged szeretve haljak meg és tudjam, hogy szeretlek.

Istenem, ahogy közeledem a vég felé, add meg nekem azt a kegyelmet, hogy növeljem és tökéletesítsem irántad való szeretetemet.

ISTEN AKARATA

Jézus Krisztus készségesen teljesíti a mi akaratunkat, ha mi elkezdjük teljesíteni az övét.

Isten jobban szeret, mint akár a legjobb atya, jobban, mint a legszeretőbb anya. Elég, ha alávetjük magunkat és erre hagyatkozunk, mégpedig egy gyermek szívével.

Hogy helyesen cselekedjünk, úgy kell tennünk, amint Isten akarja, terveivel teljes összhangban.

Hogy Urunkat szolgáljuk, arra nincs két jó módszer. Csak egy van, mégpedig hogy úgy szolgáljuk, amint azt Ő akarja.

Többet teszünk Istenért, ha ugyanazokat a dolgokat érezhető öröm nélkül tesszük. Lehet, hogy elűznek; míg erre várok, úgy teszek mindent, mintha mindig maradnék.

Ha bizonyítani akarjuk a jó Istennek szeretetünket, teljesítenünk kell szent akaratát.

Isten tetszését egyetlen biztos módon nyerjük el: ha az élet minden helyzetében alávetjük magunkat akaratának. Egyesek számára ez betegség, amely megpróbálja és megtisztítja őket. Mások számára szegénység. Ezek számára tudatlanság és a világban ezzel járó megvetés. Azok számára viszont belső, erkölcsi szenvedések. Mindenki számára pedig az ezerféle módon jelentkező szenvedés.

Mi teszi a szerzetesi, életet olyan érdemszerzővé? Az önakaratról való állandó lemondás, a folytonos halál annak, ami bennünk a legjobban él.

Gyakran elgondoltam, hogy egy szegény cseléd-lány élete, mivel mindig ura akaratát kell teljesítenie, lehet olyan értékes Isten szemében, mint egy szerzetes

élete, aki előtt mindig ott a szabály, – csak ennek a cselédlánynak megfelelő módon hasznosítania kell ezt a lemondást.

Hogy Isten szeretete valódi-e bennünk, azt az ő kedvéért végrehajtott tettekből lehet megismerni.

Isten szeretete nem azt jelenti, hogy olykor-olykor érezzük az Isten iránti szeretetet. Az érzelmek nincsenek mindig hatalmunkban.

Ha nincsenek vigasztalásaink, akkor Istenért szolgálunk Istennek, ha viszont vannak, fennáll az a veszély, hogy önmagunkért szolgáljuk Őt.

KERESZT

Panaszkodunk a szenvedés miatt. Inkább akkor kellene panaszkodnunk, amikor nem szenvedünk, mivel a szenvedés tesz Urunkhoz leginkább hasanlóvá. Ó, milyen szép a léleknek Urunkkal való egyesülése, ami a kereszt szeretete által megy végbe!

Urunk a példaképünk: vegyük fel keresztünket és kövessük Őt.

Ha a jó Isten keresztet küld nekünk, elcsüggedünk, panaszkodunk, morgolódunk, mivel annyira el-lenségei vagyunk mindannak, ami nincs tetszésünkre, és mindig csak elkényeztetett gyerekek akarunk maradni.

Keresztségeitek pillanatában elfogadtatok egy keresztet, s ezt csak a halál pillanatában tehetitek le.

Lehet a keresztény élete más, mint hozzátapadás Jézus Krisztus keresztjéhez?

Ha valaki ezt mondja: „Szívesen lennék gazdag, mit kell tennem?“, ezt felelnétek: „Dolgozz!“. Nos, ha az égbe akarunk jutni, szenvednünk kell.

Soha ne nézzük, honnan jön a kereszt, mert Istentől jön. Mindig Isten adja kezünkbe ezt az eszközt, hogy kipróbálja szeretetünket.

A kereszt a legbölcsebb könyv, amit olvashatunk. Azok, akik ezt a könyvet nem ismerik, tudatlanok, még ha minden más könyvet ismernek is. Azok az igazi bölcsek, akik a keresztet szeretik, attól kérnek tanácsot, tanítását elmélyítik . . . Minél tovább járunk a kereszt iskolájába, annál tovább akarunk ott maradni. Ott unalom nélkül telik az idő. Mindent tudunk, amit tudni akarunk, soha be nem telünk azzal, amit ott megízlelünk.

A világ szerint élő emberek gyötrődnek, ha keresztjük van, az igazi keresztények akkor gyötrődnek, ha nincs keresztjük.

A kereszt útján csak az első lépés kerül sokba.

A kereszttől való félelem a mi nagy keresztünk.

Minden jól megy, ha jól viseljük keresztünket.

Kétféle módon lehet szenvedni: szeretettel és szeretet nélkül. A szentek mind türelemmel, örömmel és kitartóan szenvedtek, mivel szerettek. Mi dühvel, bosszankodva és unalommal szenvedünk, mert nem szeretünk. Ha szeretnénk Istent, boldogok lennénk, hogy iránta való szeretetből szenvedhetünk, aki elfogadta, hogy értünk szenvedjen.

Azt mondjátok, hogy ez nehéz? Nem így van. Édes, vigasztaló, boldogító: ez maga a boldogság! Csak szeretni kell, amikor szenvedünk, szeretve kell szenvednünk.

Aki a kereszt felé megy, az a kereszttel ellentétes irányban halad: talán találkozik vele, de örül ennek a találkozásnak: szereti a keresztet, bátran viseli. És egyesíti a mi Urunkkal. Megtisztítja. Elszakítja ettől a világtól. Kiemeli szívéből az akadályokat és segíti, hogy úgy haladjon át az életen, ahogy a híd segít, hogy átjussunk a víz fölé.

Az emberek nagy része hátat fordít a keresztnek, menekül tőle. S minél jobban futnak, a kereszt annál inkább követi őket.

Úgy kellene futnunk a kereszttel, mint a zsugori a pénz után.

Azt hisszük, hogy ha egy kicsit szeretjük Istent, akkor semmi rossznak sem lenne szabad megtörténnie, semmi szenvedésnek nem lenne szabad minket elérnie . . . Azért gondolkozunk így, mivel nem értjük a kereszttel értékét és nem ismerjük boldogságát.

Nem értem, hogy lehet az, hogy egy keresztyén nem szereti a kereszttel, sőt menekül előle! Ezzel együtt nem fut meg attól is, aki arra fel van függesztve, és aki azon meghalt értünk?

A kereszttel lámpás, amely bevilágítja a mennyet és a földet.

Kérnünk kell a kereszttel szeretetét: akkor édes lesz. Megtapasztaltam: négy vagy öt éven át sokat rágalmaztak, sok ellentmondásban volt részem, eléggé megzavartak. Ó, voltak keresztteljeim . . . szinte több, mint amit el tudtam viselni! Elkezdtem kérni, hogy szeressem ezeket a kereszttelket . . . S akkor boldog lettem. Higgyétek el nekem: nincs másban boldogság!

Ha szeretjük a kereszttel, soha nem lesz, de ha elutasítjuk, mindig megmarad.

Aki menekül a kereszttől, az összetört akar maradni; aki vágyódik a keresztre, az többé nem érzi annak keserűségét.

A kereszttel! A kereszttel! Elveszi békénket? Ellenkezőleg: ez ad békét a világnak! Ez teremti békét szívünkben.

Minden nyomorúságunk abból fakad, hogy nem szeretjük. A kereszttől való félelem növeli meg a kereszttel súlyát.

A kereszttel a jó Isten ajándéka barátainak.

A hosszú betegség nagyon is előnyös egy keresztyén számára, ha tud belőle hasznot húzni.

Csak az tudja elviselni türelemmel a betegséget, aki már eljutott a tökéletességnek egy bizonyos fokára.

Nincs bennünk bátorság a kereszthordozására! Nem jól van ez így, mivel bármit teszünk is, a keresztkitart mellettünk, nem menekülhetünk el előle.

LÉNYEG

Ó Jézusom, téged megismerni annyi, mint téged szeretni! Ha tudnánk, mennyire szeret minket Urunk, meghalnánk az örömtől. Nem hiszem, hogy lennének olyan kemény szívek, kik nem szeretnek, amikor Isten annyira szereti őket! Egyetlen boldogságunk van a földön: Istent szeretni, s tudni, hogy Ő szeret minket.

Egyesülés Jézus Krisztussal, egyesülés a kereszttel: íme ez az üdvösség!

Isten szeret . . . Isten egyesít önmagával . . . Isten jelenlétében élni, Istenért élni: de szép élet . . . és szép halál . . . Minden Isten tekintete alatt, minden Istennel, minden Isten tetszésére . . . ó milyen szép!

Az ember szép feladata: imádkozzék és szeressen. . . . Íme ebben áll az ember boldogsága ezen a földön!

Mily édes a halál, ha az ember a kereszten élt!

Az Istent és a felebarátot szerető igazi keresztyén /és aki Istent szereti, az a felebarátot is szereti/, nézzétek, milyen boldog! Milyen béke uralkodik a lelkében! Ez a mennyország a földön.

A mennyországban szeretetünk lesz dicsőségünk mértéke.

Az égbe akarsz jutni, barátom? Kegyelemre és keresztre van szükséged.

ÉLJETEK SZERETETBEN /vö. Ef 5,2/

Legyünk bár csodatevő szentek, ha nincs bennünk szeretet, nem jutunk a mennybe.

Imádkozzatok a bűnösökért; ez a legszebb és leghasznosabb ima. Mert az igazak már a mennyország útján járnak, a tisztítóhelyen szenvedő lelkek már biz-

tosan bejutnak, de a szegény bűnösök . . . a szegény bűnösök . . . Minden ima jó, de ez a legjobb.

Amikor az ördög az ellennünk vétők ellen gonosz gondolatokat ébreszt bennünk, e kísértés legyőzésének legjobb módszere, hogy azonnal imádkozzunk az illetőért. Így lehet a rosszat jóval legyőzni, s íme ilyenek a szentek.

Gyakran azt hisszük, hogy egy szegényen segítünk, valójában pedig Urunk Jézus volt az.

Egyesek ezt mondják: „Ó, rosszul használta fel!” Úgy használja, ahogy akarja. A szegényt aszerint ítélik meg, hogyan használta fel a tőletek kapott adományt, titeket viszont az adott vagy elmulasztott alamizsna szerint.

Úgy tekintsetek javaitokra, mint amit a jó Isten tett le kezetekbe: miután gondoskodtatok a magatok és családotok szükségletéről, a többi a szegényeké.

A szeretet, e drága erény nélkül vallásunk csupán álmokkép.

Akiben igazi szeretet él, az egyenlő módon szeret mindenkit.

Ha azt akarjuk, hogy Isten megbocsásson nekünk, meg kell bocsátanunk ellenségeinknek.

Két ember közül melyik szenved jobban: az, aki a jó Istenért azonnal szívből megbocsát, vagy az, aki gyűlölködő gondolatokat táplál magában felebarátja iránt?

Ne akarjatok mindenkinek tetszeni. Ne keressétek senki tetszését. Istennek akarjatok tetszeni!

A szavak meggyőzhetnek, a példa magával sodor.

A választottak megkülönböztető jele a szeretet, a gonoszaké pedig a gyűlölet. Egy gonosz sem szereti a másik gonoszát . . . A szentek viszont mindenkit szeretnek, különösképp ellenségeiket . . .

NE SZOMORÍTSAK MEG A SZENTLELKET

Hogy kit gyaláz meg a bűn? Az Isten képére teremtet, az Isten vérével megváltott keresztényt; Isten gyermekét, Isten testvérét, Isten örökösét! A keresztényt, akiben a három isteni Személy tetszését találja! Azt a keresztényt, akinek teste a Szentlélek temploma!

Ha meggondoljuk, milyen hálátlan az ember Isten iránt, szeretnénk elfutni az óceán túlsó partjára, hogy ne lássuk. Ó borzalom! Legalább ha az Isten ne lenne annyira jó! de annyira jó!

A bűn állapotában élő ember mindig szomorú. Bármit csinál is, un mindent, undorodik mindentől.

Íme egy ember, aki töri magát, tevékenykedik, feltűnést kelt, mindenben uralkodni akar, aki nagyra tartja önmagát, aki szinte ezt mondja a napnak: „Menj onnan! Hadd világítsam meg én a világot! . . .” És ez a felfuvalkodott ember egy szép napon egy marék hamuvá lesz, amit a folyó magával sodor . . . egészen a tengerig.

Mindenhová elhintjük a kevélységet, akárcsak a sót.

A gögös ember azt hiszi, hogy amit tesz, az mind rendben van. Uralkodni akar mindenkin, akinek csak valami dolga van vele. Mindig igaza van. Azt hiszi, hogy véleménye mindig jobb, mint a többié.

Istenem, milyen vak is az az ember, aki azt hiszi, hogy képes valamire!

A gögös azt színleli, hogy megvetésre méltó, csak hogy dicsérjék!

Mit mondanátok arról az emberről, aki megművelné szomszédja földjét, saját földjét pedig mással műveltetné meg? Nos, pontosan ezt teszitek. Folyton mások lelkiismeretét vizsgáljátok, s nem törődtek a sajátotokéval.

Semmi sem sérti annyira a jó Istent, mint ha kétségbe vonjuk irgalmát.

Van, aki ezt mondja: „Nincs sok mondani valóm, a jó Isten úgy sem bocsát meg nekem“. Ez szörnyű káromlás! Határt szabni Isten irgalmának, amikor az végtelen!

Vannak olyanok, akiket egyetlen szóval le lehet verni. Egy apró megaláztatás már felfordítja a csónakot . . . Bátorság, testvéreim, bátorság!

Mennyi hazugság, hogy kikerüljünk egy kis megaláztatást!

A féltékeny mindig emelkedni akar: a szent meg mindig lejjebb szállni. A féltékeny ezért mindig lefele megy, a szent meg mindig feljebb jut.

A rágalmazó nyelve olyan, mint a jó gyümölcsbe harapó féreg.

A rágalmazó hasonló a hernyóhoz, ami végignyálazza és bemocskolja a virágokat.

Az állatok gyakran emberségesebbek, mint maguk az emberek.

Szerintem senkit sem kell annyira sajnálni, mint a gazdagokat, mivel nem szeretik a jó Istent.

A langyos lélek nem is gondol arra, hogy kikerüljön ebből az állapotból, meg van ugyanis győződve arról, hogy egészen rendben van a dolga a jó Istennel.

Nem Isten ítél el minket, hanem saját bűneink. Az elítéltek nem vádolják Istent, csak saját magukat.

Még senki sem ítélte el önmagát azért, mert túl sok rosszat tett . . .

AZ EMBER NEM CSUPÁN IGÁSÁLLAT

Az ember nemcsak igásállat, hanem Isten képére teremtett szellem is! Nem csak anyagi és közönséges vágyai vannak; lelkének és szívének is megvannak a követelményei, igényei. Nemcsak kenyérrel él, hanem szüksége van imára, hitre, imádásra és szeretetre is.

Haladjatok világról világra, országról országra, gazdagságról gazdagságra, gyönyörről gyönyörré, nem találjátok meg a boldogságot. Az egész föld sem tudja jobban kielégíteni a halhatatlan lelket, éppen úgy, mint ahogy egy parányi lisztől nem lakik jól az éhező.

Ebben a világban élünk, de nem vagyunk ebből a világból valók, hiszen minden áldott nap így imádkozunk: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben . . . Jutalomra tehát csak akkor számíthatunk, amikor már „otthon” leszünk, az atyai házban.

Akik nem hisznek, azoknak lelke nagyobb vakságban szenved, mint akiknek nincs szemük. Úgy élünk ebben a világban, mint ködben; a hit azonban, akár csak a szél, szétszórja ezt a ködöt, és nyomában felragyog lelkünkben a nap.

Az emberi szív számára a föld túlságosan alacsony, túlságosan szegény.

A szeretetre teremtet emberi szív végtelenre irányuló vágyait csak az ég, annak mérhetetlen nagysága és a jó Isten szeretete tudja betölteni.

A lélek csak Istenből tud táplálkozni. Isten egyedül elég neki, csak Isten tudja a lelket eltölteni, éhségét csillapítani.

MARADJATOK SZILÁRDAK

Harcban és a tőle küldött fájdalmak elfogadásában bizonyítjuk szeretetünket Istennek.

Élt egyszer egy nagy szent /azt hiszem, Szent Teréz/, aki a nehéz kísértések után így panaszkodott Urunknak: „Szeretett Jézusom, ugyan hol voltál ebben a rettenetes viharban?” Urunk így válaszolt: „Szívedben voltam, s örömmel láttam, hogyan harcolsz.”

A gőg kísértését ajánljátok fel az alázatosság kegyelméért; az erkölcstelen gondolatok kísértését a tisztaságért; az ellenszenv kísértését a szeretetért. Felajánlhatjátok a kísértéseket a bűnösökért is. Ez feldühíti a gonosz lelket és megfutamítja, mivel a kísértést ellene fordítottátok.

Hasonlóan a bátor katonához, aki nem fél a csatától, a kereszténynek sem szabad félnie a kísértésektől. A kaszárnnyában minden katona nagyon bátor; a csatatéren mutatkozik meg, ki a bátor és ki a gyáva!

Íme így viselkedik a gonosz lélek azokkal, akik megtértek Istenhez: hagyja, hogy megízleljék megtérésük első édes pillanatait, mivel tudja, hogy most nem nyerne semmit, ugyanis túlságosan buzgók. Vár néhány hónapot, amíg elszáll első buzgóságuk, aztán elkezd zavarni őket az imában, a szentségek vételében, különféle kísértésekkel támadja őket. Aztán következnek a nagy harcok: ekkor kell különösen könnyöroggni a győzelem kegyelméért.

A kísértések ellen három dologra van feltétlenül szükségünk: imára, hogy világosságot kapjunk, szentségekre, hogy megerősödjünk, és éberségre, hogy kitartsunk.

A gonosz lélek csak akkor támad, ha megfélemlünk Isten jelenlétéről. Tudja ugyanis, hogy másképp nem nyerhet semmit.

Nem szabad a gonosz lélekre hallgatnunk, aki arra törekszik, hogy miután valami rossz elkövetésére már rábírt, a kétségbeesésbe taszítson.

A megpróbáltatások mutatják meg világosan, mennyire kedves valami Isten előtt.

Néha ezt mondják: „Isten azt bünteti, akit szeret”. Nem igaz. Azok számára, akik szeretik Istent, a megpróbáltatás nem büntetés, hanem kegyelem.

A világ ítélete Isten áldása.

Az ítélet napján egyedül a kereszt ad majd biztonságot. Ha eljön az a nap, milyen boldogok leszünk fájdalmaink miatt, milyen büszkék megaláztatásaink miatt és milyen gazdagok lemondásaink miatt!

Ó, milyen igazi és bölcs az a keresztény, aki türelemmel és megadással el tudja viselni az állásával járó kellemetlenségeket! Ez az életszentség és a boldog-

ság útja, belépőjegy a mennyei dicsőségbe. Itt a földön ugyanis az uralkodótól kezdve a pásztorig minden ember ezerféle módon szenved, a gazdagok éppúgy, mint a szegények, a bölcsek éppúgy, mint a tudatlanok, az egészségesek éppúgy, mint a betegek, – egyszerűen mindenki.

VEZESSEN BENNETEKET A SZENTLÉLEK

A Szentlélek a lélek vezetője. Nélküle semmit sem tehet. Az a lélek, amelyet Ő tart birtokában, olyan, mint az érett szőlő, amelyből ízletes nedűt sajtolnak. A Szentlélek nélkül viszont olyan a lélek, mint egy darab kő, semmi se jön ki belőle.

Akiket a Szentlélek vezet, azoknak helyes gondolataik vannak. Íme ezért van annyi tudatlan, akik többet tudnak, mint a tudósok.

A Szentlélektől vezetett keresztény könnyedén hátat fordít a világ javainak, hogy a menny javai után fusson. Ismeri a különbséget.

A Szentlélek által vezetett ember számára úgy tűnik, a világ nem is létezik. A világ számára pedig úgy tűnik, Isten nem létezik.

Amikor jó gondolatok ébrednek bennünk, a Szentlélek látogat meg minket.

A Szentlélek olyan, mint egy kertész, aki megműveli lelkünket.

Elég, ha ennyit mondunk: „igen”, s hagyjuk, hogy Ő vezessen.

Az a lélek, amelyben benne él a Szentlélek, olyan örömet talál az imában, hogy mindig rövidnek tartja az erre fordított időt. Mindig Isten szent jelenlétében marad.

Amint a föld semmit sem terem, ha a nép meg nem termékenyíti, éppígy mi sem tehetünk semmi jót Isten kegyelme nélkül.

A Szentlélekkel mindent nagynak látunk: látjuk az Istenért végzett legkisebb tettek nagyságát, valamint a legkisebb tévedés nagyságát.

Akikben a Szentlélek él, azok nem szenvedhetik önmagukat, annyira ismerik ugyanis saját nyomorúságukat.

Amikor a Szentlélek valamit akar, mindig megteszi.

IMA

Igen, ha jól imádkozunk, parancsolhatunk égnek és földnek: minden engedelmeskedik nekünk.

Ha képtelenek vagytok imádkozni, rejtőzzetek el angyalotok mögött, s bízzátok meg őt, hogy imádkozzék helyettetek.

Annyira nem szabad elfeledkeznünk Isten jelenlétéről, amennyire nem felejtünk el lélegezni.

Lelkünknek az az ima, mint a földnek az eső. Trágyázzátok a földet, ahogy csak akarjátok, ha nincs eső, nem ér az egész semmit!

Amikor imádkozunk, nem kell sokat beszélni. Tudjuk, hogy a jó Isten itt van, a tabernákulumban. Kitérjük előtte szívünket, örvendezünk jelenlétének. Ez a legjobb ima.

Amikor imádkozom, elképzelem Jézust, amint Atyjához imádkozik.

A jó Isten szereti, ha alkalmatlankodunk neki.

Egyszerűen kell imádkozni, ilyenféleképp: Istene, itt van egy szegény lélek, akinek nincs semmije, aki semmit sem tud tenni. Add meg nekem, aki senki vagyok, azt a kegyelmet, hogy szeresselek, megismerjelek és szolgáljalak!

A jó Istennek nincs szüksége ránk. Azért parancsolta, hogy imádkozzunk, mert a boldogságunkat akarja, boldogságunkat pedig egyedül Őbenne találhatjuk meg.

Amikor az Oltáriszentség előtt vagyunk, ne tekintgessünk körbe, hanem csukjuk be a szemünket és szánkát és nyissuk meg szívünket. Akkor a jó Isten is megnyitja a sajátját, mi hozzá megyünk, Ő meg mihozzánk, az egyik kérni, a másik befogadni. Olyan ez, mint a kölcsönös lehelet.

ÉLJETEREK HIVATÁSTOKHOZ MÉLTÓN

Isten szeretettel tekint a tiszta lélekre, mindent megad neki, amit csak kér. Hogyan is állhatna ellen egy olyan léleknek, amely egyedül Őerte, Őáltala és Őbenne él? A lélek Őt keresi és Isten megmutatja magát neki. A lélek hívja és Isten jön. Egészen egy vele. Megköttözi akaratát.

Felfoghatatlan az a hatalom, amelyet a tiszta lélek gyakorol a jó Istenre. Nem a lélek teszi Isten akaratát, hanem Isten teljesíti az övét.

A tiszta lélek olyan, mint egy drágagyöngy. Amíg el van rejtve a kagylóban a tenger mélyén, senki sem csodálja, mihelyt azonban napfényre kerül, magára vonja a tekinteteket. Így van a tiszta lélek is, amely most el van rejtve a világ szeme elől, de egy szép napon, felragyog az angyalok színe előtt az örökkévalóság tündöklő napjában.

Minél inkább ártatlanságban élnek az igazak, annál inkább elismerik nyomorukat és gyakorolják az alázatot, ami nélkül nem lehet eljutni a mennybe.

Az alázat olyan, mint a rózsafüzér lánc: elszakad, a szemek szerteszét gurulnak. Ha megszűnik az alázat, az erények eltűnnek.

Az alázat olyan, mint a mérleg. Minél jobban lesúlylyeszt minket az egyik oldalon, annál magasabbra emel a másikon.

Egy szenttől megkérdezték, melyik a legelső erény. "Az alázat, válaszolta. — És a második? — Az alázat. — És a harmadik? — Az alázat."

Az alázat lefegyverzi Isten igazságosságát.

A tiszta lélek csodálatot ébreszt a Szentháromság Személyeiben. Az Atya rátekint művére: „Íme az én teremtményem . . .“ A Fiú: egy valami szépségét az az ár jelzi, amibe került . . . A Szentlélek pedig úgy lakik benne mint templomban.

Minél szegényebbek leszünk Isten iránti szeretetből, a valóságban annál gazdagabbá válunk!

Nem szentek ugyan, akik a szentségekhez járulnak, viszont azok lettek szentek, akik gyakran járultak a szentségekhez.

A szentek kis tükrökhöz hasonlítanak, amelyben Jézus Krisztus saját magát szemléli.

Jézus apostolaiban a lelkek iránti saját buzgalmát és szeretetét szemléli, a vértanúknak türelmét, szenvedését és kínos halálát. A remetéknél rejtett életét; a szűzekben szeplőtelen tisztaságát. Így tehát amikor a szentek erényeit csodáljuk, nem teszünk egyebet, mint Jézus erényeit csodáljuk.

A szentek nem mind indultak jól, de mind jól fejezték be.

Nem minden szent ugyanolyan; vannak olyan szentek, akik nem tudtak volna együtt élni más szentekkel . . . nem mindegyiknek ugyanaz az útja. De valamennyien ugyanoda jutottak.

Hogy mindnyájan nagyon derék emberek legyünk, sőt hogy szentek ezen a földön, annak az a módja, hogy mindent közvetlenül Isten kezéből fogadjunk. Tévednek, akik keresztényekben, testvéreikben ellenséget vagy rossz embert látnak. Jézus Krisztus nem így tett kinszenvedése napján.

SZENTÁLDOZÁS

Jöjjetek áldozni, jöjjetek Jézushoz, jöjjetek, éljetelek belőle, hogy Őerte éljetelek.

A teremtett világban minden élőlénynek táplálkoznia kell, hogy éljen. A jó Isten ezért növesztette a fákat

és a növényeket. Szépen terített asztal ez, ahol minden állat megtalálja a neki való táplálékot. Azonban a léleknek is táplálkoznia kell . . . Amikor Isten táplálékot akart adni lelkünknek, hogy támogassa az élet zarándokútján, körüttekinett a teremtet világon, s nem talált semmit, ami a lélekhez méltó lett volna. Akkor visszavonult önmagába és elhatározta, hogy önmagát adja neki . . . Ó lelkem, mily nagy vagy, hogy téged csak Isten tud kielégíteni!

„Mindazt, amit az én nevemben kértek az Atyától, Ő megadja nektek.“ Soha nem gondoltunk volna arra, hogy Istentől saját Fiát kérjük. Amit azonban az ember nem mondhat vagy nem tud elgondolni, s amire soha nem mert volna vágyódni, Isten a maga nagy szeretetében kimondta, elgondolta és teljesítette. Soha nem merésztünk volna azt mondani Istennek, hogy adja halálra Fiát értünk, hogy adja nekünk eledelül a testét, és italul a véré! Ha mindez nem lenne igaz, az ember azt gondolhatta volna, hogy vannak olyan dolgok, amiket Isten nem tud megtenni; előbbre ment volna, mint Isten a maga szeretetének találékonyságában. Márpedig ez lehetetlen.

Amikor Urunk lakást vesz egy lélekben, boldog, hogy eltöltheti örömmel és boldogsággal, közli vele azt a nagylelkű szeretetet, hogy tetszése elnyeréséért a lélek mindent megtegyen, mindent elszenvedjen.

Ne mondjátok, hogy nem vagytok méltók. Igaz, nem vagytok azok, de szükségtek van Őrá.

Ha az Úr méltó voltunkra gondolt volna, soha nem alapította volna meg a szeretet szentségét, mivel arra senki a világon nem méltó; Ő akkor szükségleteinkre gondolt, arra, hogy mindnyájunknak szükségünk van Őrá.

Ne mondjátok, hogy túl sok nyomorúság van bennetek . . . Inkább azt szeretném hallani, hogy nagyon betegek vagytok, s ezért nem akarjátok az orvosságot.

Az a nagy baj, hogy az élet sivatagán áthaladva, hanyagul, nem vesszük magunkhoz ezt az isteni ételt.

Olyanok vagyunk, mint az az ember, aki éhen hal a gazdagon megterített asztal mellett.

MÁRIA

Isten teremthetett volna egy szebb világot, mint ez, de nem teremthetett volna tökéletesebb lényt, mint Mária.

Az Atya örömmel tekint a Szent Szűz szívére, keze mesterművét látja benne.

Jézus Krisztus, miután már mindent nekünk adott, amit csak adhatott, azt is ránk hagyja örökölni, ami neki a legdrágább, vagyis Szent Anyját.

Az összes szent nagy odaadással tiszteli a Szent Szűzet. Egyetlen kegyelem sem száll le a mennyből az ő közvetítő keze nélkül.

A Szent Szűz mindig figyel ránk! Ez a tudat serkentsen minket arra, hogy nagy bizalommal hozzá forduljunk!

Amikor a föld dolgairól, a politikáról stb. van szó, elunjuk magunkat. Amikor azonban a Szent Szűzről esik szó, az mindig nagy újság!

Isten akarata megismerésének legbiztosabb eszköze, ha Édesanyánkhöz imádkozunk.

A Szent Szűz Fia és közöttünk áll. Minél inkább bűnösök vagyunk, annál nagyobb benne a szeretet és az együttérzés irántunk. Az édesanya szívéhez az a gyermek áll a legközelebb, amelyik a legtöbb könnybe került neki. Vajon nem fut-e egy anya leggyöngébb és veszélyeztetettebb fia után?

Ennek az Anyának a szíve csupa szeretet és irgalom. Nincs más vágya, mint hogy boldognak lásson minket. Elég, ha hozzá fordulunk, s imánk máris meghallgatást nyert.

SZIKRÁK

- Nemcsak hogy testvérek vagytok, hanem ami még szebb, Jézus Krisztusban egyetlen testet alkottok, hiszen Ő táplál benneteket mindennap testével és vérével.
- Az Urunk által alapított szentségek nem üdvözítettek volna minket a Szentlélek nélkül. Urunknak halála is hiábavaló lett volna Nélküle.
- Isten mindegyikünket a neki megfelelő helyre teszi, mint az építész helyére illeszti a követ a házban.
- Az Istennel egyesült lélekben mindig tavasz van.
- A pap nem önmagáért pap. Nem magának ad feloldozást, nem magának szolgáltatja a szentségeket. Nem önmagáért van, hanem értetek.
- Ha elmentek egy templom előtt, térjete be és köszöntsétek Urunkat! Egy barát kapuja előtt se megyünk el úgy, hogy ne mondjunk neki jó napot!
- Amikor utazás közben egy harangtornyot látunk, szívünknek meg kell dobbannia, amint megdobb a mátka szíve, amikor meglátja azt a tetőt, amely alatt jegyese lakik.
- Próbáljuk vigasztalni az Egyházat, mint Szent Pál!
- Milyen szép a mennyei és a földi Egyház egysége! Amint Szent Teréz mondta: „Ti már győztetek, mi még harcolunk, de én vagyok Isten dicsőségére!”
- Hogy a hívők szívében felgyújtsuk /Jézus szeretetének/ tüzet, annak legbiztosabb módszere az, hogy a szeretet könyvét, az Evangéliumot magyarázzuk nekik; ennek ugyanis minden sorában Urunk mutatkozik meg előttünk szelidségének, türelmének és alázatának szeretetreméltóságában, aki mindig az ember vigasztalója és barátja marad, aki csak a szeretetről beszél neki, aki arra készíti, hogy teljesen Neki adja magát, és akinek csak szeretettel válaszol.

– Ha erényeinkről van szó, vidámak vagyunk. Ha észreveszik hibáinkat, elszomorodunk. Ezt igen sok emberben megfigyeltem.

– Ne rémüljetez meg a rátok nehezedett súlytól: Urunk hordja azt veletek. A jó Isten tudja jól, mit csinál. Amikor egy fiatal anyának sok gyermeket ad, ez azt jelenti, hogy méltónak ítéli azok nevelésére. Ez részéről a bizalom jele. Neveljétek őket úgy, hogy gyermekeitek egy napon ne annyira arra emlékezzenek, amit hallottak tőletek, hanem amit láttak.

– Jézusom, fájdalmamat és szenvedésemet egyesítem a tieddel. Add meg nekem azt a kegyelmet, hogy mindig boldog legyek abban a helyzetben, ahová te helyeztél. Áldom szent nevedet és mindazt, ami velem történni fog.

– Ebben a világban csak azok a boldog emberek, akiknek megvan lelki nyugalmuk. Az élet fájdalmai közepette ezek Isten gyermekeinek örömét ízlelik.

– Mindaz, ami ebben a világban nagyszerű – fiatalság, gazdagság –: elmúlik, mint a széná és a gabona virága.

– Amikor az ember meghal, gyakran olyan, mint egy rozsdás penge. Tűzben kell megtisztítani.

RÉSZLETEK VIANNEY SZENT JÁNOS BESZÉDEIBŐL

IMA

Hogy bemutassam nektek, mekkora az ima hatalma és azok a kegyelmek, amelyeket levon a mennyből, csak annyit mondok, hogy az igazak csak az ima által tudtak kitartani. Lelkünknek az ima az, mint ami a földnek az eső. Trágyázzatok egy földet, ahogy csak akarjátok, ha nincs eső, nem ér az egész semmit. Vagy végezzetek annyi jócselekedetet, amennyit csak akartok, ha nem imádkoztok gyakran és ahogyan kell, soha nem üdvözültök. Ugyanis az ima nyitja meg lelkünk szemét, érezteti meg velünk nyomorúságunk nagyságát és készítet arra, hogy Istenhez forduljunk segítségért. Az ima ébreszti fel lelkünkben a félelmet gyöngeségünk miatt.

A keresztény mindenben egyedül Istenre számíthat, önmagára egyáltalán nem. Igen, az igazak valamennyien az ima eszköze által tartottak ki végig . . . Egyébként, ezt magunk is megállapítjuk: mihelyt elhanyagoljuk imáinkat, azonnal élvezhetetlennek találjuk a mennyei dolgokat. Ha viszont újból imádkozni kezdünk, újjászületik bennünk a mennyei dolgok utáni vágyakozás. Igen, ha olyan szerencsések vagyunk, hogy Isten kegyelmében élünk, vagy imádkozunk, vagy biztosak lehetünk abban, hogy sokáig nem tartunk ki a menny felé vezető úton.

Másodszor azt is mondhatjuk, hogy valamennyi bűnös – ha csak valami rendkívüli csoda nem történik, márpedig ez igen ritka – kizárólag az imának köszönheti megtérését. Nézzétek Szent Monikát, mit tesz fia megtéréseért: vagy a megfeszített lábánál imádkozik és sír, vagy bölcs emberek imasegítségéért könyörög. Nézzétek Szent Ágostont, amikor komolyan meg akart térni . . . Igen, bűnösök lévén, ha az imához folyamodtunk volna, s úgy imádkoznánk, amint kell, biztosak lehetnénk abban, hogy a jó Isten megbocsát.

Ó testvéreim, ne csodálkozzunk azon, hogy a gonosz lélek mindent elkövet, csakhogy elhanyagoljuk imáinkat, vagy rosszul mondjuk. Jobban megérti, mint mi, hogy az imától félni kell a pokolban, és lehetetlen, hogy a jó Isten elutasítson valamit, amit imában kérünk tőle . . .

A jó Isten nem azt nézi, milyen hosszan vagy milyen szépen imádkozunk, hanem azt, hogy az ima a szívünkől fakadjon, tisztelet és az a vágy hassa át, hogy neki akarunk örömet szerezni. Mondok egy szép példát. Szent Bonaventura, a nagy egyháztanító életében olvassuk, hogy egy egyszerű szerzetes egyszer ezt mondta neki: „Atyám, én igen keveset tanultam, gondolja, hogy imádkozhatom a jó Istenhez és szerethetem Őt?” Szent Bonaventura így válaszolt: „Ó, barátom, a jó Isten ezeket szereti a legjobban, ezek előtte a legkedvesebbek.” Nos, ez a jó szerzetes a jó hír miatt örvendezve kiállt a kolostor kapuja elé, s ezeket mondta az arra járóknak: „Jöjjetek, barátaim, van egy jó hírem számotokra! A tudós Bonaventura azt mondta, hogy mi, tudatlanok, éppen úgy szerethetjük a jó Istent, mint a tudósok. Mekkora boldogság, hogy szerethetjük a jó Istent és örömet szerezhethünk neki, anélkül, hogy valamit is tudnánk!”

Ezért, mondom nektek, nincs egyszerűbb dolog, mint a jó Istenhez imádkozni, s vigasztalóbb sincs ennél.

Azt is mondhatjuk, hogy az imában szívünket Istenhez emeljük. Vagy még inkább: egy gyermek édes beszélgetése az apjával, az alattvalóé királyával, a szolgáléé urával, a baráté barátjával, amikor kiönti előtte szíve fájdalmát és keserűségét.

/Pünkösöd utáni 5. vasárnap/

BŐJT, ALAMIZSNA ÉS IMA: MINDEN HELYZETBEN

A Szentírás szerint Urunk, amikor arról szólt a népnek, hogy tetszése elnyeréséért és a szentek sorába való jutásért szükség van jó tettekre, így beszélt: „Ami-

ket kérek, az nem haladja meg erőtlöket. Hogy megtegyétek, nem kell a felhökig emelkednetek, se a tengert nem kell átszelnetek. Mindaz, amit parancsolok, hogy úgy mondjam, a kezetek ügyében van, szívetekben és körülöttetek.“ Én is megismételhetem: való igaz, hogy soha nem jutunk el a mennybe, ha nem cselekszünk jót. De nincs semmi ok a rémületre: amit Jézus Krisztus kér, az nem rendkívüli, nem haladja meg képességeinket. Nem azt kéri, hogy egész nap legyünk a templomban, azt sem, hogy végezzünk nagy vezekléseket, vagyis hogy tönkretégyük egészségünket, azt se, hogy mindenünket adjuk oda a szegényeknek. /Bár az is igaz, hogy annyit kell adnunk a szegényeknek, amennyit csak tudunk, s ezt azért kell tennünk, hogy Isten tetszésére legyünk, aki ezt megparancsolja, és azért, hogy kiengeszteljük bűneinket./ Viszont az is igaz, hogy sok dologban gyakorolnunk kell az önmegtagadást, meg kell fékeznünk hajlamainkat . . .

Ti viszont azt mondjátok,sokan vannak, akik nem tudnak böjtölni, mások nem tudnak adni alamizsnát, mások meg annyira el vannak foglalva, hogy alig tudják elmondani reggeli és esti imájukat. Hogyan üdvözülhetnek ezek, amikor folyton imádkozni kell és az ég elnyeréséért szükségképpen jó tetteket kell véghezvinni? Minthogy valamennyi jótett visszavezethető az imára, a böjtre és az alamizsnára, mindezt könnyen megtehetjük, amint mindjárt meglátjátok.

Még ha rossz is az egészségünk, sőt egyenesen betegek vagyunk, akkor is könnyen böjtölhetünk. Legyünk bár egészen szegények, akkor is adhatunk anélkül, hogy ez ügyeinkben zavarna, imádkozhatunk reggel és este, sőt egész álló nap. Megmondom, hogyan. Istennek tetsző módon akkor böjtölünk, amikor megfosztjuk magunkat valamitől, amit szívesen megtennénk. A böjt ugyanis nem csak abban áll, hogy nem eszünk vagy nem iszunk, hanem hogy megfosztjuk magunkat attól, ami nagyon is kedvünkre lenne; egyesek úgy böjtölhetnek, hogy engednek a másoknak, mások a nagy örömmel várt baráti látogatásban, ismét mások

szavaikban és mondandójukban. Mindez komoly bűnt jelent és igen kedves Isten előtt, mivel legyűri az önszeretetet, a gőgöt, a kellemetlen teendőkől való félelmet; bűnt jelent az is, ha elviseljük a jellemük vagy cselekvésmódjuk miatt számunkra ellenszenves embereket . . .

Alkalmatok van arra, hogy kielégítsétek ingyencségeket? Nos, e helyett, észrevétlenül vegyetek abból, ami kevésbé van tetszésre . . . Igen, ha buzgók lennénk, nemcsak minden nap találnánk valami alkalmat a bűntölcse, hanem egész nap is bűntölcse.

Mondjátok azonban, van-e olyan bűnt, ami kedvebb lenne Istennek, mint amikor türelemmel megteszünk és elszenvetünk számunkra gyakran nagyon kellemetlen dolgokat? Nem is beszélve a betegségekről, nyavalyákról, amelyek elválaszthatatlanok ettől a nyomorúságos élettől, hány alkalmunk van arra, hogy megtagadjuk magunkat, elfogadva mindazt, ami kellemetlen és visszataszító? Vagy valami unalmas munka, vagy egy ellenszenves ember, máskor meg egy megaláztatás, aminek elviselése sokba kerül. Nos, fogadjuk el mindezt a jó Istenért, egyedül azért, hogy kedveskedjünk neki: íme ezek az Istennek leginkább tetsző bűntök . . .

Aztán van olyan alamizsna, amit mindnyájan meg tudunk adni.

Nézzétek, az alamizsna nem csupán abban áll, hogy tápláljuk az éhezőt, vagy ruhát adunk a nincstelennek. Alamizsna minden felebarátnak tett szívesség, akár testének, akár lelkének szól, csak tegyük ezt a szeretet szellemében. Ha kevéssel rendelkezünk, hát keveset adunk. Ha nincs semmink, legalább kölcsönbe adjunk valamit, ha megtehetjük. Ha valaki semmit sem tud adni egy betegnek, meg tudja látogatni, mondhat neki néhány vigasztaló szót, imádkozhat érte, hogy hasznára váljék a betegség. Isten szemében mindez nagy és drága dolog, csak szeretet vezesse tetteinket. Jézus Krisztus maga mondta, hogy aki csak egy

pohár vizet is ad, nem marad el jutalma. Látjátok, hogy bár szegények vagyunk, könnyen tudunk alamizsnát adni.

Azt is állítom, hogy bármilyen elfoglaltak legyünk is, van olyan ima, amit mindig gyakorolhatunk, anélkül, hogy ez elvonna munkánktól. Megmondom, hogyan. Az egész abban áll, hogy bármit teszünk, mindig Isten akaratát tegyük. Mondjátok, nehéz arra törekednetek, hogy minden dologban, még a legkisebben is, csak Isten akaratát teljesítsétek?

/Pünkösöd utáni 7. vasárnapra/

SZENTÁLDOZÁS

Mekkora öröm a hittel élő keresztény számára, hogy amikor feláll a szent Asztaltól, az egész menyországot viszi magával a szívében! . . . Ó, boldog az a ház, amelyben ilyen keresztények laknak! . . . Milyen tisztelettel kell rájuk tekintenünk egész nap! Egy második tabernákulum van a házban, ahol a jó Isten testben és lélekben jelen volt! . . .

Talán azt mondjátok: ha ez ekkora boldogság, az Egyház miért parancsolja azt, hogy minden évben egyszer áldozzunk?

Ez a parancs nem a jó keresztényeknek szól, hanem csak a kishitű, szegény lelkük üdvössége iránt közömbös keresztényeknek. Az Egyház első korszakában az volt a keresztények legnagyobb büntetése, ha megfosztották őket ettől a boldogságtól. Valahányszor csak abban az örömben volt részük, hogy részt vehettek a szentmisén, megvolt az örömük, hogy áldozhattak. Istenem! Hogy lehet az, hogy keresztények három, néha öt és hat hónap alatt nem táplálják szegény lelküket a mennyei étellel? Hagyják, hogy éhen pusztuljon! . . . Istenem! Milyen tragédia és milyen vak-ság! . . . Mikor ott a gyógyszer a lélek gyógyítására és az étel egészsége fenntartására! . . .

Az Egyház, látva, hogy a keresztények mennyire szem elől tévesztik szegény lelkük üdvösségét, s

remélve, hogy legalább a bűntől való félelem megnyitja szemüket, paranccsal kötelezte őket, hogy évente háromszor, karácsonykor, húsvétkor és pünkösdkor, áldozzanak. Mikor azonban látta, hogy a keresztények még érzéketlenebbek lettek szerencsétlen állapotuk felmérésére, végül is csak arra kötelezte őket, hogy évente egyszer járuljanak Istenükhöz. Ó Istenem! Micsoda tragédia és micsoda elvakultság, hogy egy keresztényt törvénnyel kell kötelezni arra, hogy keresse saját boldogságát!

/A pünkösd utáni 6. vasárnapra/

GONDVISELÉS

Ne féljünk attól, hogy a szentmise miatt ideigvaló ügyeink halasztást szenvednek. Ennek ellenkezője történik. Legyünk biztosak abban, hogy minden jobban fog menni, még ügyeink is jobban sikerülnek, ha részt vehetünk a szentmisén. Hadd idézzek nektek egy csodálatos példát. Két mesteremberről van szó, akik ugyanabban a negyedben laktak és ugyanazt a mesterséget űzték. Az egyik, akinek sok gyereke volt, soha nem mulasztotta el a napi szentmisét; elég tisztességesen megélt mesterségéből. A másik viszont, jóllehet nem voltak gyermekei, éjjel-nappal törte magát, gyakran még vasárnap is dolgozott, mégis alig tudott megélni. Ez az utóbbi, látva, hogy a másiknak jól mennek a dolgai, egy napon találkozott vele és megkérdezte, miből tudja eltartani nagy családját, mivel ő, bár csak felesége van és szünet nélkül dolgozik, gyakran még a legszükségesebbet is nélkülözi.

A másik azt felelte, hogy ha akarja, holnap megmutatja neki, honnan jön minden nyeresége. A másik megörült a jó hírnek, alig várta a másnapot, amikor majd megtanulja, hogy csináljon szerencsét. Jött is valóban a másik és vitte magával. Emeg meg követte is jó lélekkel, nagy hűséggel. Elérnek a templomhoz, ahol meghallgatják a szentmisét. Mikor visszafele mentek, az, akinek jól ment a dolga, ezt mondta: „Barátom, most térj vissza a munkádhoz!” Ugyanígy tettek a kö-

vetkező nap is. Amikor már harmadszor ment érte, hogy magával vigye, a másik ezt mondta: „Hogyan? Ha misére akarok menni, már ismerem az utat anélkül, hogy értem kellene jönnie. Nem ezt akartam tudni, hanem azt a helyet, ahol azok a javak találhatók, amelyekkel olyan jól lehet élni. Azt akartam látni, hogyan találhatom meg én is a számításomat.” – „Barátom, mondta a másik, templomon kívül nem ismerek más helyet és más eszközt, mint a napi szentmisét. Biztosíthatom, hogy én sem alkalmaztam semmiféle más eszközt, hogy meglegyen mindenem, amin annyira csodálkozik. Nem olvasta, amit Jézus Krisztus mond az Evangéliumban, hogy előbb a mennyek országát kell keresnünk, s a többit megkapjuk ráadás-ként?”

Csodálkoztok, testvéreim? Én nem. Ezt látjuk minden házban, ahol a jámborság uralkodik: azok, akik gyakran mennek szentmisére, jobban boldogulnak, mint azok, akik kishitűen azt gondolják, hogy erre soha nincs idejük. Jaj, ha egész bizalmunkat Istenbe helyezzénk, és nem csupán csak munkánkra számítanánk, mennyivel boldogabbak lennénk!

De – mondjátok – ha nincs semmink, semmit sem adhatunk.

– Mit akartok, hogy adjon nektek a jó Isten, amikor csak munkátokra támaszkodtok, s nem Őrá? Arra sem adtok magatoknak időt, hogy este és reggel imádkozzatok és megelégedtek azzal, hogy egy héten egyszer eljőjjetek a szentmisére.

Jaj, fogalmatok sincs a gondviselő Isten gazdagságáról, amit azoknak ad, akik bíznak benne! Ékesszóló bizonyítékot akartok? Szemetek előtt áll: Nézzetek lelkipásztorotokra, és fontoljátok ezt meg a jó Isten színe előtt.

– Ó, mondjátok, mert Önnek megadatott.

– De ki ad nekem, ha nem a jó Isten gondviselése? Íme, itt van az én kincsem, és nem másutt.

/A pünkösd utáni 2. vasárnapra/

TESTVÉRI SZERETET

Egész vallásosságunk csalás, erényeink álmokképek, és csupán képmutatók vagyunk Isten szemében, ha nincs meg bennünk mindenki iránt az egyetemes szeretet, legyenek testvéreink jók vagy rosszak, szegények vagy gazdagok, ártsanak nekünk vagy tegyenek jót velünk.

Nem, nincs más erény, amiről jobban meg lehetne ismerni, hogy a jó Isten gyermekei vagyunk, mint a szeretet. Annyira kötelezve vagyunk a testvéri szeretetre, hogy Jézus Kirsztus parancsot adott rá, s közvetlenül az után helyezi, hogy őt teljes szívünkből szeretnünk kell. Azt mondja, hogy az egész törvény és a próféták bennefoglaltatnak a testvéri szeretet parancsában.

Igen, úgy kell tekintenünk erre a kötelelességre, mint ami vallásunkban a legeggyetemesebb, legszükségesebb és leglényegesebb üdvösségünkhöz. Ha ezt a parancsot megtartjuk, gyakoroljuk az összes többit is. Szent Pál azt mondja, hogy a többi parancs tiltja a házasságtörést, a lopást, a hamis esküt és az igazságtalanságot. Ha szeretjük felebarátunkat, nem teszünk semmi ilyet, hiszen a felebaráti szeretet nem tűri, hogy másnak rosszat tegyünk.

* * *

Miben áll tehát a felebaráti szeretet? Három dologban:

1. jót akarunk a másiknak;
2. megteesszük neki mindig mindazt, amit csak tehetünk;
3. elviseljük, mentegyetjük és rejtegetjük hibáikat. Így ezt jelenti a felebarátnak kijáró igazi szeretet . . .

Azt gondoljátok azonban magatokban, hogyhogy nincs meg bennünk ez a szeretet, mikor ez már itt a földön olyan boldoggá tesz, békét és egységet teremtve mindazok között, akik szerencsésükre birtokában vannak?

Három dolog miatt veszíthetjük el ezt a szeretetet: a kapzsiság, a kevélység és az irigység miatt. Mondjátok meg nekem, miért nem szeretitek ezt meg ezt az embert? Jaj, mert az nem szolgálja érdekeiteket, mert valamit ellenetek szólt, vagy valami olyat tett, ami nektek nem tetszett, vagy mert valami szívességet kértek tőle, s az elutasította, vagy valami nyereségre tett szert, amire pedig ti számítottatok: íme ez akadályozza, hogy úgy szeressétek, amint szeretnetek kell őt. ... Sose feledjétek, hogy egész idő alatt, amikor nem szeretitek felebarátotokat, a jó Isten nagyon haragszik rátok ... Ó Istenem! hát lehet úgy élni, hogy gyűlölet van a szívünkben? ... És miért látjátok oly nagyra felebarátotok hibáit? Jaj, barátom, légy meggyőződve, hogy Isten szemében még nagyobb hibái is vannak, amiket ő maga sem ismer. Tény, hogy nem szabad szeretnünk a bűnös hibáit és vétkeit. Ellenben szeretnünk kell az embert, mivel, jóllehet bűnös, továbbra is Isten teremtménye és képmása. Ha csak azokat akarjátok szeretni, akik hiba nélkül vannak, senkit sem fogtok szeretni, mert mindenkinek van hibája. Próbáljunk jó keresztényként gondolkodni: minél bűnösebb egy keresztény, annál inkább méltó együttérzésünkre, annál nagyobb helyet kell neki adnunk szívünkben. Nem, bármily gonoszok legyenek is azok, akikkel együtt élünk, nem szabad gyűlölünk őket, ellenkezőleg, Jézus Krisztus példájára jobban kell szeretnünk őket saját magunknál.

/A pünkösd utáni 12. vasárnapra/

ISTEN ÉS A FELEBARÁT SZERETETE

Ha megkérdeznék egy gyermeket: Mi a szeretet?, ezt válaszolná: erény, ami a mennyből származik, amely által egész szívünkben szeretjük Istent, a felebarátot pedig, Istenre való tekintettel, úgy, mint önmagunkat. — Ti viszont most ezt kérdezitek: mit jelent az, hogy a jó Istent mindenek fölé szeretjük, még önmagunknál is jobban? Azt jelenti, hogy jobban szeretjük Őt minden teremtettnél, hogy készek vagyunk

elveszíteni saját javunkat, becsületünket, szüleinket, barátainkat, gyermekeinket, férjünket, feleségünket, sőt életünket is, mintsem hogy a legkisebb súlyos bűnt is elkövessük. Szent Ágoston szerint Istent tökéletesen szeretni annyit jelent, mint mérték nélkül szeretni Őt, akkor is, ha nem lenne menny, amit remélünk, se pokol, amitől félünk; szeretni Őt teljes szívünkkel. Az okát kérdezték? Azért, mert Isten végtelenül szeretetre méltó és megérdemli, hogy szeressük. Ha valóban szeretjük, se szenvedés, se üldözések, se megvetés, se élet, se halál nem távolíthatnak el attól a szeretettől, amellyel neki tartozunk.

Mi magunk is észrevevessük, hogy ha nem szeretjük a jó Istent, szerencsétlenek, nagyon szerencsétlenek vagyunk. Ha az ember azért teremtett, hogy szeresse a jó Istent, egyedül Istenben találja csak meg boldogságát. Legyünk bár a világ urai, ha nem szeretjük a jó Istent, csak boldogtalanok lehetünk egész életünkben. Ha erről jobban meg akartok győződni, kérdezzétek meg azokat az embereket, akik a jó Isten szeretete nélkül élnek . . . Egy zsugori nem boldogabb, amikor több van neki, mint mikor kevesebbje volt. Vajon egy részeg boldogabb-e, miután megitta boradagját, amelyről azt hitte, hogy megtalálja benne a maga gyönyörűségét? Csak boldogtalanabb lesz tőle. A kevélynek soha nincs nyugta, mindig attól tart, hogy megvetik. A bosszúálló, bosszútól lihegve, nem alszik se éjjel, se nappal. Figyeljete meg egy erkölcsileg szabados embert, aki azt hiszi, hogy a testi élvezetekben találja meg boldogságát: eljut odáig, hogy elveszti – nem is szólva jóhírnevétől – javait, egészségét, és elveszíti lelkét anélkül, hogy valaha is kielégülést találna. Miért is nem tudunk boldogok lenni, mikor mindezeknek a dolgoknak boldogítaniuk kellene minket? Ó, mert egyedül Istenért teremtettünk, s ezért egyedül Ő tud kielégíteni s olyan boldoggá tenni, amennyire ez csak lehetséges ezen a szegény földön.

Ha most megkérdeznék egy gyermeket: mit jelent a szeretet a felebaráttal kapcsolatban?, ezt válaszol-

ná: Az Isten iránti szeretetnek azt kell erdeményeznie, hogy jobban szeressük javainknál, egészségünknel, becsületünknel sőt életünknel is. A felebarát iránti szeretet arra kötelez, hogy úgy szeressük, mint önmagunkat, oly módon, hogy mindazt a jót, amit magunknak kívánunk, neki is kívánnunk kell és e testvéri szeretet nélkül nem remélhetjük se a mennyet, se az Istennel való barátságot . . .

De hát mit kell ezen a szón értenünk: felebarát? Semmi se egyszerűbb, minthogy ezt megértsük. Ez az erény kiterjed mindenre, azokra is, akik rosszat tettek nekünk, akik ártottak jóhírnevünknek, akik megrágalmaztak és valamit tévesen tettek, még ha életünket akarták volna is elvenni. Úgy kell szeretnünk őket, mint saját magunkat, s kívánni kell nekik mindazt a jót, amire saját magunk vágyakozunk. Nemcsak tilos, hogy rosszat akarjunk nekik, hanem még segítenünk is kell őket, valahányszor szükségük van erre s megtehetjük. Örvendeznünk kell, amikor ügyeikben sikert aratnak, szomorkodnunk, amikor valami baj éri őket, valami veszteséget szenvednek, védelmeznünk kell őket, amikor rosszat mondanak róluk, el kell róluk mondanunk minden jót, amit tudunk, nem szabad társaságukat kerülnünk, elsősorban azokról kell nekik beszélnünk, akik valamilyen szolgálatot tettek nekünk: íme, a jó Isten azt akarja, hogy így szeressük felebarátunkat. Ha nem így viselkedünk, azt kell mondanunk, hogy nem szeretjük se testvérünket, se a jó Istent . . .

– Most ezt kérdezhetitek: ugyan honnan tudjuk, hogy megvan bennünk ez a szép és értékes erény, ami nélkül vallásunk csupán álomkép?

– Mindenekelőtt, az a személy, akiben szeretet van, nem gőgös, nem akar másokon uralkodni, soha nem gáncsolja mások magatartását, nem szeret beszélni arról, amit mások tesznek. Az az ember, akiben szeretet van, nem vizsgálgatja, milyen szándék vezette a másikat cselekedetében, soha nem hiszi, hogy valamit jobban csinál, mint mások, soha nem akar másokon fölülkerekedni. Ellenkezőleg, meg van győződve arról,

hogy mások mindent jobban tesznek, mint ő. Nem sértődik meg, ha felebarátját többre becsülik; ha őt meg megvetik, ugyancsak elégedett marad, mert azt gondolja, hogy még több megvetést érdemel.

Az az ember, akiben szeretet van, lehetőleg elkerüli, hogy másoknak fájdalmat okozzon, mivel a szeretet olyan királyi köpeny, amely alá jól el lehet rejteni a testvérek hibáit; a szeretet nem engedi, hogy valaki azt higgye, jobb a másiknál.

Látjátok, aki a jó Istent és a felebarátot szeretni akarja, annak nem kell nagyon műveltnek lennie, se gazdagnak. Elég, ha mindenben azt keressük, hogy örömet okozzunk a jó Istennek; jót tegyünk másokkal, legyenek azok gonoszok vagy jók, éppen úgy szeressük azokat, akik szeretnek, mint azokat, akik alaposan megtépázzák becsületünket . . .

/A pünkösd utáni 17. vasárnapra/

SENKI SEM SZOLGÁLHAT KÉT ÚRNAK

Jézus Krisztus azt mondja, hogy nem szolgálhatunk két úrnak, vagyis Istennek és a világnak. Nem lehettek egyszerre tetszésére Istennek és a világnak, mondja. Bármit tesztek is, nem lehettek egyedejűleg tetszésére mindkettőnek. Az ok: gondolatainkban, vágyainkban és cselekedeteinkben teljesen ellentétesek. Egyik is másik is teljesen ellentétes dolgot kínál. Amit az egyik megtilt, azt a másik ajánla és parancsolja. Az egyik a jelen időért dolgoztat, a másik a jövőendőért, vagyis a mennyért. Az egyik élvezeteket kínál, tiszteletet és gazdagságot, a másik csak könnyeket, bűnbánatot és önmegtagadást. Az egyik virágos útra hív, legalábbis annak tűnik, a másik tövises ösvényre. Mindkettő igényli szívünket. Rajtunk áll, melyik urat akarjuk követni. Az egyik, a világ, ígéri, hogy megkóstolhatunk mindent, amire csak ebben az életben vágyódhatunk, de mindig többet ígér, mint amit valójában megad; ugyanakkor elrejtí azt a rosszat, ami az örökkévalóságban vár ránk. A másik, vagyis Jézus Krisztus, mindezt

nem ígéri; de vigasztalásunkra azt mondja, hogy segít, sőt megenyhíti fájdalmainkat. „Jöjjetek hozzám, megvigasztallak benneteket; követésemben megtaláljátok lelketek nyugalját és szívetek örömét“ /vö. Mt 11,28/. Íme a két úr, akik szívünket kérik. Melyikhez akartok tartozni? Amit a világ kínál, az csak erre a jelenre érvényes. A javak, az élvezetek és a megtiszteltetések véget érnek ezzel az élettel ... Azonban ha a kereszthordozó Jézus Krisztust akarjuk követni, aki hív minket, akkor rövidesen meglátjuk, hogy szolgálatának terhei voltaképp nem olyan nagyok, mint hisszük: Ő jár előttünk, segít, vigasztal és rövid szenvedés után olyan boldogságot ígér, ami annyi ideig tart, mit Ő maga.

/A pünkösd utáni 14. vasárnapra/

A VILÁGBÓL VALÓK VAGYTOK

Szeretnétek Istené lenni és ugyanakkor eleget tenni a világnak. Tudjátok, kik ezek? Olyan emberek, akik még teljesen nem veszítették el hitüket, akik még valamilyen módon ragaszkodnak Isten szolgálatához. Nem akarnak mindent otthagyni, hiszen ők maguk is ócsárolják azokat, akik már nem látogatják a szent szertartásokat; nincs azonban bátorságuk ahhoz, hogy szakítsanak a világgal és egészen a jó Isten oldalára álljanak. Ezek az emberek nem akarnak elkárhozni, de kényelmetlenül sem akarnak élni. Remélik, hogy különösebb erőfeszítés nélkül is üdvözülnek. Arra gondolnak: az annyira jó Isten nem azért teremtette őket, hogy elpusztuljanak, s a végén biztosan megbocsát nekik; eljön majd az az idő is, amikor egészen Istennek adják majd magukat, megjavulnak, elhagyják rossz szokásaikat. Ha olykor elgondolkodnak és megfontolják szegény életüket, keseregnek, sőt olykor könnyeket is ontanak ...

Jaj, milyen szomorú életet folytatnak azok, akik a világból valók akarnak lenni, s ugyanakkor meg akarják őrizni az Istenhez tartozás látszatát! Menjünk egy kicsivel tovább, és mindjárt jobban megértitek, meglátjátok, milyen nevetséges az életük. Bizonyos pillanatokban majd halljátok, hogy a jó Istenhez imádkoznak vagy

valami bűnbánatot mutatnak, máskor meg halljátok, ahogy káromkodnak, talán magát Isten Szent Nevét szidalmaznak, ha valami nem úgy megy, ahogy akarják. Reggel láttátok őket a szentmisén, énekeltek, dicsérték Istent, s még ugyanaz nap becsutén dolgokat mondanak . . . Ugyanaz a szem, amely reggel abban az örömben részesült, hogy a szent ostyában magát Jézus Krisztust szemlélhette, napközben már valami erkölcstelen dolgot néz tudatosan és nagy élvezettel. Tegnap láttátok őt, amint valami jó szolgálatot tett felebarátjának, ma, a haszon kedvéért, be akarja csapni. Ez az anya még néhány pillanattal ezelőtt mindenféle áldást kért gyermekeinek, s most, hogy azok ellenkeznek vele, mindenféle rosszat kíván nekik: bárcsak soha többé ne látná őket, bárcsak messzire kerülhetne tőlük; végül az ördögbe küldi őket, hogy megszabaduljon tőlük! Máskor meg maga küldi gyerekeit szentmisére és gyónni. Ismét máskor táncmulatságba küldi őket, vagy legalább is úgy tesz, mintha nem tudna róla, vagy nevetve tiltja meg nekik, ami annyit jelent: „Menjtek!” Egyszer azt mondja leányának, legyen okos, ne járjon rossz társaságba, máskor meg hagyja, hogy órákat elfecseljen a fiúkkal, s nem szól egy szót sem. Szerencsétlen anya, aki e világból van! Pedig azt hiszi, Istentől van, mert látszólag gyakorol valamit valláságból. Téved: azokhoz tartozik, akikről Jézus ezt mondta: „Jaj a világnak!” Nézzétek ezeket az embereket, akik azt hiszik, Istentől vannak, de valójában a világból valók: nem aggályoskodnak, amikor szomszédjuktól elvesznek hol egy kis fát, hol gyümölcsöt, vagy ezer más dolgot. Amíg dicsérik őket vallásos tetteikért, addig nagy tetszéssel tesznek ilyeneket, nagy buzgalmat mutatnak, nagyszerűen tudnak másoknak tanácsot osztogatni. De ha megvetésben vagy rágálomban van részük? Akkor látni fogjátok, hogy elkeserednek és gyötrődnek, hogy velük így mertek bánni! Tegnap még csak jót akartak annak, akik valami rosszat tettek nekik, ma nem tudják elviselni, még látni se őket, s egy szót se tudnak hozzájuk szólani.

/A pünkösd utáni 14. vasárnapra/

A LANGYOS LÉLEK

Gondolom, szeretnétek megtudni, milyen a langyos lélek állapota. Nos, a következő. Egy langyos lélek még nem teljesen holt Isten szemében, mivel a lelki életét alkotó hit, remény és szeretet még nem hunyt ki benne teljesen. Hite azonban nem buzgó, reménye nem szilárd és szeretete nem lángol . . .

Semmi sem hat rá mélyen. Igaz, meghallgatja Isten Szavát, de gyakran untatja. Kicsit fáradtan hallgatja, kicsit szokásból, mint aki azt gondolja, hogy már eléggé ismeri, vagy már eléggé megvalósította. A kicsit hosszabb imától irtózik. Elméjét annyira lefoglalja a tevékenység, hogy alig fejezte be az egyiket, már a másikba kap . . . Szegény lelke meg mintha halálküzdelmet vívna. Már húsz éve tele van szent vágyakkal, de közben semmit sem változtatott rossz szokásain. Hasonló ahhoz az emberhez, aki irigylit az, aki a diadal-szekéren áll, de még csak a lábát sem méltóztatik megmozdítani, hogy maga is felszálljon. A föld javaiért nem akar lemondani az örök javakról. De valójában nem akar se kimenni ebből a világból, se a mennybe menni, és ha az időt kereszt és fájdalom nélkül tudná eltölteni, soha nem kívánczna el ebből a világból. Ha azt halljátok tőle, hogy ez az élet olyan hosszú és nyomorúságos, ez csak akkor történik, amikor nem minden alakul kívánságai szerint. Ha a jó Isten valahogyan arra akarja kötelezni, hogy elszakadjon ettől az élettől, ezért kereszteket és ínséget küld rá, felháborodik, nekikeseredik, panaszkodik és jajong, gyakran kétségbe is esik. Mintha nem akarná többé elismerni, hogy mindezeket a jó Isten küldi az ő javáért, hogy elszakítsa őt az élettől és Magához vonzza. Mi tett, hogy ezt érdekelte? – gondolja magában. Sokan nagyobb bűnösök, mint ő, s mégsem szenvednek ennyit.

A jólét napjaiban nem feledkezik el Istenről, de önmagáról sem! Szépen el tudja sorolni azokat az eszközöket, amelyeket alkalmazva ilyen sikert ért el. Azt gondolja, hogy nem sokan értek volna el hasonló si-

kert. Ezt ismételteti, s szereti, ha mások is ismétlik. Valahányszor hallja, mindig újra örül. Akik hízelegnek neki, azokkal igen kedvesen bánik. Azokkal szemben viszont, akik nem adják meg neki a szerinte megérdemelt tiszteletet, rendkívül hűvös, közömbös, mintha csak azt mondaná, mennyire hálátlanok és mennyire nem érdemlik meg, hogy jót tett velük . . .

Igaz, a langyos keresztény még elég szabályosan teljesíti kötelességeit, legalább is látszólag. Minden reggel térdenállva imádkozik. Biztos, hogy húsvétkor minden évben a szentségkhez járul, sőt esetleg évente többször is. Azonban mindebben annyi a kelletlenség, annyi a hitványság és a közömbösség, oly kevés a felkészültség, oly kicsi az életmódbeli változás, hogy világosan látszik: kötelességeit csak megszokásból teljesíti, mivel éppen ünnep van, s ilyenkor így szokott tenni . . .

Ami imáját illeti, nos egyedül Isten tudja, hogyan imádkozik: sajnos, előkészület nélkül. Reggel nem a jó Istennel van elfoglalva, még kevésbé szegény lelke üdvösségével, hanem a tengernyi munkára gondol. Elméjét annyira megtöltik a földi gondok, hogy ott nincs többé hely Isten számára. Arra gondol, mit tesz aznap, hová küldi gyermekeit és szolgálait, hogyan sietteti munkáját. Igaz, térdelve imádkozik, de se azt nem tudja, mit kérjen a jó Istentől, se azt, mire van szüksége, sőt még azt sem, ki előtt térdel. Tiszteletet nélkülöző cselekvésmódja bizony hamar megnyilvánul. Szegény, aki nyomrúsága ellenére nem akar semmit és szereti saját szegénységét. Szinte reménytelen beteg, aki megveti az orvosokat és az orvosságokat és szereti saját kóros állapotát.

A langyos lélek nem követ el súlyos bűnöket. Viszont egy kis rágalomból, hazugságból, gyűlölködő érzésből, ellenszenvből, féltékenységből, kis színlelésből nem csinál nagy ügyet. Ha nem kapja meg azt a tiszteletet, amelyet véleménye szerint megérdemel, értéseitekre adja, mégpedig olyan ürüggyel, hogy a jó Istent

éri sérelem; persze inkább ezt kellene mondania: ő van megsértve . . .

Igaz, a szent szertartások alatt nem akar aludni, hiszen fél is attól, hogy ezt észreveszik, de óvakodik a legkisebb erőfeszítéstől is. Az ima és a szentmise idején nem akar elszórakozni, mivel azonban ez küzdelmet jelentene, türelemmel elviseli a szórakozottságot, hangsúlyozza, hogy nem szereti. A böjti napok szinte semmit sem jelentenek, egyrészt mivel előrehozza az ebéd idejét, másrészt meg olyan bőségesen reggelizik, hogy az felér egy vacsorával; arra hivatkozik, hogy a mennyországot nem éhséggel kell meghódítani.

Ha valami jót tesz, szándéka nem mindig tiszta: tetszésére akar lenni valakinek, vagy együttérzés fűti, olykor meg a világnak akar tetszeni.

Számukra, a súlyos bűn kivételével, minden megengedett . . . Szeretnek jót tenni, de szeretnék, hogy ez ne kerüljön túlságosan sokba, vagy csak nagyon kicsibe. Szeretnék látni a betegeket, de ehhez az szükséges, hogy maguk a betegek keressék fel őket. Van miből alamizsnát adniuk, tudják is, hogy ez és ez az ember rászorul, azonban megvárják, míg az maga jön kérni; nem előzik meg.

Még többet is mondhatunk: a langyos életet folytató ember végez jó cselekedeteket, szentségekhez járul, rendszeresen megjelenik a szent szertartásokon, de mindezekben igen kevés a hit, az is csak gyöngé és erőtlen, reménye a legkisebb próbatételre meginog, Isten és emberszeretete langyos, nincs benne semmi öröm. Mindaz, amit tesz, nincs teljesen elveszve, de nem sok hiányzik hozzá.

/A pünkösd utáni 18. vasárnapra/

A SZÍV VALLÁSÓSSÁGA

Hogyan ismerhetjük fel, hogy az a vallás, amely soha meg nem hazudtolja önmagát, igazán a szívünkben vert gyökeret? Figyeljetelek, elmondom . . . Azt az embert, akiben igazi erény él, semmi nem képes meg-

változtatni, olyan, mint a tenger viharában szilárdan álló szikla. Bár vessenek meg, rágalmazzanak benneket, üzzenek gúnyt belőletek, csalóknak és álszenteknek hirdessenek: mindez nem veszi el lelketek békéjét. Úgy szeretitek ezeket az embereket, mintha mindig csak jót mondanának rólatok. Továbbra is jót tesztek velük, segítitek őket, még ha rosszat híresztelnek is rólatok. Imádkoztok, szentgyónáshoz járultok, áldozni mentek; ott vagytok a szentmisén, mint mindig. Hogy ezt jobban megértsétek, lássunk egy példát. Egyszer arról beszéltek nekem, hogy az egyik plébánián él egy igen erényes fiatal. Mindennap megjelent a szentmisén, gyakran áldozott. Történt egyszer, hogy egy másik fiatal, aki féltékeny volt társa jóhírnevére, mikor együtt voltak egy szomszédjuknál, akinek volt egy szép arany cigarettatárcája, kiemelte a tárcát tulajdonosa zsebéből és észrevétlenül belecsúsztatta a nevezett fiatal zsebébe. Ezt követően nagy ártatlanul a tárcáról kezdett beszélni, kérte, hogy szeretné látni. A tulajdonos azt hitte, a zsebében van, s nagyon elcsodálkozott, amikor nem találta. Senkit nem engedett ki a szobából, mindenkit átkutatott. Meg is találta a tárcát annak a fiatalnak a zsebében, akit a bölcsesség példaképének tartottak. Mindnyájan „tolvajt” kiáltottak, csúfolták vallása miatt, képmutatónak, álszentnek nevezték. A fiatal nem tudott védekezni, látva, hogy a zsebében találtak rá a tárcára. Nem szólt egy szót sem, Isten kezéből fogadva a történeteket elviselt mindent. Valahányszor a templomból, miséről, szentáldozástól jött, aki csak látta az utcán, mind gúnyolta, álszentnek, képmutatónak és tolvajnak titulálta. Így tartott ez hosszú időn át. Mindennek ellenére folytatta áhitatgyakorlatait, gyónásait, áldozásait és valamennyi imáját, úgy, mintha mindenki a legnagyobb tisztelettel viseltetnék irányában. Néhány év múlva az az ember, aki mindennek oka volt, megbetegedett, s akkor nyilvánosan bevallotta, hogy minden rossznak ő volt az oka; azt a fiataalt szentnek tartották, ő meg féltékenységből be akarta feketíteni, ezért lopta bele zsebébe a cigarettatárcát.

Íme, ez az igazi, a szívben gyökerező vallásosság! Mondjátok csak, ha azok a szegény keresztények, akik hívőknek vallották magukat, hasonló megpróbáltatásnak lennének kitéve, ugyan utánoznák-e ezt a fiataalt? Jaj, mennyi a panasz, a megtorlás, a bosszú és a megszólás és a rágalom, sőt talán még a bíróság elé is idézik egymást . . . Miért viselkednek így? Egyszerűen azért, mert vallásuk alapja a szeszély, a szokás és a megszokottság vagy, mondjuk ki nyíltan, képmutatás: csak abban az esetben szolgálnak a jó Istennek, ha minden szeszélyeik szerint történik. Jaj, mindazok az erények, amelyeket a legtöbb keresztényben látunk, csupán tavaszi virágok, amelyek a forró szél egy leheletétől elpusztulnak!

/A pünkösöd utáni 7. vasárnapra/

HIT SZERINTI ÉLET

Milyen szép a ti vallásotok — mondják a zsidók sőt a pogányok is —, ha megteszitek, amit az parancsol! Nemcsak hogy testvérek vagytok, hanem ami még szebb: egyetlen testet alkottok Jézus Krisztusban, minden nap az Ő testével és vérével táplálkoztok; mindnyájan tagjai vagytok egymásnak. El kell ismerni, hogy hiteteknek ez a tétele csodálatos, van benne valami isteni. Ha valóban hitetek szerint viselkednétek, minden más nemzetet meghódítanátok vallástoknak, ami annyira szép, vigasztaló, s oly sok szépet ígér az eljövendő életre. A nemzeteket viszont gondolkodóba ejti az, hogy vallástok nem az, aminek mondjátok, mivel magatartástok homlokegyenest ellenkezője annak, amit vallástok parancsol. Ha valaki megkérdezné lelkipásztoraitokat, s azok felfedhetnék azt, ami titok, napfényre kerülnének a viszálykodások, az ellenségeskedések, a sok bosszú, a féltékenység, a rágalmak és sok más olyan bűn, ami irtózáttal tölti el azokat a népet, akikről azt mondjátok, hogy vallásuk az életszentség szempontjából oly messze áll a tietekétől! A köztek uralkodó erkölcsi romlottság távol tartja tőletek a más valláshoz tartozókat, mivel — mondják —, ha any-

nyira meg lennétek győződve arról, hogy vallástok jó és isteni eredetű, akkor egészen másképp viselkednétek!

/Karácsony napjára/

GÖG

Ez az a fűszerfajta, ami mindenütt megtalálható. Hallgassatok rám egy kicsit, s mindjárt megértitek. Jézus Krisztus mond erről példabeszédet az Evangéliumban. Egy farizeus elment a templomba imádkozni, s mindenki jelenlétében, jó elől, hangosan ezt mondta: „Hálát adok neked, Uram, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, akiket bűnök borítanak el. Azzal töltöttem az életemet, hogy jót teszek és tetszésedre vagyok.” Íme ilyen a gögös ember jelleme: ahelyett, hogy hálát adna Istennek azért, hogy felhasználja őt valami jótettre, azt hiszi, hogy mindez önmagától való s nem Istentől. Vizsgáljuk meg a kérdést jobban, s rá fogtok jönni, hogy szinte senki sem ment ettől a hibától, se az öregek, se a fiatalok, se a gazdagok, se a szegények. Mindenki tetszeleg önmagában, hogy ti. ki ő és ki nem ő és azzal dicsekszik, amit tett, vagy nem tett. Mindenki önmagának tapsol, és szereti, amikor megtapsolják. Mindenki koldulja az emberek dicséretét, s ezt mindenképp ki akarja vívni magának. Az emberek nagy többségének így folyik az élete.

A gazdagság a gög legszélesebbre tárt kapuja. Mielőtt valakinek sikerült növelnie vagyonát, azonnal megváltozik életmódja. Úgy tesz, mint a Jézus Krisztus által bemutatott farizeus. Ezek az emberek megkövetelik, hogy doktornak nevezzék őket és előre köszönjenek nekik. Keresik az első helyeket. Kezdenek jobban öltözködni. Nem törődnek többé az egyszerűséggel. Ha köszöntjük őket, nem veszik le kalapjukat, éppen csak megbillentik. Magasra emelt fejjel járnak, tanulmányozzák a válogatott kifejezéseket, bár sokszor nem is értik jelentésüket; de azért ezeket ismételtetik. Az ilyen ember töri magát az örökségért, aztán meg dicsekszik, hogy megnövelte. Minden törekvése arra

irányul, hogy tiszteljék és dicsérjék. Sikerült valami vállalkozása? Siet megismertetni, hogy fitogtassa állítólagos tudását. Ha valami olyat mondott, amiért megtapsolták, az unalomig ismételve gyötri vele környezetét . . . Azt hiszik, szellemesnek tartják őket, holott titokban megvetik őket. Az emberek önkéntelenül is ezt gondolják magukban: „Íme egy cégéres kevély ember, képes meggyőzni magát arról, hogy az emberek hitelt adnak a szavának!”

Vagy itt van egy bizonyos foglalkozású ember, aki folyton a másik munkáját vizsgálgatja, s abban mindig ezer kifogásolni valót talál: „Mit akartok? Hát nem ért hozzá!” Mivel azonban a kevély ember soha nem szól le senkit anélkül, hogy önmagát föl ne magasztalná, rögtön hivatkozik valami munkára, amit ő csinált s általános elismerést aratott.

Vagy egy magát csinosnak tartó lány? Nézzétek, milyen kimért léptekkel, mesterkéltén, eget verdeső göggel lépeget! Van néhány inge, szoknyája? Nyitva hagyja szekrényét, hogy mindenki lássa. Nem tud hová lenni a gögtől állatai és saját háza miatt. Még attól is felfuvalkodik, hogy tud gyónni, imádkozni, hogy ő a legszerényebb a templomban. Az anya fiai miatt kevély, a paraszt, hogy földje jobb állapotban van, mint a többié, akiket el is ítél, a maga tudására meg büszke.

Semmi sem olyan nevetséges és olyan ostoba, mintha valaki mindig arról beszél, kicsoda ő, mi mindene van és mi mindent csinált.

/A pünkösd utáni 10. vasárnapra/

MEGSZÓLÁS

Egyesek irigységből rosszat mondanak egymásra; ez főképp az azonos foglalkozásúak között esik meg, ui. így akarják magukhoz vonzani a vásárlókat. Rosszat mondanak a másíkról: áruja nem ér semmit, vagy

becsapják a vevőket, nincs náluk semmi, vagy nem lennének képesek az árut ilyen olcsón adni, különböző emberek már sokat panaszkodtak rá, meglátják, hogy nem lesz hasznos az ügy . . . Ő, itt aztán nincs a szavaknak se súlyuk, se mértékük. A napszámos azt erősítgeti, hogy a másik nem jó munkás, már hány háznál megfordult, és sehol sem voltak vele megelégedve, voltaképp nem is dolgozik, csak szórakozik. Nem is tud dolgozni.

– De amit mondok, nem kell tovább mondani, teszik hozzá, mert még ártana.

– Hogy nem kell továbbadni? Jobb lett volna, ha ő maga nem mond semmit, akkor aztán nem lenne semmi bonyodalom.

Egy földműves azt látja, hogy szomszédja javai jobban gyarapodnak, mint az övé. Ez izgatja, s ezért megszólja.

Mások bosszúból szólják meg szomszédjukat: ha valamit tettek valakinek, még ha kötelességből vagy szeretetből is, igyekeznek hiteletet megrontani, ezer dolgot kitalálnak ellenetek, hogy bosszút álljanak. Még a jó is ingerli őket, ezt mondják: – Na jó, de ő is olyan, mint mindenki más, megvannak a maga hibái. Ezt meg ezt mondta meg tette. Hát nem ismeritek? Mert még nem volt dolgotok vele.

Sokan gögből szólnak meg másokat, azt hiszik, magukat állítják jó fénybe, ha másokat leszólnak. Fennen fitogtatják állítólagos jó tulajdonságaikat. Mindez, amit ők mondanak vagy tesznek, helyes, viszont mindaz, amit mások mondanak vagy tesznek, rossz.

Legtöbben azonban könnyelműségből, fecsegésvágyból szólnak meg másokat, anélkül, hogy meggyőződnének a dolog valódi voltáról. Szükségük van arra, hogy beszéljenek . . . A legkisebb ok is elég ahhoz, hogy bemocskolják mások jóhírnevét.

Szerintem a megszólás magában foglalja mindazt, ami csak rossz. Igen, ez a bűn tartalmazza valamennyi

bűn mérgét, a hiúság hitványságát, a féltékenység mérgét, a harag kegyetlenségét, a gyűlölet bosszúját és a keresztényhez oly méltatlan meggondolatlanságot . . . Igen, a megszólás mindenütt viszályt, megosztást szít, szétválasztja a barátokat, megakadályozza az ellenségek kiengesztelődését, megzavarja a családok békéjét, megkeményíti a testvérek szívét, a férjet a felesége ellen fordítja . . .

Hány jó szellemű családot borított fel fenekestül egy rossz nyelv, most aztán ki nem állhatják egymást, nem beszélnek egymással . . . Hogy mi ennek az oka? Semmi más, mint a szomszéd vagy a szomszédaszony gonosz nyelve . . .

Igen, a megszóló nyelve megmérgezz minden jó tettet és felszínre hoz minden gonoszágot. Egy ilyen nyelv szór mocskot sokszor egy egész családra, ez aztán átszáll egyik nemzedékről a másikra, s talán soha többé nem lehet őket tisztára mosni. A megszóló nyelv még a holtak sírját sem kíméli, felforgatja a szerencsétlenek hamvait, feleleveníti fogynakosságait, amelyeket már eltemetett a sír.

Micsoda kegyetlenség! Milyen méltatlankodás öntene el benneteket, ha azt látnátok, hogy egy szerencsétlen megszállott nekiesik egy holttestnek és darabokra szabdálja! Ez kiváltaná együttérzéseket. Nos, a bűn még nagyobb, amikor egy szegény halott hibáit főzik fel. Pedig hány embernek szokása ez, amikor egy megholtáról beszélnek:

— Ó nem ismeritek ennek az életét! Megrögzött iszákos, törzskönyvezett szélhámos volt, egyszóval semmirevaló alak.

Jaj, barátom, talán téved. De ha még igaz lenne is, amit mond, talán már a mennyben van, mert a jó Isten már megbocsátott neki. De hol van ilyenkor a szeretet?

/A pünkösd utáni 11. vasárnapra/

NE ÍTÉLJETEK

De, mondjátok, mire épülnek ezek az ítéletek és ezek a látszatok? Jaj, nem másra, mint gyenge látszatokra, vagy még inkább egy „azt mondják“-ra. Talán azt mondjátok, ti személyesen láttátok és hallottátok. Jaj, még ebben az esetben is tévedhettek, amint azt mindjárt meglátjuk . . .

Hadd hozok egy példát, s ez ékesszólóan bizonyítja majd, hogy tévedhetünk, s hogy majdnem mindig tévedünk. Mondjátok, mit tettetek volna, ha Szent Miklós korában éltetek volna, s láttátok volna, hogy éjszaka három fiatal leány, ablaka körül setteng, azt vizsgálgatja, s vigyáz, hogy senki ne vegyre észre. Íme egy püspök, gondoltátok volna azonnal, aki megbecsteleníti tisztségét, na szép kis képmutató! A tempomban megjátssza a szentet, itt meg, az éj kellős közepén, három nem túl jó hírnévnek örvendő lány kapujában rejtőzködik! Jóllehet azt a püspököt biztosan elítélték volna, nagy szent volt és Isten nagyon szerette. Meg akarta kimélni a fiatal lányokat attól a szégyentől, hogy kérjenek, ezért éjszaka pénzt dobott be nekik az ablakon. Félt ugyanis, hogy szegénységük miatt bűnre adják a fejüket.

Késztessem ez benneteket arra, hogy kellő megfontolás nélkül soha ne ítéljétek meg felebarátotok cselekedeteit. Akkor kell vállalnunk ezt a feladatot, és csak akkor, ha szülők vagy tanítók vagyunk. Egyébként csak bajt okozunk . . . Mondjátok, lenne-e embertársunk megítélésére jobb alapunk, mint Szent Miklós esetében, aki először a ház körül kerengett, aztán minden áron meg akarta találni a három fiatal lány szobájának ajtaját?

Nem mielőttünk kell másoknak számot adni életükről, hanem Isten előtt. Egyébként bírakká neveznénk ki magunkat nem ránk tartozó dolgokban . . . A jó Isten nem azt fogja számonkérni tőlünk, amit mások tettek, hanem amit magunk tettünk. Figyeljünk saját magunkra, ne gondoljunk arra és ne beszéljünk arról, mit tettek vagy mondtak mások. Hagyjunk nekik békét! Ne okoz-

zunk magunknak felesleges gondot, aminek alapja úgyszólván csak a kevélység. A farizeus is csak azzal törődött, hogy megítélje embertársát, ahelyett hogy saját nyomorult életét siratta volna. Nem, ne törődjünk mások viselkedésével, elégedjünk meg azzal, hogy szent Dávid királlyal ezt ismétljük: „Istenem, add meg nekem azt a kegyelmet, hogy megismerjem önmagam, hogy lássam, mi váltja ki bennem nemtetszéset, és így megjavuljak, bűnbánatot tartsak és elnyerjem bocsánatodat.”

Nem, testvéreim, amíg valaki azzal szórakozik, hogy mások magatartását vizsgálgatja, nem ismeri meg önmagát és nem lesz a jó Istené.

/A pünkösd utáni 11. vasárnapra/

IRIGYSÉG

Mint embereknek, tudjátok, emberségeseknek kell lennünk egymás iránt. Az irigy ezzel szemben – ha megtehetné – szeretné lerombolni mindazt, ami a másik javát szolgálja. Nekünk, keresztényeknek – ezt is tudjátok – határtalanul kell szeretnünk testvéreinket. Az irigy azonban igen messze van ezektől az erényektől. Azt szeretné, hogy testvére tönkremenjen. Ha észreveszi, hogy Isten jóságos testvérével, tör járja át a szívét, majdnem belepusztul. Mivel mi mindnyájan egy test vagyunk, s ennek Feje Jézus Krisztus, mindenben egységet, szeretetet és buzgóságot kell mutatnunk. Hogy boldoggá tegyük egymást, örülnünk kell, mint Szent Pál mondja, mások szerencséjének és velük együtt kell bánkódunk, ha fájdalmuk van. Az irigy, távol ezektől az érzelmeiktől, állandóan rosszat híresztel szomszédjáról, szünet nélkül rágalmazza. Mintha csak ebben találna enyhülést és édesítené meg egy kicsit a maga bosszúságát.

Jaj, még nem mondtunk el mindent! Ez az a borzasztó bűn, ami letaszítja a királyokat és császárokat trónjukról. Miért üztek el, mérgezték meg és gyilkoltak le annyi királyt, annyi császárt, annyi fontos helyet betöltő embert? Csupán azért, hogy uralkodjanak helyet-

tük. E bűntények elkövetői nem nélkülözik se a kenyeret, se a bort, se a lakást. Nem, egész biztos, hogy az irigység marja őket. Vagy figyeljete meg egy kereskedőt. Szeretné, ha mindenki nála vásárolna, a többiek-nél meg senki. Ha valaki otthagyja, hogy a másikhoz menjen, elmond minden létező rosszat arról a kereskedőről meg árujáról. Minden lehető eszközzel igyekszik lerontani jóhírnevét; azt mondja, hogy annak az áruja nem olyan, jó, mint az övé, meg hogy hamisan mér. Nézzétek ennek az irigynek az ördögi agyafúrtságát: De ne mondjátok tovább, teszi hozzá, nehogy ártsunk neki; ezt nagyon sajnálnám; csak azért mondom, hogy ne engedjétek magatokat becsapni. Vagy figyeljete meg egy munkást, amikor egy másik megy abba a házba, ahol eddig ő szokott dolgozni, hogy meg van sértve! Mindent megtesz, hogy tönkretégye a másik becsületét, csakhogy elveszítse munkáját.

Vagy nézzetek egy családapát, akit irgalmatlanul ingerel, ha szomszédjának valami jobban sikerül, mint neki, ha annak földje többet terem, mint az övé . . .

Jaj, ez a bűn ott is megtalálható, ahol nem lenne szabad vele találkozni, vagyis a vallásos emberek között. Figyelik, milyen hosszú ideig marad valaki a gyónatószékekben, hogyan imádkozik a jó Istenhez. Szájukra veszik és szapulják. Szerintük csak azért imádkozik vagy tesz valami jót, hogy mások lássák, vagy mindez csak színlelés. Nem használ, ha ismételjük, hogy az embertárs tettei kizárólag őrá magára tartoznak. Ingerültek lesznek, megsértődnek, mivel mások jobban tesznek valamit, mint ők.

Már mondtuk, hogy ez a szenvedély kicsinyes szellemre utal. Az is igaz, hogy senki sem akarja elismerni ezt a hibáját. Ezer ürügyet talál, hogy elrejtse mások elől. Ha jelenlétünkben valaki jót mond embertársunkról, hallgatunk, mert szíven üttöttek . . . Ha beszélnünk kell, igen szűkszavúan tesszük. Nem, az irigyben nincs szeretet. Szent Pál szerint együtt kell örövendünk az örvendezőkkel. A keresztény szeretetnek ezt kell ihletnie egymás iránt. Az irigy érzelmei azonban

nagyon mások. Nem hiszem, hogy az irigységnél lenne gonoszabb vagy rettenetesebb bűn, mivel el van rejtve, s gyakran az erény és a barátság köntösében jelenik meg. Olyan, mint egy oroszlán, amelyre nem teszünk szájkosarat, vagy mint egy kígyó, amit beborítunk falevelekkel, és aztán észrevétlenül megmar. Valóságos pestis, ami senkit sem kímél meg . . .

De hogyan szabaduljunk meg ettől a bűntől, ha már egyszer felfedeztük magunkban? Biztos vagyok abban, hogy ezer irigy között, ha jól megvizsgáljuk, egy sem lesz, aki elhiszi, hogy ehhez a csoporthoz tartozik. Kevés bűnt lehet ilyen nehezen felismerni, mint ezt . . .

– Most ezt gondoljátok: ha felismerném, akkor nagyon is szeretnék megjavulni.

– Hogy felismerjük, a Szentlélek megvilágosító kegyelmét kell kérnünk. Csak Ő adhatja meg ezt a kegyelmet. Még ha ujjal mutatnék is rá, nekem akkor sem hinnétek, mindig találnátok valamit, amivel elhitetnétek, hogy nem gondolkodtatok vagy cselekedtetek helytelenül. Tudjátok, hogyan ismerhetitek fel lelketek igazi állapotát, s hogyan leplezhetitek le szívetekben ezt a rejtett, átkozott bűnt? Legyetek alázatosak. A gőg elrejtí, az alázat viszont felfedi a hibát.

/A pünkösöd utáni 18. vasárnapra/

LOPÁS

Ha most megvizsgálnám az itt jelenlévők magatartását, lehet, hogy csak tolvajokat találnék. Megdöbbenetek? Hallgassatok rám egy percre, s meglátjátok, hogy így van . . .

A lopások általában eladás és vásárlás alkalmával történnek. Nézzük a dolgot részletesebben, hogy megismerjétek a rosszat és megjavuljatok.

Amikor az élelmet árusítjátok, megkérdezik, hogy a tojás vagy a vaj friss-e. Siettek igennel válaszolni, bár tudjátok, hogy nem így van. Miért mondjátok, ha nem

azért, hogy egy-két sous-val többet kicsikarjatok attól a szegény embertől, aki talán kölcsön kért, hogy el tudja tartani a családját. Ugyanígy tesztek a kender eladása-kor. A rövidebbeket és régit óvatosan elrejtitek középben. Talán ezt mondjátok: – Ha nem így tennék, nem tudnék ennyit eladni.

Ha jó keresztények lennétek, nem lopnátok. Egy más alkalommal észrevettétek, hogy több pénzt kaptatok vissza, de nem szóltatok semmit. – Úgy kell neki! Nem az én hibám!

– Ó, barátom, eljön az a nap, amikor talán majd neked mondják még több okkal: Úgy kell neked! . . .

Egy ember gabonát, bort és állatokat akar vásárolni. Megkérdezi, hogy az a gabona jó esztendőből származik-e. Habozás nélkül állítjátok, hogy igen. Borotokat régi rossz borral vegyítitek, s jó borként adjátok el . . .

– Ennek az állatnak, mondja valaki, van-e valami hibája? Ne csapjon be, kölcsönbe kaptam a rávaló pénzt. Ha becsap, tönkremegyek.

– Már hogy lenne hibája, válaszoljátok. Nagyon jó állat ez! Sajnálom, hogy el kell adnom. Ha másképp tehetnék, megtartanám.

A valóságban pedig azért adjátok el, mert nem ér semmit, már semmire se jó.

– Úgy tesztek csak, mint mindenki más. Magára vessen, aki hagyja, hogy becsapják. Engem is átvertek, hát most én is behúzókat másokat, másképp én fizetek rá . . . Nos, azt mondom nektek, ha egy állatot rejtett hibákkal adtatok el, kötelességtek, hogy a vevőnek megtérítsétek a rejtett hibák okozta károkat.

– Ó, ha ön a mi helyünkben lenne, úgy tenne, mint mi!

– Igen, kétségtelen, hogy én is úgy tennék, mint ti, ha magamra akarnám vonni az ítéletet. Mivel azonban üdvözülni akarok, pontosan az ellenkezőjét tenném annak, amit ti tesztek.

/A pünksöd utáni 22. vasárnapra/

KÁROMKODÁS

Ha azt kérdezitek, mit kell ezen a szón érteni: káromkodás . . .

Olyan iszonyú bűn ez, hogy a keresztényeknek nem is lenne szabad szájukra venniük. A káromkodás szó jelenti, hogy gyalázzuk és utáljuk a végtelen szépséget; ez a bűn közvetlenül Isten ellen irányul. Szent Ágoston ezt tanítja: „Káromkodunk, amikor a jó Istennek olyasvalamit tulajdonítunk, ami nincs meg benne, vagy nem illik hozzá, vagy elvesz belőle valamit, ami jellemzi, végül amikor az ember saját magának tulajdonítja azt, ami egyedül Istent illeti meg.”

Káromkodunk tehát:

1. Amikor azt mondjuk: Isten nem igazságos, mivel azokat, akik bőségben élnek, még gazdagabbá teszi, miközben oly sok a nyomorult, akiknek alig van meg betevő falatjuk.

2. Hogy nem olyan jó, mint mondják, mivel oly sok embert megvetésben és betegségben hagy, mások meg közszeretetnek és tiszteletnek örvendőek.

3. Vagy azt mondjuk, hogy a jó Isten nem lát mindent, mivel nem törődik mindennel, ami a földön történik.

4. Vagy mikor ezt mondjuk: „Ha Isten irgalmas ezzel meg ezzel, akkor nem igazságos: túlságosan elnéző.”

5. Vagy amikor valami veszteség ér minket, és Isten elleni haragunkban így fakadunk ki: „Ó én szerencsétlen! Hogy Isten mit rám nem szakasztott! Talán azt se tudja, hogy a földön vagyok, vagy ha tudja, csak azért, hogy szenvedést küldjön a nyakamba!”

Káromkodás az is, amikor megvetjük a Szent Szűzet és a szenteket:

„Íme egy hatalmas szent, mennyit imádkoztam hozzá, aztán semmit se értem el!”

Szent Tamás azt tanítja, hogy a káromkodás Isten és szentjei ellen mondott sértő és gyalázkodó szó. Ez háromféleképp történik.

1. Amikor valaki ezt mondja: „A jó Isten kegyetlen és igazságtalan, hiszen annyi rosszat megenged, rágalmat, pénzvesztést vagy bírósági meghurcoltatást. Ó, milyen szerencsétlen is vagyok! Otthon minden tönkremegy, nincs már semmim, másoknak meg, lám, milyen jól megy!”

2. Káromkodik, aki azt mondja, hogy a jó Isten nem mindenható, hogy nélküle is lehet valamit tenni . . .

3. Káromkodik, aki teremtménynek tulajdonít valamit, ami csak Istent illeti meg.

Vigyázzatok, ha házatokban a káromkodás uralkodik, minden tönkremegy. Szent Ágoston szerint a káromkodás nagyobb bűn, mint a hamis esküvés, mivel a hamis esküvel egy csaláshoz hívjuk tanuul Isten nevét, a káromkodással viszont hazug dolgot állítunk Istenről. Micsoda iszonyatos bűn! Ki is tudná ezt közölni igazán felfogni?

Szent Tamás még azt is mondja, hogy van még egy fajta a káromlás, nevezetesen a Szentlélek ellen, amit háromféleképp lehet elkövetni:

1. Amikor az ördögnek tulajdonítjuk a jó Isten műveit, amint a zsidók tették, amikor azt állították, hogy Jézus az ördögök fejedelme nevében űzte ki az ördögöket. Vagy mint a zsarnokok és hóhérok, akik a mágiának és a sátánnak tulajdonították a szentek által művelt csodákat.

2. A Szentlélek ellen káromkodik, mondja szent Ágoston, aki „a végső megátalkodottságban hal meg.” A megátalkodottság /a bűnbánat hiánya/ a káromkodás szelleme, mivel a bűnök bocsánata a szeretettel történik, aki maga a Szentlélek.

3. Amikor olyasmit teszünk, ami ellentétben van Isten jóságával, kétségbeesünk üdvösségünk miatt, és

nem akarjuk az annak elnyeréséhez szükséges eszközöket alkalmazni; vagy amikor ingerültek vagyunk amiatt, hogy mások több kegyelmet kaptak, mint mi. Vigyázzatok ne engedjétek, hogy ezek a bűnök magukkal sodorjanak, mert félelmetesek! Igazságtalannak tartjuk a jó Istent, azt hangoztatva, hogy másoknak többet ad, mint nekünk.

Nem káromkodtatok akkor, amikor azt mondtátok, hogy a Gondviselés csak a gazdagok és gonoszok számára létezik? Nem káromkodtatok, amikor valami veszteség miatt ezt mondtátok: – De hát mért tettem én többet a jó Isten ellen, mint mások, hogy ilyen szerencsétlen vagyok? . . .

De, mondtátok, mi a különbség a káromkodás és az istentagadás között? A tagadásról szólva nem akarok azokról beszélni, akik megtagadják Istent és elhagyják az igaz vallást. Ezeket hívjuk renegátoknak, aposztatáknak. Ellenben beszélni akarok azokról, akik rossz szokásból, haragosan vagy dührohamban megtagadják Isten szent nevét; mint pl. az az ember, aki veszít valami üzleten vagy játékon. Ez Istenre haragszik, el akarja hitetni, hogy veszteségének Isten az oka. Amikor ez történik, Istennek el kell viselnie haragot minden kitörését, mintha ő lenne oka veszteségeiteknek vagy valami veletek megtörtént szerencsétlenségnek.

Ó szerencsétlenek! Meritek Azt megvetni, szent Nevét szidalmazni és megtagadni, aki a semmiből teremtet titeket, aki éltet és szüntelenül elhalmoz javai-
val . . .?

/A pünkösd utáni 5. vasárnapra/

A CSALÁDANYÁKHOZ

Vajon nem igaz az, hogy minden áldott nap panaszkodtok gyermekeitekre? Hogy már nem tudtok nekik paracsolni? Így van. Elfelejtettétek volna azt a

napot, amikor ezt mondtátok fiatoknak vagy leányotoknak: „Ha el akarsz menni a montmerle-i vásárra vagy a kocsmába, vedd fel a legszebb ruhádat, s akkor mehetsz. Siess vissza.

– Leányotok azt mondta, úgy tett, ahogy akartátok.

– Menj csak, hiszen soha nem lépsz ki a házból! Neked is kell egy kis szórakozás!

Ne mondjátok, hogy nem így van. Később aztán nem kell őket noszogatnotok, s engedélyre se várnak. Akkor aztán gyötrődtek, hogy íme elment egy szó nélkül. Nézz magadba, ó édesanya, s emlékezz, hogy egyszer s mindenkorra megadtad neki az engedélyt... Azt akarod, hogy ismerősei legyenek, hiszen férjhez kell mennie. S tény, hogy örült rohanással szerez magának ismeretségeket...

Nem így van, anyám? Hadd mondja most a plébános úr: menj csak, légy okos, siess haza és légy nyugodt.

Jól van, anyám, de hallgass rám.

Egy napon egy nagy tűz mellett mentem el. Megragadtam egy köteg jó száraz szalmát, beledobtam, figyelmeltetve, hogy ne égjen. Az ott lévők kinevettek:

– Ugyan, mondhatja neki, hogy ne égjen, ez nem akadályozza meg az égésben!

– Hogyhogy, válaszoltam nekik, hiszen megmondtam neki, hogy ne égjen?

Mit gondolsz, édesanya? Magadra ismersz? Nem így viselkedsz...?

/A pünkösöd utáni 20. vasárnapra/

GYÖNGESÉGÜNK

Szükség van a kísértésre, hogy megértsük, magunktól semmire se vagyunk képesek. Szent Ágoston szerint köszönetet kell mondanunk Istennek azokért a bűnökért, amelyektől megőrzött minket, valamint azokért, amelyeket megbocsátott. Ha már olyan szeren-

csétlenek vagyunk, hogy gyakran fennakadunk az ördög hálójában, annak az az oka, hogy túlságosan elhatározásainkra és ígéreteinkre számítunk, és csak kevéssé a jó Istenre. Pontosan így van. Amikor semmi se bánt, amikor minden kívánságunk szerint történik, azt merészelnünk hinni, hogy minket semmi se ingathat meg. Elfeledkezünk semmi-voltunkról és nyomorult gyöngeségünkről. Azt állítjuk, hogy inkább meghalunk, mintsem hogy engedjük magunkat legyőzni. Nagyszerű példája ennek Szent Péter, aki ezt mondta a jó Istennek:

– Mégha mindnyájan megtagadnak is, ami engem illet, nos én soha!

Jaj, a jó Isten, hogy megmutassa neki, mily keveset ér a csupán magára számító ember, nem egy király, hanem csak egy szolgáló szavát használta fel, aki végeredményben elég közönyösen beszélt vele. Péter, aki előbb kész volt Jézusért meghalni, most biztosítja, hogy egyáltalán nem ismeri, nem tudja, kiről van szó. Hogy még jobban bizonyítsa: nem ismeri, megesküszik. Istenem, mire nem vagyunk képesek, ha magunkra hagyatkozunk! Vannak olyanok, akik szinte irigylik a szenteket nagy vezekléseik miatt. Azt hiszik, ők is képesek erre. Valamelyik vértanú életének olvasása után képesek lennének – mondjuk mi – ugyanezt elszenvedni a jó Istenért. Ez a pillanat gyorsan elmúlik, mondjuk, s következik az örök jutalom. A jó Isten azonban, hogy önismeretre tanítson, vagy még inkább, hogy megmutassa: semmi vagyunk, megengedi az ördögnek, hogy egy kicsit a közelünkbe férközzön. Nézzétek azt a keresztényt, aki előbb irigykedett a csak gyökerekkel és füvekkel táplálkozó remetékre, és aki kemény testi vezekléseket akart végezni . . . Jaj, egy kis fejfájás vagy tüsszúrás, s máris nyöszörög, mint egy gyerek. Gyötrődik. Kiabál. Előbb még a pusztai remeték vezekléseit akarta végezni, és egy semmiség szinte kétségbeejti. Vagy figyeljétek meg azt a másikat, aki látszólag egész életét a jó Istennek akarja adni, s ebben semmiféle gyötrelmem nem tudja megakadá-

lyozni ... egy kis megszólás, rágalom, vagy akár csak egy hűvös tekintet, egy kis igazságtalanság, jótette helyébe hálátlanság egyszerre a gyűlölet érzéseit támasztja fel benne, bosszút akar állni, tele van elenszenvvel, olyannyira, hogy látni sem akarja felebarátját, vagy legalább is nagyon kimért vele, olyan tekintetet vet rá, hogy nyilvánvaló, mi történik a szívében. Valahányszor felébred, ez az első gondolata, végül már aludni se tud miatta.

Jaj, milyen keveset érünk, s mily keveset számíthatunk szép elhatározásainkra!

/Nagyböjt 1. vasárnapjára/

A KERESZT SZERETETE

Minden szent szerette a keresztekét, ebben találtak erőt és vigasztalást.

– De hát mindig kell valamit szenvedni? – kérdezték. Hol betegség vagy szegénység, hol megszólás vagy rágalom, hol anyagi veszteség vagy valami nyavalya?

Megrágalmaztak, barátom? Gyalázkodással halmoztak el? Annál jobb! Jó jel ez, ne aggódj, a menny felé vezető úton haladsz.

Tudjátok, mikor kell sírni? Nem tudom megértitek-e, de pontosan az ellenkezője miatt, vagyis ha nem lenne semmi elviselni valótok, ha mindenki tisztelne és becsülne benneteket; ebben az esetben valóban irigyelnetek kellene azok szerencséjét, akik életüket szenvedésben, megvetésben és szegénységben töltötték el. Talán elfelejtettétek, hogy a keresztség pillanatában elfogadtatok egy keresztet, és azt csak a halál pillanatában tehetitek le, és hogy ez a kereszt a kulcs, amely megnyitja a mennyország kapuját? Elfelejtettétek az Üdvözítőnek ezeket a szavait: „Gyermekeim, ha követni akarsz, vedd keresztedet és jöjj utánam”? Ne egy napig, ne egy hétig, ne egy éven át, hanem egész életedben. A szentek félték attól, hogy néhány pillanatig ne legyen semmi elszenvedni valójuk, mivel ezt az időt elveszettnek tartották. Szent Teréz

szerint az ember csak azért van ebben a világban, hogy szenvedjen, s mihelyt nem szenved többé, meg kell halnia. Keresztes Szent János fáradozásainak jutalmaként könnyek között csak egyet kért: azt a kegyelmet, hogy mindig többet szenvedjen.

Mindebből milyen következtetést kell levonnunk? Határozzuk el, hogy nagy tisztelettel hordunk minden áldott keresztet, hiszen ezek számunkra azt képviselik, amit Istenünk értünk szenvedett.

/Szent Kereszt feltalálásának ünnepére/

ÉLETSZENTSÉG

Legyetek szentek, mivel én szent vagyok, mondja az Úr. Miért ad Isten ilyen parancsot? Mivel gyermekei vagyunk, és ha az Atya szent, a gyermekeknek is szentnek kell lenniük. Csak a szentek remélhetik azt a boldogságot, hogy Istenhez jutva majd jelenlétének örvendenek. Isten pedig maga a szentség. És valóban: kereszténynek lenni és bűnben élni valami szörnyű ellentét. A kereszténynek szentnek kell lennie . . .

A világiasan gondolkodók, hogy felmentsék magukat a szenségre való törekvés munkájától, ami túlságosan sok kényelmetlenséget okozna életükben, azt akarják veletek elhitetni, hogy ha szentek akartok lenni, akkor feltűnő cselekedeteket kell végrehajtanoatok, rendkívüli szigort kell alkalmaznotok, sokat kell böjtölnötök, ott kell hagynotok a világot és a pusztába menekülnötök, éjet és napot imában kell töltenetek . . . Kétségtelenül mindez jó, sok szent járt ezen az úton. Isten azonban nem mindenkitől ezt kéri. Nem, szent vallásunk nem ezt követeli meg, ellenkezőleg, ezt mondja: Emeljétek fel szemeteket, s figyeljétek meg, hogy vajon a mennyben az első helyeket elfoglalók tetek-e valami rendkívüli dolgot. Hol tett csodát a Szűzanya, Keresztelő szent János vagy Szent József? Hallgassátok meg, mit mond Jézus Krisztus. Az ítélet napján majd sokan így kiáltanak: „Uram, Uram, hát nem prófétáltunk a te nevedben? Nem üztünk ördögöt és nem műveltünk csodákat?

– Távozzatok tőlem, gonosz szolgák, válaszolja nekik az igazságos Bíró. Hogyan? Parancsoltatok a tengernek, de nem tudtatok parancsolni saját szenvedélyeiteknek? Megszabadították az ördögtől megszállottat, de saját magatok rabok maradtatok? Csodákat műveltetek, de nem tartottátok meg parancsaimat . . . ? Menjetek, nyomorultak, az örök tűzre. Nagy dolgokat műveltetek, de nem tettetek semmit saját üdvösségtekért és azért, hogy kiérdemeljétek szeretetemet /vö. Mt 7,22-23/.

Látjátok tehát, hogy a szentség lényegét nem a nagy tettek alkotják, hanem Isten parancsainak hűséges teljesítése, valamint az állapotbeli köteleességek teljesítése ott, ahová a jó Isten helyezett benneteket.

Egy világban élő ember, ha hűségesen teljesíti kis állapotbeli köteleességeit, kedvesebb lehet Isten előtt, mint a pusztai remeték. Tudni akarjátok még, kicsoda a szent a mi vallásunk szerint? Olyan ember, aki féli Istent, aki őszintén szereti Őt és hűségesen szolgálja. Olyan ember, aki nem fuvalkodik fel a gögtől, meg tudja fékezni önszeretetét, aki igazán alázatos és kicsi a maga szemében, aki nélkülözve e világ javait, nem vágyódik ezekre, vagy ha birtokában vannak, szívében nem ragaszkodik hozzájuk. Olyan ember, aki ellensége minden igazságtalanul szerzett dolognak, aki türelemben és igazságosságban bírja lelkét, aki nem sértődik meg a rajta elkövetett igazságtalanság miatt. Szereti ellenségeit, nem bosszúálló. Embertársának megtesz minden telhető szolgálatot. Szívesen megosztja javait a szegényekkel, egyedül Istent keresi, megveti ennek a világnak javait is tiszteletét. Mivel csak a mennyei javakra vágyódik, undorral fordul el az élet élvezeteitől, s boldogságát egyedül Isten szolgálatában találja meg. Állhatatosan részt vesz a szent szertartásokon, gyakran járul a szentségekhez és komoly gondot fordít üdvösségére. Olyan ember, aki borzad az erkölcsatlanságtól, menekül a rossz társaságtól, amennyire csak tud, hogy tisztán megőrizze testét és lelkét. Olyan ember, aki teljesen alárendeli magát Isten aka-

ratának, bármi kereszt vagy akadály elé kerül. Nem vádol senkit, elismeri, hogy az isteni igazságosság bűnei miatt nehezedik rá.

Jó édesapa, aki kizárólag gyermekei üdvösségét keresi, ő maga ad neki jó példát és semmit sem tesz, amivel megbotránkoztatná őket. Szerető szívű gazda, aki úgy szereti cselédeit, mintha testvérei volnának. Tisztelettudó gyermek, aki szüleiben magának Istennek helyettesét látja. Olyan szolgáló, aki gazdáiban Jézus Krisztust látja, aki őáltaluk parancsol neki.

Mindezt ti egyszerűen becsületes embernek nevezitek. Isten pedig ugyanezt az embert csodálatosnak, szentnek, nagy szentnek nevezi. „Ki ez – kérdezi a Bölcs –, elhalmozzuk dicsérettel, de nem azért, mivel rendkívüli dolgokat tett életében, hanem mivel kiállta a megpróbáltatásokat és tökéletesnek találtatott. Örökké tart dicsősége“ /vö. Bölcs 31,90–10/ . . .

Azt hiszitek, hogy a szentek minden erőfeszítés nélkül juttottak el erre az egyszerűsége és szelidségre, hogy mindig le tudtak mondani önakaratukról, valahányszor erre alkalom kínálkozott? Ó nem! Hallgassátok csak meg Szent Pált: „Jaj, azt sem tudom, mit teszek, hiszen nem azt teszem amit szeretnék, hanem amit gyűlölök. De ha azt teszem, amit nem akarok, elismerem a törvényről, hogy jó és valójában nem is én cselekszem, hanem a bennem lakó bűn. Én boldogtalan! Ki vált meg a halálra szánt testtől?“ /Róm 7,15–24/. Milyen próbákat nem kellett az első keresztényeknek kiállaniuk, mikor hátat fordítottak egy olyan vallásnak, amely kizárólag szenvedélyeiknek kedvezett, hogy egy olyan valláshoz csatlakozzanak, amely keresztre akarja feszíteni a testet? Azt hiszitek, hogy Szalézi Szent Ferencnek nem kellett erőt vennie magán, hogy hogy szelíd legyen? Hány áldozatot kellett ezért hoznia! . . . A szentek csak sok áldozat és erőfeszítés árán lettek szentek.

Továbbá azt mondom nektek: ugyanazokat a kegyelmeket kapjuk, mint ők. A keresztség vajon nem

ugyanúgy tisztít meg minket is, a bérmlás nem ugyanúgy erősít, a szentgyónás nem ugyanúgy feloldoz bűneinktől, az Eucharisztia nem ugyanúgy gyöngíti bűnös hajlamainkat és növeli lelkünkben a kegyelmet? Jézus Krisztus szava pedig nem ugyanúgy vonatkozik miránk is? Nem halljuk-e minden pillanatban a tanácsot: „Hagyjatok el mindent és kövessetek!”? Ez térítette meg Szent Antalt, Szent Arzént, Assiszi Szent Ferencet. Ezt olvassuk az Evangéliumban: „Mit használ az embernek, ha az egész világmindenséget megnyeri is, lelkének azonban kárát vallja?”

Ez a szó térítette meg Xavéri szent Ferencet és alakította át a nagyravágyó embert apostollá. Vajon nem halljuk mi is mindennap: „Virrasszatok és imádkozzatok”, „Szeressétek testvéreiteket, mint saját magatokat”? Vajon nem ez a tanítás nevelte valamennyi szentet?

Végül a jó példák: bármennyire megbűvölt is ez a világ, vajon nem látunk jóval több példaképet, mint akit követhetünk?

Végül, gondoljátok, hogy mi kevesebb kegyelmet kapunk, mint a szentek? . . .

Igen, szentek lehetünk, s mindannyiunknak azon kell fáradoznunk, hogy azok legyünk. A szentek is halandók voltak, mint mi, gyöngék és szenvedélyekkel küzdők, mint mi; mi is ugyanazt a segítséget élvezük, ugyanazokat a kegyelmeket kapjuk, ugyanazokhoz a szentségekhez járulhatunk . . . Ha szentek lehetünk, ugyan miért tagadná meg tőlünk a jó Isten azt a kegyelmet, hogy valóban azok is legyünk? Hiszen Ő Atyánk, Üdvözítőnk és barátunk! Ő óhajtja a legjobban, hogy megszabaduljunk az élet bajaitól. El akar halmozni minket minden jóval, miután már ezen a földön is megízleltette velünk a menny végtelen örömeit: ezt a mennyországot kívánom mindnyájatoknak!

SZŰZANYA

Ha azt látjuk, hogy a Szent Szűz mélyen megalázkodott, mélyebben minden teremtménynél, azt is látjuk, hogy ez az alázat emelte őt fel mindaz fölé, ami nem Isten. Nem, nem a föld nagyjai jutottak fel a méltóságnak arra a legmagasabb fokára, amelyet ma oly nagy örömmel szemlélünk. A Szentháromság három Személye Őt emelte föl a dicsőség trónusára; Őt koronázta meg a menny és föld királynőjévé; az ő kezébe helyezte a menny minden kincsét. Nem, mi képtelenek vagyunk felfogni Mária nagyságát, azt a hatalmat, amelyet Fia, Jézus Krisztus adott neki; soha nem értjük meg teljesen, mennyire vágyódik arra, hogy minket boldoggá tegyen. A Szűzanya gyermekeiként szeret minket; azért örvend az Istentől kapott hatalomnak, hogy hasznos lehet számunkra. Igen, Mária a mi Közvetítőnk. Ő mutatja be isteni Fiának imáinkat, könnyeinket, sóhajainkat. Ő esdi ki számunkra az üdvösségünkhöz szükséges kegyelmet. A Szentlélek azt mondja, hogy Mária a nagyság, az életszentség és a szentség csodája valamennyi teremtmény között.

/Mária mennybevételének ünnepére/

AVE MARIA

Az Üdvözlégy Mária! olyan ima, amit soha nem lehet megunni. A földi dolgokról, a kereskedelemről meg a politikáról szóló beszéd gyorsan unalmas lesz, amikor azonban Máriáról beszélünk, az mindig újdonság marad . . .

A szentek valamennyien odaadóan tisztelték Máriát. Minden kegyelem az ő közvetítésével érkezik hozzánk a mennyből. Amikor egy magas személyiségnek valami ajándékot akarunk adni, egy neki kedves személy által nyújtjuk át, hogy így kedves legyen előtte hódolatunk.

Nos, ha Mária mutatja be imánkat, akkor annak egészen más lesz az értéke, mivel a Szent Szűz az egyedüli teremtmény, aki soha nem bántotta meg

Istent. Egyedül Mária teljesítette az első parancsot: egyedül Istent imádd és szeresd tökéletesen. Ezt ő teljesen megvalósította . . . A Fiú, bármit kér az Atyától, megkapja. Mária bármit kér a Fiútól, hasonló módon elnyeri.

Ha kezünk valami illatszert érint, utána bármihez nyúl, beillatosítja. Ajánljuk fel imánkat Mária keze által: eltelik az ő illatával. A világ végén, azt hiszem, Mária igen nyugodt lesz, de amíg ez a világ tart, nincs egy pillanat nyugta se. A Szent Szűz olyan, mint egy sok gyermekes anya. Állandóan egyiktől a másikig jár.

/Rózsafüzér ünnepére/

IRODALAM :

René Faurey, **Le curé d'Ars authentique**, A. Fayard, Paris, 1964; **Le Curé d'Ars tel qu'il fut, l'homme et son entourage**, A. Fayard, Paris, 1971.

Michel de Saint Pierre, **La vie prodigieuse de Curé d'Ars**, Bonne Presse, Paris, 1959.

Bernard Nodet, **Le Curé d'Ars, sa pensée, son cœur**, X. Mappus, Lyon 1966.

Francis Trochu, **Le Curé d'Ars**, E. Vitte, Lyon-Paris, 1935.

L'admirable vie du Curé d'Ars, E. Vitte, Lyon-Paris, 1949.

Daniel Pezeril, **Pauvre et saint Curé d'Ars**, Seuil, Paris, 1959.

TARTALOM

BEVEZETÉS	7
GONDOLATOK	55
Isten szeret minket	55
Szeretni Istent	56
Ima Isten szeretetéről	58
Isten akarata	59
Kereszt	60
Lényeg	63
Éljetek szeretetben	63
Ne szomorítsátok meg a Szentlelket	65
Az ember nem csupán igásállat	66
Maradatok szilárdak	67
Vezessen benneteket a Szentlélek	69
Ima	70
Éljetek hivatástokhoz méltón	71
Szentáldozás	72
Mária	74
Szikrák	75
RÉSZLETEK VIANNEY SZENT JÁNOS	
BESZÉDEIBŐL	77
Ima	77
Böjt, alamizsna és ima minden helyzetben	78
Szentáldzás	81
Gondviselés	82
Testvéri szeretet	84
Isten és a felebarát szeretete	85
Senki sem szolgálhat két úrnak	88
A világból valók vagytok	89
A langyos lélek	91
A szív vallásossága	93
Hit szerinti élet	95
Gőg	96
Megszólás	97
Ne ítéldetek	100
Irigység	101
Lopás	103
Káromkodás	105

A családanyákhoz	107
Gyöngeségünk	108
A kereszt szeretete	110
Életszentség	111
Szűzanya	115
Ave Maria	115
IRODALOM	117

